

การพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด

ขนิษฐา ปลื้มใจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2563

**The development of word comprehension in Thai of Pratomsuksa 1
Students through mapping**

Khanitta Pluemjai

A Thesis Submitted in partial fulfilment of the Requirements

For the Degree of Master of Education

Department of Curriculum and Instruction

College of Education Science, Dhurakij Pundit University

2020

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โดยใช้แผนผังความคิด

เสนอโดย นางสาวชนิษฐา ปลื้มใจ

สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองेम

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. พงษ์มัลย์ สกตเกียรติ)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี ทองेम)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพทยา มีสัตย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภารัตน์ แสงจันทร์)

วิทยาลัยครุศาสตร์รับรองแล้ว

..... คณบดีวิทยาลัยครุศาสตร์
(อาจารย์ ดร. พงษ์ภิญโญ แม่น โกศล)

วันที่ 24 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2563

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด
ชื่อผู้เขียน	ขนิษฐา ปลื้มใจ
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัญชลี ทองแถม
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2562

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์โดยใช้แผนผังความคิด สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสถิติ Paired Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.87^*$, Sig = 0.00) 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ โดยใช้แผนผังความคิด โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.76, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.18)

Thesis Title	The Development of Word Comprehension in Thai of Pratomsuksa 1 Students through Mapping
Researcher	Khanitta Pluemjai
Thesis Advisor	Asst. Prof. Dr. Anchali Thongaim
Department	Curriculum and instruction
Year	2019

ABSTRACT

This experimental research aimed to 1) develop of word comprehension in Thai of Pratomsuksa 1 students through Mapping 2) investigate students' learning achievement before and after the treatment, and 3) explore students' satisfaction level towards using Mapping for word- learning. Samples which were purposively selected were 28 Pratomsuksa 1 students of Banhuaynamphu School, Prachuapkhirikhan studying in the second semester, academic year 2019.

Research instruments were 1) lesson plans of the Thai subject using Mapping 2) an achievement test, and 3) a questionnaire on student's satisfaction towards using Mapping for word-learning. Statistics used in the research were percentage, mean score, standard deviation, and paired sample t-test.

The research results were as follows 1) All 28 students, accounting for 24 students (92.86%) passed the criterion score at 80%, while 4 students (7.14%) did not pass criterion score. 2) The posttest scores of achievement test were higher than that of the pretest at .05 level ($t = 12.87$, $Sig = 0.00$) with statistical significance; 3) Students' satisfaction towards learning word using Mapping was generally at the high level (Mean = 2.76, S.D. = 0.18).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองเอม อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งมาโดยตลอด อีกทั้งได้ให้ความช่วยเหลือในกระบวนการดำเนินการวิจัย ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิทยานิพนธ์ให้งานมีคุณภาพ และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.ไพทยา มีสัจย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภารัตน์ แสงจันทร์ และอาจารย์ ดร.พจมาลย์ สกลเกียรติ ที่เมตตาเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ ส่งผลให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ปริยาภรณ์ เพ็ญผ่อง อาจารย์ ดร.ไพทยา มีสัจย์และ อาจารย์สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม ผลพานิช ที่เมตตาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาหลักสูตรและการสอนทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี ทองเอม ที่ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวก ตั้งแต่ต้นเสมอมา ตลอดทั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ คณะคุณครู โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ให้คำแนะนำในการจัดทำวิจัย ตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ให้เสร็จสิ้นในเวลาอันจำกัด

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัวซึ่งเป็นที่รักยิ่ง และเพื่อน ๆ ที่คอยสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญแก่ผู้วิจัยจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องสักการะแก่คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

ขนิษฐา ปลื้มใจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๑
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	5
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	10
2.2 การเขียนสะกดคำ.....	18
2.3 คำศัพท์.....	26
2.4 การสอนคำศัพท์.....	30
2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนโดยใช้แผนผังความคิด.....	35
2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	55
2.7 ความพึงพอใจ.....	62
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	71
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	71
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72

สารบัญ

บทที่	หน้า
3.3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	72
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4. ผลการศึกษา.....	81
4.1 ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	82
4.2 ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน การใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย.....	84
4.3 ตอนที่ 3 ผลการศึกษาคำพ้องใจของนักเรียนต่อการเรียนโดยใช้แผนผัง ความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย.....	86
5. สรุปอภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	88
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	90
5.2 การอภิปรายผล.....	91
5.3 ข้อค้นพบจากงานวิจัย.....	93
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	105
ก ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้.....	106
ข แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	139
ค เปรียบเทียบความสามารถการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและ ความสามารถการใช้แผนผังความคิด.....	160
ประวัติผู้เขียน.....	163

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	11
4.1 แสดงคะแนน/ร้อยละของความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้ แผนผัง ความคิด จากแบบทดสอบจำนวน 4 ครั้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จำนวน 28 คน.....	82
4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและ หลังเรียนการใช้แผนผังความคิด.....	84
4.3 เปรียบเทียบผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อน และหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด.....	85
4.4 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด.....	86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 การเรียนรู้แบบท่องจำและการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเกิดจากการได้รับ ข้อมูลจากภายนอกผ่านเครื่องคิดขวางการรับรู้.....	38
2.2 แสดงการเรียนรู้ที่มีความหมายเมื่อ จค เป็นความรู้ใหม่จะเชื่อมโยงกับ,จ, โครงสร้างความรู้ที่มีอยู่เดิม คือ กข และ ก.....	39
2.3 แสดงสะพานเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าสู่โครงสร้างของความรู้.....	39
2.4 แผนผังแบบกิ่งไม้.....	42
2.5 แผนผังวงจร.....	42
2.6 แผนผังใยแมงมุม.....	43
2.7 แผนผังก้างปลา.....	43
2.8 แผนผังตารางเปรียบเทียบ.....	44
2.9 แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม.....	44
2.10 ผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบตะวันทอแสง.....	45
2. 11 ผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบตารางเมตริกซ์.....	45
2.12 แผนผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบโครงสร้างต้นไม้.....	46
2.13 แผนผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบแผนภูมินำเสนอ.....	46
2.14 แผนภูมิรูปดาว (Star Diagram).....	47
2.15 แผนภูมิแบบใยแมงมุม (Spider Diagram).....	47
2. 16 แผนภูมิแบบลูกโซ่)Chain Diagram).....	48
2. 17 แผนภูมิแสดงเหตุผล (Cause – Effect Diagram).....	48
2. 18 แผนภูมิต้นไม้ (Tree Diagram).....	49

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งได้กำหนดสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและเป็นไปตามธรรมชาติภาษา ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นพื้นฐานของการศึกษาในรายวิชาอื่นๆ สอดคล้องกับ (กรมวิชาการ, 2545, น.3-6) การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยถือว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะทักษะทางภาษาเป็นสื่อในการสร้างความเข้าใจและค้นหาความรู้ ไม่ว่าจะเรียนวิชาใดก็ต้องนำไปใช้ เพื่อแสวงหาความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ และเพื่อประกอบอาชีพ การอ่านเป็นประตูที่เปิดไปสู่อดีต ภาษาเป็นเครื่องมือศึกษาแสวงหาความรู้ ประสบการณ์และรับสิ่งที่เป็นประโยชน์นั้นมาพัฒนาตนเอง นอกจากนี้การใช้ภาษาโดยการเขียนเพื่อแสดงข้อมูลความรู้ แลกเปลี่ยนกับผู้อื่น ทำให้เกิดความรู้และประสบการณ์ การอ่านและการเขียนจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการสื่อสาร

กรมวิชาการ (2545, น.4-5) กล่าวถึง ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา นับว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้เด็กเริ่มต้นเรียนภาษาไทยที่ถูกต้อง โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเด็กเริ่มเข้าเรียนซึ่งเป็นชั้นที่จะต้องเพิ่มความละเอียดอ่อน หรือความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะเป็นการวางรากฐานที่สำคัญ สำหรับการศึกษาระดับต่อไป และบทบาทของครูจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด ถึงแม้ปัจจุบันการเรียนการสอนจะมุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นสำคัญก็ตาม ความสำคัญของครูก็ไม่ได้ลดลง หากแต่ครูจะต้องลดบทบาทการสอนของตนเอง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทในกิจกรรมการเรียนมากขึ้น กิจกรรมที่ครูและนักเรียนจัดขึ้น จะต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ

กรมวิชาการ (2545, น.53-57) หลักสูตรประถมศึกษาได้กำหนดกิจกรรมการอ่านและการเขียนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในการเรียนรู้และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทยไว้เป็นสาระที่ 1 และสาระที่ 2 ในช่วงชั้นดังนี้ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อ่านสะกดคำที่ยากยิ่งขึ้นถูกต้องตามหลักการสะกดคำที่ตรงตามมาตราตัวสะกด และไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด อ่านจำคำได้แม่นยำ อ่านได้คล่อง และเร็วตามหลักการอ่าน ตลอดทั้งเข้าใจความหมายของคำยาก และเข้าใจข้อความที่อ่าน เขียนอธิบายความหมาย นำคำแต่งประโยคหรือข้อความที่ยาวขึ้น ใช้กระบวนการอ่านพัฒนาการอ่าน เขียนอธิบายความหมาย นำคำแต่งประโยคหรือข้อความที่ยาวขึ้นใช้กระบวนการอ่านพัฒนาการอ่าน อ่านเรื่องที่มีความยาว และยากขึ้นตามวัยของผู้เรียน อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว บทร้อยกรองได้เร็วและคล่อง อ่านถูกต้องตามอักขรวิธีและลักษณะคำประพันธ์ด้วยเสียงดังฟังชัดเจน ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เขียนคำยากที่มีความหมายที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด เขียนแสดงความรู้สึก เขียนเป็นเรื่องราว เขียนเป็นข้อความสั้น ๆ เป็นบันทึกส่วนตัว โดยใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง

ดังนั้น ครูผู้สอนจึงต้องมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมที่เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ และสามารถส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังที่ บุญเพ็ญ สุวรรณศรี (2548, น.29) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนสะกดคำว่า ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้านประกอบกัน เช่น สอนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมการสอนแต่ละครั้งต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน เช่น สุขภาพ อารมณ์ ความสามารถในการอ่าน การเขียน ในด้านกิจกรรมการสอนต้องมีบรรยากาศที่สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย สร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้เรียน ให้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนคำที่ถูกต้อง รู้จักการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การให้ทำแบบฝึก การแข่งขันเขียนคำ การจัดทำบัญชีรวบรวมคำยากมาแต่งประโยค ฯลฯ นอกจากนั้นควรสอนให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้นักเรียนนำการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นควรมีความหลากหลาย และมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนตรงตามจุดประสงค์ เช่น การใช้เกมปริศนาคำทาย เกมใบ้คำทายอักษร เกมตามล่าหาพยัญชนะ เป็นต้น และเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมาก ๆ ตลอดจนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สนุกสนาน สร้างเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนคำที่ถูกต้อง โดยครูควรจะมีวิธีสอนเขียนคำที่เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเห็นลักษณะภาพรวมของคำนั้นก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ต่อให้ยากขึ้น ด้วยการจดจำ คำนั้นให้ได้ว่ามีลักษณะการเรียงพยัญชนะ สระ

วรรณยุกต์อย่างไรบ้างจึงเขียนคำและทบทวนความถูกต้องอีกครั้งเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จดจำ และสามารถเขียนคำได้อย่างถูกต้อง

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนพบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน ปัญหาของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เช่น การเขียนคำไม่ถูกต้อง เป็นปัญหาที่พบมากที่สุด ซึ่งเกิดมาจากนักเรียนไม่แม่นยำในเรื่องของการสะกดพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด อีกทั้งไม่ทราบความหมายของคำที่ต้องการใช้ รวมถึงการพูดที่ออกเสียงไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง ขาดความสนใจและความใส่ใจ ความระมัดระวังในการเขียนคำ นำไปสู่การเขียนที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น นักเรียนไม่สนใจการเขียนว่าจะเขียนผิดหรือถูก หรือได้รับรู้มาอย่างไม่ถูกต้อง จนเกิดการจดจำแบบผิด ๆ และไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังจนเกิดเป็นความเคยชินสอดคล้องกับ พัชรี วรจรัสรังสี (2542, น.52) กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนคำผิดนั้นมีหลายประการ บางสาเหตุมาจากตัวของนักเรียน บางสาเหตุมาจากตัวผู้สอน ครูผู้สอนอาจจะละเลยทักษะการเขียน เพราะเห็นว่าใช้เวลามาก ตรวจลำบากต้องใช้เวลาในการตรวจทำให้ตัดทักษะทางการเขียนออกไปให้น้อยลง นักเรียนจึงขาดประสบการณ์และขาดความเชี่ยวชาญในการเขียนในบางโรงเรียนไม่ได้กำหนดการฝึกการเขียนคำไว้ในตารางเรียนอย่างชัดเจน ทำให้ครูผู้สอนไม่ได้ฝึกทักษะการเขียนคำให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนเขียนคำผิดจำนวนมาก

วรรณิ โสมประยูร (2544, น.157) สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบุลย์ (2545, น.290-331) และ วิลาวัณย์ สุภีรักษ์ (2550, น.20-21) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเขียนผิดไว้ ดังนี้ 1) นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิดโดยเห็นแบบอย่างที่จะสะกดผิด 2) นักเรียนไม่รู้จักหลักภาษา เช่น ไม่รู้จักมาตราตัวสะกด หลักสะกดการันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักมาตราตัวสะกดอื่น ๆ 3) นักเรียนไม่ทราบความหมายเพราะ คำไทยมีคำพ้องเสียง ทำให้ความหมายสับสน 4) นักเรียนฟังไม่ชัดเพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ 5) นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียง คำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ 6) นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูกต้อง การเขียนสะกดคำ เกิดจากผู้เขียนเป็นสำคัญซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการขาดการสังเกต ขาดการฝึกฝน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางภาษาที่ไม่ดีพอ ตลอดจนมีความไม่ระมัดระวังในเรื่องของการเขียนคำให้ถูกต้องตามความหมายของคำนั้น ๆ จนเกิดความเคยชินในการเขียนคำ

ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงควรนำทฤษฎี วิธีการหรือหลักการต่าง ๆ เข้ามาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการหนึ่งคือ การสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) เพื่อเป็นเครื่องบันทึกข้อมูลที่มีรูปแบบ โครงสร้างเฉพาะตัวของผู้บันทึก ดังที่ โทนี บูซาน (Tony Buzan. 1997, น.59) ได้ให้ความหมายของแผนที่ความคิดไว้ว่า แผนที่ความคิด เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดงออกของการคิดรอบทิศทาง ซึ่งเป็นลักษณะการทำงาน

ที่ตามธรรมชาติของสมองมนุษย์ และเป็นเทคนิคการแสดงออกด้วยภาพที่มีพลังนำไปสู่กุญแจสากลที่จะใช้ไขประตูไปสู่ศักยภาพของสมอง แผนที่ความคิดนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต ซึ่งทำให้การเรียนรู้ได้รับการพัฒนาและเกิดความคิดที่ชัดเจนขึ้นจะนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ นอกจากนี้ บุชานยังได้กล่าวถึง คุณลักษณะสำคัญของแผนที่ความคิดไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) หัวเรื่องที่น่าสนใจจะถูกสร้างขึ้นตรงกลางของภาพ 2) ใจความหลักของหัวเรื่องจะอยู่รอบหัวข้อซึ่งอยู่ตรงกลางออกไปทุกทิศทางซึ่งเปรียบเสมือนกิ่งก้านของต้นไม้ที่แตกแขนงออกมา 3) กิ่งก้านที่แตกแขนงออกมาประกอบด้วยภาพหรือคำสำคัญที่เขียนบนเส้นที่โยงกัน ส่วนของคำอื่น ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมาจะถูกเขียนบนกิ่งก้านที่แตกออกในลำดับต่อ ๆ ไป 4) กิ่งก้านจะถูกเชื่อมโยงกันในลักษณะที่แตกต่างกันตามตำแหน่งและความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ

การสอนใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) จะเป็นการช่วยให้นักเรียนฝึกการวิเคราะห์ (สมองด้านซ้าย) และสังเคราะห์ (สมองด้านขวา) จนเกิดความสัมพันธ์ทางความคิดและรวบรวมเป็นข้อมูล จนสามารถถ่ายทอดออกมาได้อย่างมีโครงสร้างและมีวิจารณญาณทางความคิด ดังที่ สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2544, น.8) วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545, น.19) และสำลี รักสุทธิ (2550, น. 45) ได้กล่าวว่า การสอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) จะเป็นการฝึกวิเคราะห์ (สมองด้านซ้าย) และสังเคราะห์ (สมองด้านขวา) เป็นยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและมีความสมดุลทั้งร่างกาย ปัญญา และสังคม เป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็น ความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพ สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่ายและสอดคล้องกับสวิตช์ มุลคำ และอรรถัย มุลคำ (2550, น.89) วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2555, น.61) และทศนา เขมมณี (2556, น.389) กล่าวถึง การจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้ความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไป โดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผัง สามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย โดยการใช้แผนผังความคิด (Semantic Mapping) เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ ซึ่งผลของการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1. แผนผังความคิดสามารถพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้หรือไม่
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้แผนผังความคิด สามารถพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แผนผังความคิด เพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย อยู่ในระดับใด

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนมีความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 28 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผัง

ความคิด

3. เนื้อหา

แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย จำนวน 4 เรื่อง

1. มาตราตัวสะกด
2. คำควบกล้ำ
3. อักษรสามหมู่
4. อักษรนำ

4. ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันผู้วิจัยจึงได้ให้ความหมายคำศัพท์เฉพาะสำหรับการวิจัย ดังนี้
ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย หมายถึง ความสามารถในการอ่านและการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดในเรื่อง มาตราตัวสะกด คำควบกล้ำ อักษรสามหมู่ และอักษรนำในภาษาไทย และสามารถใช้คำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี

แผนผังความคิด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการใช้แผนผังความคิดแบบใยแมงมุม (A Spider Map) โดยมีวิธีการดังนี้ 1) กำหนดหัวข้อหลัก แล้วลากเส้น วงกลม ล้อมรอบหัวข้อนั้น 2) ใช้เส้นหรือลูกศรเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์จากหัวข้อหลักไปยังหัวข้อรอง แล้ววงกลมล้อมรอบหัวข้อ 3) แต่ละหัวข้อรอง ต้องแตกเป็นกลุ่มคำย่อย ๆ 4) ตรวจสอบความถูกต้องของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อก่อนที่จะเขียนจริง เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการเขียนคำของนักเรียนให้ผู้เรียนคิดอย่างมีอิสระ ตามทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อจัดกลุ่มความคิดตามลำดับความสำคัญของความคิด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดผลการเรียนรู้หลังจากได้รับการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด จากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อวัดและประเมินผลด้านความรู้ (พุทธิพิสัย) ซึ่งมีผลคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ความพึงพอใจต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่นักเรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ในด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ โดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยได้
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง
4. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ในรายวิชาภาษาไทย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 2.1.1 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ
  - 2.1.2 สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
- 2.2 การเขียนสะกดคำ
  - 2.2.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ
  - 2.2.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ
  - 2.2.3 ปัญหาและสาเหตุในการเขียนสะกดคำ
  - 2.2.4 วิธีสอนและกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำ
- 2.3 คำศัพท์
  - 2.3.1 ความหมายของคำศัพท์
  - 2.3.2 ความสำคัญของคำศัพท์
  - 2.3.3 องค์ประกอบในการรู้คำศัพท์
  - 2.3.4 ระดับการรู้คำศัพท์
  - 2.3.5 ประเภทของคำศัพท์
- 2.4 การสอนคำศัพท์
  - 2.4.1 หลักการสอนคำศัพท์
  - 2.4.2 การเลือกคำศัพท์ที่ควรนำมาสอน
  - 2.4.3 เทคนิคการสอนคำศัพท์แบบต่าง ๆ

- 2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนโดยใช้แผนผังความคิด
  - 2.5.1 ความเป็นมาของแผนผังความคิด
  - 2.5.2 ความหมายของแผนผังความคิด
  - 2.5.3 ทฤษฎีพื้นฐานของการสอนโดยใช้แผนผังความคิด
  - 2.5.4 แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด
  - 2.5.5 กฎเกณฑ์ของการสร้างแผนผังความคิด
  - 2.5.6 หลักการสร้างแผนผังความคิด
  - 2.5.7 รูปแบบของผังความคิด
  - 2.5.8 ประโยชน์ของแผนผังความคิด
  - 2.5.9 การใช้กิจกรรมแผนผังความคิดประกอบการเรียนการสอน
  - 2.5.10 ข้อเสนอแนะในการเขียนแผนผังความคิด
  - 2.5.11 ข้อควรคำนึงในการสอนเขียนแผนผังความคิด
- 2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 2.6.3 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี
  - 2.6.4 ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.7 ความพึงพอใจ
  - 2.7.1 การวัดความพึงพอใจ
  - 2.7.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษา โดยสรุปว่า ให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีส่วนกระทำ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ถือว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการศึกษา

2.1.1 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ห้วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และ ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

การกำหนดชื่อรายวิชา หลักสูตรแกนกลางกำหนดไว้ว่า รายวิชาที่เป็นพื้นฐานให้ใช้ชื่อตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนรายวิชาที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม สามารถกำหนดชื่อได้ตามความเหมาะสม แต่ต้องสื่อความหมายให้ชัดเจน และสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดการจัดหลักสูตรใหม่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลักดันให้ประเทศไทยมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำในด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในภูมิภาค โดยในเบื้องต้นจะให้ความสำคัญกับการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อเป็นพื้นฐานการคิดและการสื่อสาร เป็นเครื่องมือการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีเพิ่มศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ (กระทรวงศึกษาธิการ,หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551)

ตารางที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ พุทธศักราช 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

รหัส	กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน(ชม./ปี)
รายวิชาพื้นฐาน		(840)
ท 11101	ภาษาไทย 1	200
ค 11101	คณิตศาสตร์ 1	200
ว 11101	วิทยาศาสตร์ 1	80
ส 11101	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 1	40
ส 11101	ประวัติศาสตร์ 1	40
พ 11101	สุขศึกษาและพลศึกษา 1	20
ศ 11101	ศิลปะ 1	20
ง 11101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1	40
อ 11101	ภาษาอังกฤษ 1	200
รายวิชาเพิ่มเติม		40

ส 11201	การป้องกันการทุจริต	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		(120)
	แนะแนว	40
	กิจกรรมนักเรียน	
	• ลูกเสือ เนตรนารี	30
	• ชุมนุม	40
	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ 1	10

โครงการสอนเสริมประสบการณ์พิเศษเพื่อเพิ่มศักยภาพนักเรียน

ชั้น ป.1-3 จำนวน 2 ชั่วโมง/สัปดาห์

วิชาภาษาไทยคิดวิเคราะห์	จำนวน	1	ชั่วโมง
วิชาคณิตศาสตร์	จำนวน	1	ชั่วโมง

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น รู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็น

วัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร่ำร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร่ำร้องที่ มีคุณค่าตามความสนใจได้

2.1.2 สารการเรียนรู้วิชาภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2553) กล่าวว่า ภาษาไทยมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคน ไทยในฐานะที่เป็นวัฒนธรรมประจำชาติและยังเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญ เป็นเครื่องมือในการ เสริมสร้างเอกภาพของชาติทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตลอดจนเป็นเครื่องมือที่ใช้ พัฒนาคนในชาติ เพราะการศึกษาเล่าเรียนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการถ่ายทอดความคิด ศิลปวิทยาการล้วนต้องใช้ภาษาทั้งสิ้น ดังนั้น ภารกิจของการศึกษาประการหนึ่งก็คือการสอน ภาษาไทยให้คนในชาติสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาไทยเพื่อการ พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง และสามารถสืบทอดมรดกทางภาษาซึ่งเป็นวัฒนธรรมของ ชาติ มีความชื่นชมที่จะใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องและมีเจตนาที่ดีต่อภาษาไทย ดังนั้นการศึกษา วิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับคนในชาติของเรา เพราะมนุษย์ได้ใช้ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้ เพื่อประกอบอาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพและสร้างเสริม คุณภาพชีวิตในด้านอื่น ๆ เพราะคนเราได้รับความรู้ ความคิดต่าง ๆ จากการฟัง การอ่าน แล้วการ เขียนบันทึกไว้เพื่อพูดหรือเขียนถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจอีกทอดหนึ่ง การเขียนของนักเรียนที่อ่อน ภาษาจึงทำให้อ่อนวิชาอื่น ๆ ด้วย

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน ท 11101 ภาษาไทย 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 เวลาเรียน 200 ชั่วโมง

ฝึกอ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ บอกความหมายของคำและ ข้อความ ตอบคำถาม เล่าเรื่องย่อ คาดคะเนเหตุการณ์ เลือกรับหนังสือตามความสนใจอย่าง สม่ำเสมอ นำเสนอเรื่องที่อ่าน บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็น ในชีวิตประจำวัน มีมารยาทในการอ่าน ฝึกคัดลายมือด้วยตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนสื่อสารด้วยคำ และประโยคง่าย ๆ มีมารยาทในการเขียน

ฝึกทักษะในการฟัง ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตาม ตอบคำถาม เล่าเรื่อง พูด แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ เน้นมารยาทใน การฟัง การดูและการพูด

ฝึกทักษะการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย เขียนสะกดคำและบอก ความหมายของคำ เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ ต่อคำคล้องจองง่าย ๆ

บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก
ฝึกท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองตามความสนใจ โดยใช้กระบวนการอ่าน
กระบวนการเขียน กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการคิด การฝึกปฏิบัติ
อธิบาย บันทึก การตั้งคำถาม ตอบคำถาม ใช้ทักษะการฟัง การดูและการพูด พูดแสดงความคิดเห็น
กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สื่อสารได้ถูกต้อง รัก
การเรียนรู้ภาษาไทย เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ภาษาไทย และตัวเลขไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ให้
เกิดประโยชน์โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับ
ชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

มาตรฐานและตัวชี้วัด

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาใน
การดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และ ข้อความสั้น ๆ 2. บอกความหมายของคำ และ ข้อความที่อ่าน	การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วย คำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีตัวสะกดตรงตามมาตราและไม่ตรง ตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ
	3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน 4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน 5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น - นิทาน - เรื่องสั้น ๆ - บทร้องเล่นและบทเพลง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	6. อ่านหนังสือตามความสนใจ อย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่ อ่าน	การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน
	7. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็น ในชีวิตประจำวัน	การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ ประกอบด้วย - เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นใน ชีวิตประจำวัน - เครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดง อันตราย
	8. มีมารยาท ในการอ่าน	มารยาทในการอ่าน เช่น - ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น - ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน - ไม่ทำลายหนังสือ

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวใน
รูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่าง
มีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด	การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบ การเขียนตัวอักษรไทย
	2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยค ง่าย ๆ	การเขียนสื่อสาร - คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - คำพื้นฐานในบทเรียน - คำคล้องจอง - ประโยคง่าย ๆ
	3. มีมารยาทในการเขียน	มารยาทในการเขียน เช่น - เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า - ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่ และบุคคล

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ และปฏิบัติตาม	การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ
	2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง 3. พูดแสดงความคิดเห็นและ ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	การจับใจความและพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้ และความบันเทิง เช่น - เรื่องเล่าและสารคดีสำหรับเด็ก - นิทาน - การ์ตูน - เรื่องขบขัน
	4. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์	การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น - การแนะนำตนเอง - การขอความช่วยเหลือ - การกล่าวคำขอบคุณ - การกล่าวคำขอโทษ
	5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด	มารยาทในการฟัง เช่น - ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด - ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง - ไม่ควรนำอาหารหรือเครื่องดื่มไปรับประทานขณะที่ฟัง - ให้เกียรติผู้พูดด้วยการปรบมือ - ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		มารยาทในการดู เช่น - ตั้งใจดู - ไม่ส่งเสียงดังหรือแสดงอาการรบกวน สมาชิกของผู้อื่น มารยาทในการพูด เช่น - ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพ เหมาะสมกับ กาลเทศะ - ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล - ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย	พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เลขไทย
	2. เขียนสะกดคำและบอกความหมาย ของคำ	การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรง ตามมาตรา การผันคำ ความหมายของคำ
	3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่าย ๆ	การแต่งประโยค
	4. ต่อกำล้องจองง่าย ๆ	คำล้องจอง

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก	วรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก เช่น - นิทาน - เรื่องสั้นง่าย ๆ - ปริศนาคำทาย - บทร้องเล่น - บทอาขยาน - บทร้อยกรอง - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน
	2. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองตามความสนใจ	บทอาขยานและบทร้อยกรอง - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

รวม 5 มาตรฐาน 22 ตัวชี้วัด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกหน่วยการเรียนรู้สาระภาษาไทยในหนังสือแบบเรียนภาษาพาที่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ผู้วิจัยได้นำเนื้อหามาทดลอง จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1. มาตราตัวสะกด 2. อักษรนำ 3. คำควบกล้ำ และ 4. อักษรสามหมู่ และ ซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตรงตามสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ และตัวชี้วัด ได้แก่ ท 4.1 ป.1/2 เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ

2.2 การเขียนสะกดคำ

2.2.1 ความหมายของการเขียนสะกดคำ

การเขียนเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในวิชาภาษาไทย โดยเฉพาะการเขียนสะกดคำจัดเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่นำไปสู่การพัฒนาการเขียนในระดับที่สูงขึ้น มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good 1973, น.383) กล่าวถึงการเขียนสะกดคำไว้ว่า คือ วิธีการจำตัวอักษรได้ เกิดจากการใช้สื่อหรืออักษรเป็นตัว ๆ ไป และเชื่อมเข้ากันเป็นเสียงคำ ๆ หนึ่งทุกคนยอมรับ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, น.1149) ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่า หมายถึงการเขียนคำ คำหนึ่งคำใด อันประกอบด้วยพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ตัวสะกด และตัวการันต์ได้ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

วรรณิ โสมประยูร (2544, น.156) ได้ให้ความหมายของการเขียนสะกดคำไว้ว่าการเขียนสะกดคำหมายถึง วิธีเขียนคำโดยเรียงลำดับตัวอักษรภายในคำหนึ่ง ๆ เพื่อออกเสียงได้ชัดเจน และสื่อความหมายได้ตามที่ผู้เขียนต้องการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียน โดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดเป็นคำได้อย่างถูกต้องหลักเกณฑ์ และถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพื่อให้สามารถสื่อความหมายได้ถูกต้อง

จากความหมายของการเขียนสะกดคำดังกล่าว สรุปได้ว่า การเขียนสะกดคำหมายถึงความสามารถในการเขียนคำโดยเรียงลำดับพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกดการันต์เป็นคำได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและตรงตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554 เพื่อให้สื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

2.2.2 ความสำคัญของการเขียนสะกดคำ

การสะกดคำให้ถูกต้องมีความสำคัญในการสื่อความหมายถึงกันด้วยการเขียน เพราะถ้าเขียนสะกดคำผิดจะทำให้ความหมายผิดเพี้ยนไป การสื่อสารก็ล้มเหลว ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำไว้ดังนี้

กำชัย ทองหล่อ (2543, น.160) ได้กล่าวว่า ตัวอักษรเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงพูด เพราะฉะนั้น การเขียนคำจึงนับเป็นความสำคัญส่วนหนึ่งของการใช้ภาษา การเขียนสะกดคำผิดทำให้ความหมายเปลี่ยนไปหรืออาจจะไม่มีความหมายเลยก็ได้

วรรณิ โสมประยูร (2544, น.156) ได้กล่าวว่า การสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ถูกต้องก่อนจึงสามารถเขียนประโยคหรือเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องจากผู้อื่น และแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้

จากความสำคัญของการเขียนสะกดคำดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การเขียนสะกดคำนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากเขียนสะกดคำผิดอาจทำให้ความหมายของคำผิดเพี้ยนไปหรืออาจทำให้ผู้รับสารกับผู้ส่งสารเข้าใจต่างกัน หากเขียนสะกดคำถูกต้องจะทำให้งานเขียนมีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2.2.3 ปัญหาและสาเหตุในการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำของนักเรียนในปัจจุบันมีข้อผิดพลาดอยู่มาก ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถในการฝึกฝนการใช้ภาษาไทยของนักเรียน มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

เพ็ตตี (Petty 1980) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ที่มีต่อความสามารถในการเขียนสะกดคำ เช่น ความสามารถในการอ่าน การฟัง การพูด เจตคติที่มีต่อการสะกดคำ ความเอาใจใส่ในการเรียน สุขภาพทั่วไป และความสามารถพิเศษของแต่ละคน องค์ประกอบเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อความสามารถทางการเขียนสะกดคำของนักเรียนทั้งสิ้น

พัชรวิ วรจรัสรังสี (2542, น.52) กล่าวว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนสะกดคำผิดนั้นมีหลายประการ บางสาเหตุมาจากตัวของนักเรียน บางสาเหตุมาจากตัวผู้สอน ครูผู้สอนอาจจะละเลยทักษะการเขียน เพราะเห็นว่าใช้เวลามาก ตรวจสอบากต้องใช้เวลาในการตรวจทำให้ตัดทักษะทางการเขียนออกไปให้น้อยลง นักเรียนจึงขาดประสบการณ์และขาดความเชี่ยวชาญในการเขียนในบางโรงเรียนไม่ได้กำหนดการฝึกการเขียนการสะกดคำไว้ในตารางเรียนอย่างชัดเจน ทำให้ครูผู้สอนไม่ได้ฝึกทักษะการเขียนสะกดคำให้กับนักเรียนทำให้นักเรียนเขียนสะกดคำผิดจำนวนมาก

วรรณิ โสมประยูร (2544, น.157) ได้สรุปสาเหตุของการเขียนผิดไว้ ดังนี้ 1) นักเรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับคำผิดโดยเห็นแบบอย่างที่จะผิด 2) นักเรียนไม่รู้จักหลักภาษา เช่น ไม่รู้จักมาตราตัวสะกด หลักสะกดการันต์ หลักการผันวรรณยุกต์ หลักมาตราตัวสะกดอื่น ๆ 3) นักเรียนไม่ทราบความหมายเพราะ คำไทยมีคำพ้องเสียง ทำให้ความหมายสับสน 4) นักเรียนฟังไม่ชัดเพราะคำไทยมีคำควบกล้ำ 5) นักเรียนไม่สามารถถ่ายทอดคำตามเสียง คำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งเขียนแตกต่างจากเสียงได้ 6) นักเรียนใช้คำที่มี ร ล ไม่ถูกต้อง

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2545, น.290-331) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการเขียนสะกดคำ ผิดไว้ดังนี้

- เขียนผิดเพราะไม่ทราบความหมายของคำ คำในภาษาไทยเรามีเสียงที่ตรงกันมาก แต่สะกดการันต์ต่างกันและมีความหมายต่างกัน เมื่อเป็นเช่นนี้อาจจะทำให้ผิดในเรื่องสะกดการันต์ได้ง่าย ถ้าหากจำเสียงโดยไม่พิจารณาความหมายเฉพาะของคำนั้น เช่น มีเสียง (พัน) เสียงเดียวอาจจะเขียนเป็น พัน พรณ พันธุ์ พันธุ์ ภัณฑ์ พรรค์ เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งแต่ละคำมีความหมายต่างกัน หากใครไม่เคยได้ยินคำว่า “ครุภัณฑ์” และไม่ทราบความหมายของคำนี้มาก่อน อาจจะเขียนผิด เป็น ครุ พัน หรือ ครุพันธุ์ก็ได้

- เขียนหนังสือผิดเพราะใช้แนวเทียบผิด คำบางคำ เมื่อจะเขียนผู้เขียนไม่มั่นใจ มักจะนึกเทียบเคียงกับคำอื่น ๆ ซึ่งเคยรู้มาแล้วเป็นอย่างดี วิธีการเช่นนี้เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เขียนหนังสือ

ผิด เพราะคำบางคำมีความหมายหรือรูปศัพท์ ตลอดจนหลักภาษาต่างกันเราใช้กฎอันเดียวกันไม่ได้ คำพวกนี้จึงควรพิจารณาจดจำเป็นคำไป เช่น แกงบวด มักเขียนเป็น แกงบวช เพราะใช้เทียบกับคำว่า บวช เป็นต้น

3. เขียนผิดเพราะออกเสียงผิด คำบางคำ บางคนออกเสียงไม่ตรงหรือออกเสียงไม่ชัดเจนติดนิสัยเมื่อเขียนเลยผิดด้วย แต่คำบางคำ คนส่วนมากออกเสียงอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ตรงกับรูปที่เขียนตามพจนานุกรมพวกหลังนี้นับเป็นสิ่งเก๋ยาก อาจจะได้ว่าเป็นเพราะพจนานุกรมรักษาการจนไม่เอื้อเพื่อต่อผู้ใช้ภาษาก็ได้ เช่น ขะมักเขม้น เขียนผิดเป็น ขม๊กเขม้น เป็นต้น

4. เขียนผิดเพราะมีประสบการณ์ผิด กล่าวคือ เคยเห็นคำนั้น ๆ มาจนเคยชิน และเป็นคำที่ใช้กันผิดเสมอจนจำได้ติดตา อาจจะได้เห็นหนังสือพิมพ์หรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เช่น ในบัตรเชิญประกาศ โฆษณา แจกความ ฯลฯ ควรจะพิจารณา อย่าใช้ตามโดยไม่ได้ศึกษาความจริง เช่น อนุญาต เขียนผิดเป็น อนุญาติ เป็นต้น

5. เขียนหนังสือผิดเพราะไม่รู้หลักภาษา หลักภาษานับเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการเรียน ภาษา การที่จะเรียนโดยไม่รู้หลักนั้นย่อมเป็นไปได้เนื่องจากหลักภาษาไทยมีข้อยกเว้นมากมายจึงควรได้ตระหนักในข้อนี้ โดยเฉพาะการเขียน เช่น หลักการประวิสรรชนีย์ คำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ภาษาเขมร หลักการใช้ ศษ ส หลักการใช้ รร หลักการใช้ บรร, บัน เป็นต้น

วิลาวัณย์ สุภิกฤษ์ (2550, น.20 - 21) กล่าวว่า การเขียนสะกดคำ เกิดจากผู้เขียนเป็นสำคัญ ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการขาดการสังเกต ขาดการฝึกฝน มีความรู้ความเข้าใจในหลักการทางภาษาที่ไม่ดีพอ ตลอดจนมีความไม่ระมัดระวังในเรื่องของการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตามความหมายของคำนั้น ๆ จนเกิดความเคยชินในการเขียนสะกดคำ

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดไว้ในคู่มือครู ภาษาไทยว่า เขียนสะกดคำผิดเป็นเพราะดังนี้

- 1) ใช้แนวเทียบผิด
- 2) ไม่สนใจในการเขียนว่าจะผิดหรือถูก
- 3) ไม่ได้ศึกษาว่าคำใดเขียนอย่างไรจึงถูก เวลาสงสัยก็ไม่เคยใช้พจนานุกรม จึงไม่มีโอกาส ได้จดจำคำที่ถูกตามพจนานุกรมไว้ใช้
- 4) มีการแก้ไขภาษาและพจนานุกรมที่ทำให้นักเรียนกำหนดแบบอย่างที่ถูกต้องได้ยาก
- 5) ขาดการฝึก โดยเฉพาะในการเขียนตามคำบอก
- 6) เห็นแต่แบบแผนที่ไม่ถูกต้องตลอดเวลา
- 7) ขาดความรู้ในเรื่องรูปศัพท์เดิม

จากการศึกษาข้างต้นเห็นได้ว่าสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิดคือ นักเรียนไม่แม่นยำในเรื่องของหลักภาษา ไม่ทราบความหมายของคำที่ต้องการใช้ทำให้เขียนผิด รวมไปถึงการฟัง การดู และการพูดที่ไม่ชัดเจน ขาดความสนใจและความใส่ใจ ขาดความระมัดระวังในการเขียนคำนำไปสู่การเขียนที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ เช่น นักเรียนไม่สนใจการเขียนว่าจะเขียนผิดหรือถูก หรือได้รับรู้มาอย่างไม่ถูกต้อง จนเกิดการจดจำแบบผิด ๆ และไม่ได้รับการแก้ไขจากอย่างจริงจังจนเกิดเป็นความเคยชิน

2.2.4 วิธีสอนและกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำ เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการสังเกตและการจดจำอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละช่วงวัยและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและพยายามฝึกฝนทักษะการเขียนให้ดียิ่งขึ้น การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำจึงต้องอาศัยแนวทางวิธีสอนมาจากเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (2540, น.120 - 121) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมในการสอนเขียนสะกดคำโดยสรุปได้ ดังนี้

1. ทำบัญชีคำยากแจกให้นักเรียนได้ศึกษา แต่ละสัปดาห์นำคำเหล่านี้มาให้ให้นักเรียนเขียนเป็นคำ ๆ แล้วให้ตรวจคำตอบเองหรือแลกกันตรวจก็ได้
2. ให้นักเรียนแต่งประโยคซึ่งประกอบด้วยคำที่มักสะกดผิด แล้วให้นักเรียนบอกให้เพื่อนเขียนตาม จากนั้นก็บอกคำเฉลยที่ถูกต้องด้วย
3. แบ่งหมู่ให้นักเรียนเพื่อแข่งขันเขียนคำหรือข้อความที่ยาก ๆ
4. แจกบัญชีที่เขียนถูกและผิดปนกันแล้วให้นักเรียนเขียนเครื่องหมายถูก - ผิด หน้าคำนั้น ๆ
5. นำคำยากมาแต่งเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบแล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมายหน้าคำตอบที่ถูก
6. กำหนดให้นักเรียนทำบัญชีคำยากเรียงตามลำดับตัวอักษร
7. แจกข้อความสั้น ๆ ซึ่งประกอบด้วย คำยากที่เขียนสะกดถูกและผิดปนกันให้นักเรียนหาคำที่สะกดผิดแล้วแก้ไขให้ถูกต้อง คนที่ไม่แน่ใจให้เปิดดูในพจนานุกรม

อรทัย นุตรดิษฐ์ (2540, น.22) ได้สรุปให้เห็นถึงวิธีการเขียนสะกดคำว่ามีวิธีการที่ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนหลายวิธีด้วยกัน ครูอาจจะเลือกใช้การเขียนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือใช้วิธีสอนและกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบประกอบกันก็ย่อมทำได้ ทั้งนี้ขึ้นกับความเหมาะสมซึ่ง

ครูจะเป็นผู้พิจารณาจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนสนใจและสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายในการเรียนมี
ความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้น

พนมวัน วรรณ (2542, น.36) ได้เสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องการสะกดคำ
ไว้ดังนี้

1. เลือกคำจากประมวลคำในหนังสือประกอบการเรียนมาเป็นหลักในการฝึก
2. เลือกคำที่นักเรียนพบและใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน ไปพร้อม ๆ กัน
3. เลือกฝึกคำที่มีในประมวลคำอ่านในหนังสือประกอบการเขียน คาง่าย ๆ ที่สะกดใน

มาตราแม่ ก กา มาฝึกก่อน

4. ใช้ของจริง กิริยาท่าทาง ภาพ และคำอธิบายเพื่อให้ความรู้ความหมาย
5. เล่นปริศนาคำทาย โดยใช้คำเก่าเป็นพื้นฐาน
6. เรียนรู้คำใหม่ ๆ โดยใช้คำเก่าเป็นพื้นฐาน
7. ฝึกต่อคำเดิมคำเพื่อให้ได้คำใหม่
8. ให้ฟัง พูด อ่าน เขียนด้วยการฝึกด้วยตนเอง
9. ให้คิดหาคำเพิ่มจากคำที่กำหนดให้ด้วยตนเอง
10. หาคำตอบไว้ด้วยตนเองเมื่อปฏิบัติครบขั้นตอน โดยอาจใช้การบอก การแสดงกิริยา

ท่าทาง การเขียน และการตั้งคำถาม

11. กิจกรรมเน้นจากรูปแบบง่าย ๆ ไปหายากโดยเร้าความสนใจ ปฏิบัติด้วยตนเองด้วย
ความสนุกสนานและใช้วิธีการหลากหลายไม่ซ้ำ วิธีการเดิม

ทัศนีย์ สุขเมธี (2542, น.39) ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอนเขียนสะกดคำที่ครูสามารถ
จัดทำ ได้ดังนี้

1. ครูนำบทความหรือหนังสือมาให้ให้นักเรียนอ่านก่อนในเวลาที่กำหนดแล้วครูเลือกคำ
ในนั้นมาบอกให้เขียนอีกทีหนึ่ง

2. ครูและนักเรียนร่วมกันทำบัญชีคำยากในบทเรียน ตีไว้ที่แผนภูมิแล้วหลังจากนั้นจึง
ค่อยให้นักเรียนเขียน

3. ครูแต่งประโยคที่มีักประกอบไปด้วยคำที่มักสะกดผิด แล้วเขียนเส้นใต้คำนั้นให้
นักเรียนแก้

4. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม และให้หาคำพ้องเสียงจากพจนานุกรม

วิภา รอดสุด (2542, น.13) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนเขียนสะกดคำไว้ว่า การสอนเขียน
สะกดคำมีวิธีที่หลากหลาย ครูสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียนหลายวิธีด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ

กับความเหมาะสมซึ่งครูจะเป็นผู้พิจารณาจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนสนใจและสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายในการเรียนมีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้น

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545, น.55-56) และคิง (King, 1965, น.15) ได้เสนอแนะวิธีการสอนเขียนสะกดคำไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้

1. ก่อนสอนครูควรพูดจูงใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเขียนหนังสือให้ถูกต้องชัดเจนว่า การเขียนหนังสือที่ถูกต้อง ชัดเจน เป็นการแสดงว่า ผู้เขียนเป็นผู้มีการศึกษาดีใครอ่านข้อความนั้น ๆ ก็เข้าใจง่าย ไม่มีการเข้าใจผิด และควรอธิบายให้เข้าใจประโยชน์ที่จะได้จากการเขียนแต่ละประเภทด้วย

2. พยายามสอนให้การเขียนสัมพันธ์กับการฟัง การพูด และการอ่าน คือ ก่อนที่จะเขียนสิ่งใดควรเริ่มต้นด้วยการฝึกให้รู้จักการฟังเสียก่อนแล้วจึงเขียน เช่น ฟังคำถามแล้วเขียนตอบให้ตรงคำถาม เก็บสิ่งที่ได้จากการฟังไปเขียน ให้นักเรียนอ่านหรือค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุดมาเขียน

3. ในกรณีที่นักเรียนสะกดผิดพลาด ควรหาวิธีแก้โดยรวบรวมคำที่นักเรียนมักสะกดผิดเสมอ ๆ เขียนบนกระดานดำ หรือบัตรคำ มีการแข่งขันสะกดคำ และทดสอบเป็นระยะ เป็นการช่วยให้นักเรียนรู้จักระวังตัวมิให้เขียนผิด

4. การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ให้ทำหนังสือเขียนสำหรับชั้นหรือประกวดเขียนนิทาน ประกวดเขียนเรื่องที่ได้ประสบมาด้วยตนเอง ก็เป็นการส่งเสริมทักษะการเขียนของนักเรียน

5. ในการสอนวิชาต่าง ๆ ควรมีการบูรณาการ เพื่อช่วยกันหรือร่วมมือกันสอนให้ทุกวิชาสัมพันธ์กัน โดยใช้เนื้อหาวิชาอื่นสำหรับฝึกทักษะการเขียน การฝึกให้มีความสามารถในการเขียนสะกดคำ ซึ่งมี 6 ขั้นตอนดังนี้

1) การตรวจสอบ (Examine) ได้แก่ การตรวจสอบคำที่ให้นักเรียนสะกด อย่างระมัดระวัง เช่น คำที่มีอุปสรรค (Prefix) และคำที่มีปัจจัย (Suffix) แล้วบันทึกไว้

2) การออกเสียง (Pronounce) ได้แก่ การออกเสียงคำที่จะเขียนให้ถูกต้อง

3) การสะกดคำ (Spell) ได้แก่ การฝึกหัดสะกดคำที่จะเขียนด้วยปากเปล่าโดยออกเสียงดัง ๆ ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง

4) การเขียน (Write) ได้แก่ การฝึกเขียนคำที่สะกดนั้น ๆ 8 - 10 ครั้ง แล้วตรวจ

5) ใช้ (Use) นำคำที่เขียนสะกดคำมาแต่งประโยค

6) ทบทวน (Review) ทบทวนคำที่เขียนสะกดคำแต่ละคำในโอกาสต่อไป

สุจิตตรา แก้วโต (2545, น.20) กล่าวว่าหลักการและเทคนิคการสอนเขียนสะกดคำนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนภาษาไทยควรจะได้นำมาใช้เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้

ถูกต้อง ซึ่งอยู่ในคลังพินิจและศิลปะของผู้สอนที่จะใช้เทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ไม่เบื่อหน่ายต่อการเขียนสะกดคำโดยสอนไปเป็นตามลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเห็นลักษณะภาพรวมของคำนั้นก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ต่อให้ยากขึ้นขั้นการอ่านสะกดคำ จดจำ คำนั้นให้ได้ว่ามีลักษณะการเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์อย่างไรบ้าง จึงเขียนคำ ทบทวนและตรวจ สอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้พจนานุกรมหรือบัตรคำที่ครูเตรียมให้ นอกจากนี้วิธีการสอนโดยกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงออกมาก ๆ เช่น แบ่งกลุ่ม แข่งขันสะกดคำ เล่นเกมต่าง ๆ ค้นหาคำมาแลกเปลี่ยนกัน นำคำที่มักเขียนผิดมาเขียนเป็นประโยค เรียบเรียงเป็นเรื่องราวมาเขียนตามคำบอกกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้การเขียนสะกดคำมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญเพ็ญ สุวรรณสร (2548, น.29) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนสะกดคำว่า ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถในหลาย ๆ ด้านประกอบกัน เช่น สอนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง การจัดกิจกรรมการสอนแต่ละครั้งต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน เช่น สุขภาพ อารมณ์ ความสามารถในการอ่าน การเขียน ในด้านกิจกรรมการสอนต้องมีบรรยากาศที่สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย สร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้เรียน ให้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำที่ถูกต้อง รู้จักการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การให้ทำแบบฝึก การแข่งขันเขียนคำ การจัดทำบัญชีรวบรวมคำยากมาแต่งประโยค ฯลฯ นอกจากนี้ควรสอนให้สัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้ให้นักเรียนนำการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อเสนอแนะการฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำดังกล่าวพบว่า การฝึกทักษะในการเขียนสะกดคำควรเน้นการสอนให้เกิดความสัมพันธ์กันทั้ง 4 ทักษะ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้นควรมีความหลากหลาย และมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนตรงตามจุดประสงค์ เช่น การใช้เกมปริศนาคำทาย เกมใบ้คำทายอักษร เกมตามล่าหาพยัญชนะ เป็นต้น และเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมมาก ๆ ตลอดจนการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่สนุกสนาน สร้างเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเขียนสะกดคำที่ถูกต้อง โดยครูควรจะมีวิธีสอนเขียนสะกดคำที่เป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเห็นลักษณะภาพรวมของคำนั้นก่อนแล้วจึงค่อย ๆ ต่อให้ยากขึ้น ด้วยการจดจำคำนั้นให้ได้ว่ามีลักษณะการเรียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์อย่างไรบ้างจึงเขียนคำและทบทวนความถูกต้องอีกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำและสามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง

2.3 คำศัพท์

2.3.1 ความหมายของคำศัพท์

คำศัพท์เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษา ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ Richard (1985, น.307) ที่ได้กล่าวว่า คำศัพท์ หมายถึง คำทั้งหมดซึ่งเป็นไปได้ทั้ง คำโดด คำผสม และสำนวนต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาษา

McCarthy (1992, น.4) ระบุว่า คำศัพท์หมายถึงหน่วยคำ (Morphemes) ซึ่งหน่วยคำจะไม่สามารถถอดให้เป็นหน่วยย่อยได้อีก รายการคำที่เรียงตามตัวอักษรและมีความหมายกำกับไว้ คำศัพท์ยังรวมไปถึง รากศัพท์ (Root) ซึ่งใช้เข้าไปผูกติดกับหน่วยคำ ในที่นี้รวมถึงทั้งคำอุปสรรค (Prefixes) และคำปัจจัย (Suffixes) ด้วย คำศัพท์ยังหมายถึงคำประสม (Compound Words) ที่เกิดจากการรวมกันของหน่วยคำหรือรากศัพท์

Hatch and Brown (1995, น.1) ได้ให้ความหมายของคำศัพท์ว่า คำศัพท์ หมายถึง คำ หรือ กลุ่มคำสำหรับภาษาใดภาษาหนึ่งของผู้พูดอาจใช้สื่อความหมายในแต่ละภาษา

Kamil and Hiebert (2005, น.3) กล่าวว่าคำศัพท์ หมายถึง ความรู้ด้านคำและความหมายของคำทั้งในรูปแบบการฟัง พูด และข้อความที่ถูกบันทึกในรูปตัวอักษร

Lehr and Osborn (2005, น.2) กล่าวว่าคำศัพท์ คือ คำ กลุ่มคำ หรือชนิดของคำที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้และสามารถบอกความหมายได้

สลินดา โปธิ์พยัคฆ์ (2556, น.15) ความหมายของคำศัพท์ คือ คำหรือกลุ่มคำที่ปรากฏในภาษาที่เป็นที่รู้จักของแต่ละบุคคลและใช้สื่อสารเพื่อจุดประสงค์ต่าง ๆ รวมถึงความรู้ด้านคำและความหมายของคำที่อยู่ในรูปการสื่อสารและตัวอักษร

สรุปความหมายของคำศัพท์ คือ คำหรือกลุ่มคำที่มีความหมายที่ผู้พูดใช้สื่อความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจจุดประสงค์ซึ่งกันและกัน รวมไปถึงข้อความที่ถูกบันทึกเป็นตัวอักษรเพื่อใช้สื่อสารกับผู้รับสาร

2.3.2 ความสำคัญของคำศัพท์

การเรียนรู้ด้านภาษา ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้คำศัพท์เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ต่อไป ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงความสำคัญของคำศัพท์ไว้ดังนี้

Nation (1990) ซึ่งสอดคล้องกับ Stahl and Nagy (2006, น.3-4) ที่กล่าวว่าความรู้คำศัพท์ยังช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้แนวคิดใหม่ ๆ พร้อมแสดงความคิดเห็นได้ในการเรียนตั้งแต่อนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย การรู้คำศัพท์ทำให้นักเรียนเข้าใจข้อมูลต่าง ๆ จากข้อความได้ หากนักเรียนรู้คำศัพท์ไม่เพียงพอจึงเป็นไปได้ยากที่จะเข้าใจสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้คนที่รู้คำศัพท์มากจะสามารถพูดและคิดได้อย่างประณีตและซับซ้อนมากกว่าคนที่รู้คำศัพท์ในวงจำกัด

Harmer (1991, น.153) ได้กล่าวเปรียบเทียบคำศัพท์กับ โครงสร้างของภาษาว่า ถ้า โครงสร้างภาษาเป็นร่างกาย คำศัพท์ก็เปรียบเหมือนอวัยวะ และเนื้อภาษา ถ้าไม่รู้คำศัพท์ที่ถูกต้อง จะไม่สามารถแสดงศักยภาพของการใช้โครงสร้างภาษานั้นได้ ดังนั้น หากผู้เรียนมีปริมาณคำศัพท์ ไม่เพียงพอจะทำให้เกิดปัญหาระหว่างการใช้ทักษะรับสารและส่งสาร

McCarthy (1992, น.9) ที่ได้เห็นว่าไม่ว่าผู้เรียนภาษาจะมีความสามารถทางไวยากรณ์ หรือการออกเสียงดีขนาดไหนแต่ถ้าขาดความรู้ด้านคำศัพท์ก็จะไม่มีทางสื่อสารได้อย่างสมบูรณ์

สลินดา โพธิ์พยัคฆ์ (2556, น.16) คำศัพท์ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนการสอน ภาษาซึ่งมีผลต่อการสื่อสารและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในแต่ละภาษา นักเรียนที่มีความรู้ด้าน คำศัพท์มาก และพัฒนาการเรียนรู้ด้านคำศัพท์อยู่เสมอ ก็จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้าน ภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาใดก็ตาม

ดังนั้น ความสำคัญของคำศัพท์ คือ คำศัพท์เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนภาษาไม่ว่าจะ เป็นภาษาใดก็ตาม การสอนภาษาจึงต้องเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์ในปริมาณที่เพียงพอเพื่อให้ ผู้เรียนมีศักยภาพในการใช้ภาษา หากรู้คำศัพท์มากจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถคิดและพูดได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากกว่าผู้เรียนที่มีความรู้ด้านคำศัพท์น้อย

2.3.3 องค์ประกอบในการรู้คำศัพท์

Nation (2000, น.27) ได้ระบุว่าองค์ประกอบความรู้คำศัพท์แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. รูปแบบ (Form) ในรูปภาษาพูด สามารถจำแนกเสียงคำศัพท์ รู้วิธีการออกเสียง คำศัพท์ และในรูปภาษาเขียน สามารถจำแนกลักษณะของคำรู้การสะกดคำศัพท์นั้น ๆ

2. ตำแหน่ง (Position) ด้าน โครงสร้าง ไวยากรณ์ รู้อรูปแบบของคำที่ปรากฏ ใช้รูปแบบ ของคำได้เหมาะสม ด้านการประกอบของคำศัพท์ (Collocation) สามารถระบุคำศัพท์หรือชนิดของ คำศัพท์ที่สามารถนำไปประกอบโดยวางไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังคำได้ และนำคำศัพท์หรือชนิดของ คำศัพท์ที่สามารถนำไปประกอบกับคำศัพท์อื่นได้

3. หน้าที่ (Function) รู้จักคำศัพท์ที่พบบ่อย รู้ความถี่ในการใช้คำศัพท์ ความเหมาะสม รู้จักสถานการณ์ที่จะพบคำศัพท์นั้น ๆ และใช้คำศัพท์ได้เหมาะสมกับสถานการณ์

4. ความหมาย (Meaning) เป็นการเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ เลือกใช้คำศัพท์เพื่อแสดง ความหมายได้ รู้ความสัมพันธ์ของคำศัพท์คำหนึ่งที่มีต่อคำอื่น ๆ และเลือกใช้คำศัพท์อื่น ๆ มาแทน ได้

Read (2000, น.25) ได้ระบุว่าองค์ประกอบความรู้คำศัพท์สามารถครอบคลุมได้ถึง 7 ด้าน ได้แก่

1. รู้ระดับของคำที่พบไม่ว่าจากคำพูดหรือข้อความ

2. รู้ข้อจำกัดของการใช้คำศัพท์นั้นตามหน้าที่ของคำและสถานการณ์ต่าง ๆ
3. รู้การนำคำศัพท์ไปใช้ใน โครงสร้างของประโยค
4. รู้รูปแบบของคำและรากศัพท์
5. รู้โครงข่ายความสัมพันธ์ของคำหนึ่ง ๆ ที่มีต่อคำอื่น ๆ
6. รู้ความหมายของคำศัพท์
7. รู้ความหมายที่หลากหลายของคำศัพท์

Rasinski Padak and Newton (2008, น.13-14) ได้แบ่งองค์ประกอบในการรู้คำศัพท์ ออกเป็น 5 องค์ประกอบได้แก่

1. การเพิ่มความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์ (Incrementally) โดยในแต่ละครั้งที่ผู้เรียนพบคำศัพท์ใหม่ ความรู้ของผู้เรียนที่มีต่อความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ ก็ค่อย ๆ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น เมื่อผู้เรียนรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้วเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะรู้ความหมายของคำศัพท์ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น

2. มิติของความหมายของคำศัพท์ (Multidimensionality) การรู้คำศัพท์นั้นมากกว่าการรู้เพียงคำจำกัดความง่าย ๆ เท่านั้น แต่ยังรวมถึงรายละเอียดของข้อแตกต่างด้านความคิดรวบยอดของคำที่มีความหมายเหมือนกันด้วย ในองค์ประกอบนี้ยังรวมถึงการประกอบของคำศัพท์ด้วย

3. ความหลากหลายของความหมายคำศัพท์ (Polysemy) คำศัพท์หลายคำมีความหมายมากมาย การรู้ความหมายที่หลากหลายของคำศัพท์นั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของการรู้คำศัพท์

4. ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Interrelatedness) การรู้คำศัพท์มักเกี่ยวข้องกับการรู้ลักษณะเฉพาะของคำนั้น ๆ และรวมถึงการที่คำศัพท์นั้นเชื่อมโยงถึงคำอื่น ๆ หรือความคิดรวบยอดอื่น ๆ ด้วย

5. การได้มาจากจำพวกที่ต่างกัน (Heterogeneity) ความหมายของคำศัพท์ขึ้นอยู่กับบริบทด้านความหมายและ โครงสร้าง

สลิ ندا โทธิทัยคณ์ (2556, น.17) องค์ประกอบความรู้คำศัพท์ประกอบด้วยความรู้ด้านความหมายของคำและความสัมพันธ์ของคำศัพท์ที่มีต่อบริบทข้างเคียงหรือคำศัพท์อื่น ๆ ที่ปรากฏร่วม นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการรู้รูปแบบของคำทั้งในรูปภาษาพูดและภาษาเขียน รู้ตำแหน่งของคำ เช่น เข้าใจรูปแบบของคำ โครงสร้างทางไวยากรณ์ของคำ

กล่าวโดยสรุป องค์ประกอบของการเรียนรู้คำศัพท์ประกอบด้วยความรู้และความเข้าใจความหมายของคำรวมไปถึงความคิดรวบยอดของความหมายของคำศัพท์ในบริบทที่แตกต่างกันออกไป เพื่อนำไปสู่การนำคำไปใช้ได้อย่างถูกต้องตาม โครงสร้างทางไวยากรณ์

2.3.4 ระดับการรู้คำศัพท์

Glover, Ronning and bruning (1990, น.197, อ้างถึงใน วิสาข์ จัฒติวัตร 2543, น.74-75) ระบุว่ากรู้คำศัพท์นั้นสามารถแบ่งแยกได้ 3 ระดับ ได้แก่

1. คำศัพท์ที่ผู้อ่านไม่มีความรู้เกี่ยวกับคำนั้นมาก่อน หมายถึง คำศัพท์ที่ผู้อ่านไม่เคยมีอยู่ในความทรงจำมาก่อน เป็นคำที่ไม่เคยเห็นและไม่รู้ความหมาย
2. คำศัพท์ที่ผู้อ่านคุ้นเคยมาก่อน คือ คำศัพท์ที่ผู้อ่านจำความหมายของคำนั้นได้หลังจากใช้ความพยายามพิจารณาความหมายของคำนั้น
3. ศัพท์ที่อยู่ในความทรงจำ คือ คำที่ผู้อ่านสามารถจำความหมายได้อย่างรวดเร็วโดยอัตโนมัติ

Paribakht and Weche (1993, น.15) ได้สร้างระดับการรู้คำศัพท์เพื่อใช้สำหรับงานวิจัยในการหาความสามารถด้านการรู้ศัพท์เป้าหมายของผู้เรียนที่เรียนด้านภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยสามารถสรุประดับการรู้คำศัพท์ในแต่ละระดับไว้ดังนี้

1. คำศัพท์ที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย
2. คำศัพท์ที่ผู้เรียนคุ้นเคยแต่ไม่รู้ความหมาย
3. คำศัพท์ที่ผู้เรียนสามารถแปลหรือให้คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนเทียบเคียงได้
4. คำศัพท์ที่ถูกนำมาใช้ในประโยคได้อย่างเหมาะสมตามความหมาย
5. คำศัพท์ที่ถูกนำมาใช้ในประโยคได้อย่างเหมาะสมตามความหมายและหลักไวยากรณ์

Beck, Mckeown and Kucan (2000, น.10) ได้แบ่งระดับการรู้คำศัพท์ไว้ 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ผู้เรียนไม่มีความรู้ใด ๆ ระดับสองผู้เรียนสามารถใช้ความรู้สึกทั่วไปในการรู้คำศัพท์ เช่น รู้เพียงว่า Mendacious มีความหมายเชิงลบ ระดับสามผู้เรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ก็ต่อเมื่ออยู่ในบริบท ระดับสี่มีความรู้ศัพท์แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้ทันทีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และระดับสุดท้าย ผู้เรียนมีความรู้ความหมายของคำศัพท์สูง เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำศัพท์กับศัพท์อื่น ๆ

สลินดา โพธิ์พยัคฆ์ (2556, น.18) ระดับการรู้คำศัพท์ เริ่มตั้งแต่ระดับการไม่รู้ความหมายใดๆ เลย ไปจนถึงระดับที่สามารถนำคำศัพท์นั้น ๆ ไปใช้ได้จริงเหมาะสมกับบริบทสถานการณ์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ ดังนั้นในการสอนคำศัพท์ครูจึงควรพัฒนาระดับการรู้คำศัพท์ของนักเรียนจากระดับต่ำสุดเพื่อให้ถึงระดับสูงสุดเพื่อให้นักเรียนรู้คำศัพท์เป็นอย่างดีและสามารถนำคำศัพท์นั้น ๆ ไปใช้เพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นระดับการรู้คำศัพท์ คือ ผู้สอนต้องเริ่มตั้งแต่สำรวจผู้เรียนว่ามีความรู้พื้นฐานทางด้านคำศัพท์อยู่ในระดับใด จากนั้นเริ่มจัดรูปแบบการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับพื้นฐานเพื่อให้

ผู้เรียนมีพื้นฐานทางด้านคำศัพท์ที่เหมาะสมนำไปสู่ระดับสูงสุดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้เหมาะสมและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

2.3.5 ประเภทของคำศัพท์

Gairn and Redman (2006, น.54) ได้แบ่งคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คำศัพท์ที่ใช้เพื่อการรับรู้ (Receptive vocabulary) คือ คำศัพท์ที่ได้รับจากการฟังและการอ่าน

2. คำศัพท์ที่ใช้เพื่อการสื่อสาร (Productive vocabulary) คือ คำศัพท์ที่นักเรียนสามารถจำได้และใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในการพูดและเขียน

Richard (1974) ได้แบ่งคำศัพท์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำศัพท์ที่เรียนเพื่อใช้ (active vocabulary) คือ คำศัพท์ที่มักพบและใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน ครูจึงควรสอนให้นักเรียนนำคำศัพท์ประเภทนี้ไปใช้ได้จริง ๆ

2. คำศัพท์ที่เรียนเพื่อรู้ (passive vocabulary) คือ คำศัพท์ที่นักเรียนมักพบและใช้ในชีวิตประจำวันน้อย ครูจึงควรฝึกให้นักเรียนรู้ความหมายไม่จำเป็นต้องฝึกเหมือนคำศัพท์ที่เรียนเพื่อใช้

ดังนั้น ประเภทของคำศัพท์สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ คำศัพท์ที่ผู้เรียนพบเจอในชีวิตประจำวัน คำศัพท์ประเภทนี้ผู้สอนต้องเน้นย้ำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ จดจำและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง และคำศัพท์ที่ไม่ค่อยพบเจอในชีวิตประจำ คำศัพท์ประเภทนี้ผู้สอนเพียงแค่อธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายแต่ไม่จำเป็นต้องเน้นย้ำเหมือนคำศัพท์ประเภทแรก

2.4 การสอนคำศัพท์

2.4.1 หลักการสอนคำศัพท์

McKeown (1985) อ้างถึงใน วิสาข์ จิตวิวัฒน์ (2543, น.75) การเรียนรู้คำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ยังส่งผลไปพัฒนาทักษะอื่น ๆ ในการเรียนภาษา ผู้สอนจึงควรคิดหาวิธีสอนคำศัพท์ให้หลากหลายและมีประสิทธิภาพ

Nation (2003, น.385-389) ได้เสนอหลักในการสอนศัพท์โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและการจัดลำดับเนื้อหา ให้ใช้วิธีการเลือกคำศัพท์โดยดูจากความถี่ในการพบเห็นคำศัพท์ ให้นักเรียนได้ฝึกฝนการใช้กลวิธีที่เกี่ยวกับคำศัพท์อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ควรให้ความใส่ใจในคำศัพท์แต่ละคำที่จะสอน พร้อมเสนอโอกาสในการเรียนรู้คำศัพท์ด้วยวิธีที่หลากหลาย และนำเสนอคำศัพท์ที่แบ่งตามวงศ์คำศัพท์เดียวกัน

2. รูปแบบการนำเสนอ ผู้สอนต้องมั่นใจว่าคำศัพท์ที่พบบ่อยที่เลือกมาสอนอยู่บนพื้นฐานของ 4 มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งได้แก่ ด้านการหาความหมาย เช่น ทักษะการเดาความหมาย คำศัพท์ ด้านการใช้ภาษา เช่น ทักษะในการใช้กลวิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคำศัพท์ ด้านการนำไปใช้ เช่น การสนับสนุนให้นักเรียนนำคำศัพท์ไปใช้ ด้านพัฒนาความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา เช่น ทบทวน การเรียนรู้ซ้ำ ๆ นอกจากนี้ควรเสนอโอกาสให้นักเรียนเพิ่มปริมาณคำศัพท์

3. การควบคุมและการประเมินผล ควรทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนให้ตรงตามที่คุณสอนมุ่งเน้น และใช้การควบคุมและการประเมินผลที่ให้นักเรียนตื่นตัวอยู่เสมอ เช่น การจัดสอบด้วยแบบทดสอบสั้น ๆ ทุก ๆ สัปดาห์

Blachowicz and Fisher (2005, น.5) ได้ทำการศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ในกว่าสองทศวรรษที่ผ่านมาและสามารถสรุปประเด็นสำคัญการสอนคำศัพท์ที่ผู้สอนถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่

1. สอนให้นักเรียนเข้าใจคำศัพท์ใหม่ด้วยการสอนที่ชัดเจน
2. กลวิธีหรือกระบวนการต่าง ๆ ในการหาความหมายของคำศัพท์
3. สร้างความแตกต่างในการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการของนักเรียนและหาโอกาสในการใช้เทคโนโลยีมาเกี่ยวข้อง
4. ควรสร้างสิ่งแวดล้อมที่เสริมความตระหนักในการเรียนคำศัพท์แก่นักเรียน เช่น เกม กิจกรรม

Rasinski, padak and newton (2008, น.18 - 22) ได้กล่าวว่าการที่จะให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในด้านคำศัพท์ ผู้สอนต้องเข้าใจถึงหลักในการสอนศัพท์ไว้ 5 ประการ ได้แก่

1. การสอนควรมีการวางแผนในการเลือกคำศัพท์ที่จะนำมาใช้ในการสอน
2. การสอนคำศัพท์ควรสัมพันธ์กับการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่โดยเชื่อมโยงคำศัพท์นั้นกับความรู้อื่นๆ ของนักเรียน นักเรียนต้องสามารถใช้คำศัพท์ใหม่ได้ในบริบทที่มีความหมาย ซึ่งผู้สอนต้องหาวิธีสอนที่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมของนักเรียนกับคำศัพท์ใหม่ที่กำลังจะได้เรียนต่อไป
3. การสอนคำศัพท์จำเป็นที่จะต้องให้การกระทำซ้ำ ๆ โดยให้นักเรียนควรได้โอกาสในการใช้คำศัพท์ใหม่บ่อย ๆ ไม่ว่าจะ เป็นเพื่อที่จะให้นักเรียนมีความเข้าใจในคำศัพท์นั้น ๆ ในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นการเรียนคำศัพท์โดยการบอกความหมายของคำศัพท์ได้นั้นจึงไม่เพียงพอ
4. ผู้สอนจำเป็นต้องสอนกลวิธีในการหาความหมายของคำศัพท์ให้แก่ นักเรียน กล่าวคือ นักเรียนควรรู้วิธีการจัดการกับคำศัพท์ที่มีปัญหาได้
5. การสอนคำศัพท์ต้องตระหนักถึงการสร้างให้นักเรียนสนใจในการรู้คำศัพท์ซึ่งผู้สอนอาจนำเสนอการสอนคำศัพท์ในรูปแบบกิจกรรมหรือเกมที่เน้นการเรียนรู้คำศัพท์

Bishop, yopp and Helen yopp (2009, น.22) ได้สรุปหลักการที่ผู้สอนควรปฏิบัติ สำหรับการสอนความหมายคำศัพท์อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ผู้สอนควรให้ข้อมูลของคำศัพท์นั้น ๆ มากกว่าแค่นำเสนอความหมายผู้สอนควรนำเสนอความซับซ้อนของคำพร้อมบริบทที่มากพอต่อการเรียนรู้ศัพท์นั้น
2. ผู้สอนควรเสนอโอกาสให้นักเรียนได้ใช้คำศัพท์ที่เรียนเป็นการฝึกฝนซ้ำ ๆ
3. ผู้สอนควรสนับสนุนให้นักเรียนคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำศัพท์
4. ผู้สอนควรเตรียมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ผู้สอนควรใช้ลักษณะกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย

สลิ ندا โพรธิยัคฆ์ (2556, น.21) กล่าวว่า ในการสอนคำศัพท์นั้น ผู้สอนควรสอนคำศัพท์นั้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้รู้ความหมายและสามารถใช้คำศัพท์ที่เรียนรู้ไปสื่อความหมายได้ โดยใช้เทคนิคและกลวิธีที่หลากหลาย เช่น การสอนให้รู้จักการเดาความหมายจากบริบท การฝึกให้นำคำศัพท์ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการทบทวน การฝึกซ้ำ ๆ กับกิจกรรมที่ทำในชั้นเรียนทั้งในระดับประโยค และในข้อความสั้น ๆ และควรให้มีการประเมินผลเพื่อทดสอบความรู้ด้านคำศัพท์ของนักเรียนด้วยเช่นกัน

กล่าวโดยสรุปหลักการสอนคำศัพท์ คือ การสอนที่เน้นย้ำให้ผู้เรียนเรียนรู้และเข้าใจความหมายของคำศัพท์ โดยผู้สอนต้องรู้จักการวางแผนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้คำศัพท์ทั้งคำศัพท์ที่เคยเรียนรู้มาก่อนรวมไปถึงคำศัพท์ใหม่ ด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย อีกทั้งผู้สอนควรสอนแบบเน้นย้ำให้ผู้เรียนได้ทบทวนและเรียนรู้คำศัพท์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำคำศัพท์ไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.4.2 การเลือกคำศัพท์ที่ควรนำมาสอน

Beck, McKeown and Kucan (2002, น.8-9) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคำศัพท์ที่ควรนำมาสอนจากการแบ่งคำศัพท์ทั้ง 3 ประเภท

1. ศัพท์ระดับแรก คือ กลุ่มศัพท์ที่ประกอบด้วยคำศัพท์พื้นฐานที่สุดในภาษาศัพท์กลุ่มนี้ผู้สอนไม่จำเป็นต้องคัดเลือกมาสอนเนื่องจากนักเรียนรู้ความหมายอยู่แล้ว
2. ศัพท์ระดับสอง คือ คำศัพท์ที่นักเรียนสามารถพบเห็นได้บ่อยครั้งและมีความถี่สูง แต่ นักเรียนไม่ทราบความหมาย ผู้สอนควรคัดเลือกคำศัพท์กลุ่มนี้เพื่อนำมาสอนมากที่สุดเพราะคำศัพท์กลุ่มนี้มีบทบาทอย่างมากต่อการใช้ภาษาของนักเรียน
3. ศัพท์ระดับสาม เป็นคำศัพท์กลุ่มสุดท้ายที่มีความถี่ต่ำ ผู้สอนจึงไม่ควรคัดเลือกมาสอนแต่อาจสอนได้หากมีความจำเป็นเพื่อให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น

ดังนั้นก่อนสอนผู้สอนควรสำรวจบทเรียนเพื่อทำรายการคำศัพท์โดยคัดเลือกคำศัพท์ที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์เพื่อนำมาใช้สอนในชั้นเรียน

Kamil and Hiebert (2005, น.221) ได้สรุปแนวทางในการเลือกคำศัพท์ที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงไว้ 3 ประเด็น ได้แก่

1. คำศัพท์ที่นำมาสอนนั้นควรพบบ่อยครั้งในบทเรียน นอกจากนี้คำศัพท์ที่นำมาสอนควรเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของนักเรียน
2. คำศัพท์ที่นำมาสอนควรเกี่ยวข้องกับหัวเรื่องที่เรียนในชั้นเรียน
3. บทบาทของคำศัพท์ที่สื่อความหมายในบริบทที่คำศัพท์นั้น ๆ ปรากฏอยู่

Gairn and Redman (2006, น.54) ได้ระบุแหล่งของคำศัพท์ที่ควรนำมาใช้สอนในชั้นเรียน โดยแบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ผ่านทางหนังสือเรียน ซึ่งรวมถึงหนังสือเรียนทั้งประเภทการพูด การเขียน ไวยากรณ์ หรือกิจกรรมต่าง ๆ
2. ผ่านทางสื่อประกอบการสอนชนิดต่าง ซึ่งอาจเป็นสื่อที่ทางสถาบันกำหนดให้ใช้หรือผู้สอนสามารถเลือกใช้ด้วยตัวเอง เช่น บทอ่าน แบบฝึก
3. ผ่านทางตัวนักเรียนเอง ในที่นี้หมายถึงคำศัพท์ที่นักเรียนไม่รู้จักหรือจากข้อผิดพลาดของนักเรียนหรือจากการถามของนักเรียน
4. ผ่านทางกิจกรรมการฝึกคำศัพท์โดยผู้สอนเป็นผู้สร้างขึ้นเฉพาะเพื่อใช้กับกลุ่มนักเรียน

กล่าวโดยสรุปการเลือกคำศัพท์ที่ควรนำมาสอน คือ ผู้สอนต้องเลือกคำศัพท์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน โดยเริ่มจากคำศัพท์พื้นฐานที่ผู้เรียนสามารถพบเจอได้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.3 เทคนิคการสอนคำศัพท์แบบต่าง ๆ

อมตา เวชพฤติ และคณะ (2547, น.3) ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาได้กล่าวถึงเทคนิคต่าง ๆ ในการสอนคำศัพท์ไว้ดังนี้ (Gairn and Redman. 2006, น.73-85; Blachowicz and Fisher. 2005, น.19; Thornbury. 2002, น.100-116; วิสาข์ จิตวิตร. 2543, น.74-103)

1. การแปล เป็นวิธีการสอนศัพท์ที่เป็นที่แพร่หลายและใช้มายาวนาน โดยการที่ครูให้คำแปลของศัพท์ที่ต้องการสอน การแปลมีข้อดีเพราะเป็นวิธีที่ตรงที่สุดในการเข้าถึงความหมายของคำศัพท์ แต่การพึ่งวิธีการสอนนี้มากเกินไปจะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพัฒนาคลังศัพท์ภาษาของตนได้ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนลืมคำศัพท์นั้น ๆ ได้ง่ายเนื่องจากไม่ต้องใช้ความพยายามในการหาความหมาย

2. ใช้สถานการณ์ตัวอย่างเป็นวิธีที่มีประโยชน์อย่างมาก เมื่อคำศัพท์นั้นค่อนข้างเป็นนามธรรม ครูใช้สถานการณ์มากกว่าหนึ่งสถานการณ์หรือการให้บริบทที่เพียงพอให้นักเรียนสามารถบอกความหมายของคำศัพท์นั้นได้

3. การบอกคำพ้องความหมาย คำตรงข้าม หรือคำจำกัดกลุ่ม เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่ระดับจำที่อาจไม่สามารถเข้าใจการให้ตัวอย่างหรือการอธิบายที่ซับซ้อนได้ โดยครูจะนำเสนอคำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำศัพท์ที่จะสอน นอกจากนี้ครูสามารถนำเสนอคำที่มีความหมายตรงข้ามกันได้ หรือบอกคำจำกัดกลุ่ม วิธีทั้งสามวิธีจะใช้ได้ดีเมื่อเจอคำศัพท์ที่ไม่รู้โดยบังเอิญระหว่างการเรียนการสอน

4. การใช้สื่อภาพประกอบ คือ การที่ครูใช้รูปภาพ บัตรคำ การวาดรูปบนกระดาน หรือของจริงในการสอนคำศัพท์ นอกจากจะสามารถนำมาใช้ในการนำเสนอคำศัพท์แล้ว ยังสามารถนำมาใช้ในการฝึกฝนได้อีกด้วย แต่วิธีนี้ค่อนข้างมีข้อจำกัดเพราะเหมาะกับการสอนคำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมมากกว่า เช่น อาชีพ อาหาร เครื่องเรือน

5. การสาธิต เป็นการให้สอนคำศัพท์โดยการแสดงท่าทางเพื่อสื่อความหมายของคำศัพท์ การใช้ท่าทางจะทำให้บทเรียนไม่น่าเบื่อ ครูสามารถสอดแทรกอารมณ์ขันได้ นักเรียนจะจำคำศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น ถ้าครูแสดงท่าทางที่นักเรียนสามารถมองเห็นได้ทำให้บทเรียนมีชีวิตชีวขึ้น แต่การสอนศัพท์นี้อาจจะไม่เหมาะสมกับการสอนคำที่เป็นนามธรรม

6. การใช้ประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับความหมายของศัพท์ใหม่ คือ การที่ครูกระตุ้นให้นักเรียนใช้ประสบการณ์เดิม หรือโครงสร้างความรู้ที่เคยมีมาก่อนแล้ว โดยให้นักเรียนเชื่อมโยงศัพท์ใหม่เข้ากับความคิดรวบยอด หรือประสบการณ์เดิม โดยครูสามารถใช้แผนภูมิความรู้ แผนภูมิคำศัพท์ ตารางการวิเคราะห์ความหมายของคำศัพท์ หรือการคาดเดาเรื่อง เพื่อเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับความหมายของคำศัพท์

7. การหาที่มาหรือกำเนิดของศัพท์ คือ การที่ครูทำให้นักเรียนทราบที่มาหรือกำเนิดของคำศัพท์ทำให้การเรียนศัพท์สนุกสนานและจำคำศัพท์นั้น ๆ ได้ดีขึ้น เช่น การบอกคำศัพท์ที่มีต้นกำเนิดมาจากอินเดียแดง สามารถนำมาใช้ในการฝึกฝนได้อีกด้วย วิธีนี้เหมาะกับการสอนศัพท์ที่เป็นรูปธรรม

8. ให้นักเรียนหาความหมายจากพจนานุกรมเนื่องจากพจนานุกรมเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์อย่างมากในการเรียนคำศัพท์ แต่ควรเป็นพจนานุกรมที่บอกคำจำกัดความ หรือบอกความหมายทั้งภาษาแม่และภาษาต่างประเทศ ครูควรฝึกให้นักเรียนรู้จักเลือกความหมายของคำศัพท์ให้ตรงกับบริบทของคำศัพท์นั้น ๆ เพราะคำศัพท์หนึ่งคำอาจมีหลายคำจำกัดความ โดยครูอาจสาธิตวิธีการเลือกความหมายของคำศัพท์ที่เหมาะสมกับบริบท

9. การเดาความหมายคำศัพท์จากบริบท เป็นวิธีการที่นิยมใช้เพื่อพัฒนาคำศัพท์เนื่องจากผู้อ่านสามารถนำกลวิธีนี้ไปใช้ในการอ่านได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องพึ่งพจนานุกรมหรือครู ได้มีงานวิจัยสนับสนุนการเดาศัพท์จากบริบทว่าเป็นวิธีการสอนที่ได้ผลทำให้นักเรียนสามารถเพิ่มปริมาณคำศัพท์ได้ ผู้อ่านส่วนใหญ่มักจะอนุมานความหมายของศัพท์คำนั้นจากคำที่อยู่รอบ ๆ โดยครูควรแสดงวิธีการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง และควรให้เวลาแก่นักเรียนในการฝึกฝนไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม

โดยการเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทนั้นรวมถึงการเดาความหมายคำศัพท์จากตัวชี้แนะภายในคำ (Internal context clues) และตัวชี้แนะภายนอกคำ (External context clues) โดยตัวชี้แนะภายในคำเกี่ยวข้องกับการสอนคำศัพท์โดยการวิเคราะห์โครงสร้างคำ โดยครูสอนให้นักเรียนหาความหมายของคำที่ไม่รู้จักโดยอาศัยส่วนของคำ ซึ่งได้แก่ รากคำ (Root) อุปสรรค (Prefix) และ ปัจจัย (Suffix) เป็นตัวช่วย

สลินดา โพธิ์พยัคฆ์ (2556, น.24-25) กล่าวว่า เทคนิคการสอนคำศัพท์คือกระบวนการนำเสนอความหมายของคำศัพท์แก่นักเรียน ซึ่งครูอาจนำเสนอโดยตรงเช่น การบอกความหมาย การใช้สื่อภาพประกอบ หรือการสาธิตด้วยการแสดงท่าทาง นอกจากนี้ครูยังสามารถนำเสนอด้วยการให้นักเรียนหาความหมายด้วยตนเองได้ เช่น การใช้พจนานุกรม แม้มีเทคนิคการสอนคำศัพท์ที่หลากหลายแต่การเดาความหมายคำศัพท์จากบริบทก็เป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญ เมื่อนักเรียนฝึกฝนได้อย่างชำนาญนักเรียนสามารถพิจารณาความหมายของคำศัพท์ที่คุ้นเคยได้อย่างอิสระ และยังสามารถเพิ่มปริมาณคำศัพท์ได้อีกด้วย

กล่าวโดยสรุป เทคนิคการสอนคำศัพท์คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยและวงศัพท์ที่ต้องการจัดการเรียนการสอนในแต่ละชั่วโมง โดยสามารถนำเทคนิคง่าย เช่น การแปลความหมายของคำศัพท์ การใช้สื่อภาพ การใช้สื่อสิ่งของต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำและสามารถจดจำไปใช้ได้ถูกต้องต่อไป

2.5 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนโดยใช้แผนผังความคิด

2.5.1 ความเป็นมาของแผนผังความคิด

ผู้คิดริเริ่มแผนผังความคิดคือ โทนี บูซาน (Tony Buzan) เป็นชาวอังกฤษ เป็นผู้นำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้เพื่อการเรียนรู้ โดยพัฒนาการจากการจดบันทึกแบบเดิมที่เป็นตัวอักษรเป็นบรรทัด ๆ เป็นแถว ๆ ใช้ปากกาหรือดินสอในการจดบันทึก เปลี่ยนมาเป็นบันทึกด้วยคำ ภาพ สัญลักษณ์ แบบแผ่รัศมีออก รอบ ๆ ศูนย์กลางเหมือนการแตกแขนงของกิ่งไม้ โดยใช้สีเส้น การเขียนแผนที่ความคิดของโทนี บูซาน เป็นการบันทึกในทุก ๆ เรื่อง ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำงาน เช่น

การวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ และการเขียนหนังสือ เป็นต้น การบันทึกแบบนี้เป็นการใช้ทักษะการทำงานร่วมกันของสมองทั้งสองซีก คือ ซีกซ้าย วิเคราะห์ คำภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุ เป็นผล ส่วนสมองซีกขวา จะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคอลลอสัมเป็นเสมือนสะพานเชื่อม ซึ่ง โทนี บูซาน ได้เขียนหนังสือ Use your Head (ใช้หัวคิด) และ Get Ahead (ใช้หัวลุย) ร่วมกับแวนด้า นอร์ธ (Vanda North) และมีนายรัชฎา ผลอนันต์ เป็นผู้แปลเป็นฉบับภาษาไทย ซึ่งเป็นผู้ที่นำแนวความคิดและวิธีการเขียนแผนผังความคิดเข้ามาใช้ และเผยแพร่ในประเทศไทย (ศุภโชค กำเนิดงาม, 2553)

2.5.2 ความหมายของแผนผังความคิด

โทนี บูซาน (Tony Buzan, 1997, น.59) ได้ให้ความหมายของแผนที่ความคิดไว้ว่า แผนที่ความคิด เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่แสดงออกของการคิดรอบทิศทาง ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานที่ตามธรรมชาติของสมองมนุษย์ และเป็นเทคนิคการแสดงออกด้วยภาพที่มีพลังนำไปสู่กุญแจสากลที่จะใช้ไขประตูไปสู่ศักยภาพของสมอง แผนที่ความคิดนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกแง่มุมของชีวิต ซึ่งทำให้การเรียนรู้ได้รับการพัฒนาและเกิดความคิดที่ชัดเจนขึ้นจะนำไปสู่การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ นอกจากนี้ บูซานยังได้กล่าวถึง คุณลักษณะสำคัญของแผนที่ความคิดไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หัวเรื่องที่น่าสนใจจะถูกสร้างขึ้นตรงกลางของภาพ
2. ใจความหลักของหัวเรื่องจะอยู่รอบหัวข้อซึ่งอยู่ตรงกลางออกไปทุกทิศทางซึ่งเปรียบเสมือนกิ่งก้านของต้นไม้ที่แตกแขนงออกมา
3. กิ่งก้านที่แตกแขนงออกมาประกอบด้วยภาพหรือคำสำคัญที่เขียนบนเส้นที่โยงกัน ส่วนของคำอื่น ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมาจะถูกเขียนบนกิ่งก้านที่แตกออกในลำดับต่อ ๆ ไป
4. กิ่งก้านจะถูกเชื่อม โยงกัน ในลักษณะที่แตกต่างกันตามตำแหน่งและความสำคัญของประเด็นต่าง ๆ

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2544, น.8) และสำลี รักรุทธี (2550, น.45) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า การสอน โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) จะเป็นการฝึกวิเคราะห์ (สมองด้านซ้าย) และสังเคราะห์ (สมองด้านขวา) เป็นยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพและมีความสุขทั้งร่างกาย ปัญญา และสังคม

วัฒนาพร ระวังทุกข์ (2545, น.19) กล่าวว่า การเรียนแบบสร้างแผนผังความคิด เป็นการฝึกให้ผู้เรียนจัดกลุ่มความคิดรวบยอดของตน เพื่อให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็น ความสัมพันธ์ของความคิดรวบยอดเป็นภาพ สามารถเก็บไว้ในหน่วยความจำได้ง่าย

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, น.89) และทิสนา แคมมณี (2556, น.389) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า แผนผังความคิด หมายถึง การจัดกลุ่มความคิดรวบยอด เพื่อให้ความสัมพันธ์ของความคิดระหว่างความคิดหลักและความคิดรองลงไปโดยนำเสนอเป็นภาพหรือเป็นผัง สามารถนำเสนอได้หลายลักษณะ

วัชราน เล่าเรียนดี (2555, น.61) ให้ความหมายว่า แผนผังความคิด เป็นแผนผังหรือแผนภาพที่สร้างขึ้นจากความเข้าใจหรือความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์หลักกับมโนทัศน์ย่อย หรือระหว่างแผนผังมโนทัศน์ด้วยกันหรือสาระสำคัญและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเชื่อมโยงอาจจะมีทิศทางเดียว 2 ทิศทางหรือมากกว่าอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน โดยมีคำเชื่อมหรือที่สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวสาระความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้

วัลยา อำหนองโพธิ์ (2557, น.50) กล่าวว่า การสร้างแผนผังความคิด หมายถึง การบันทึกข้อมูล โดยใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีรูปแบบหลักการอ่านเพื่อสร้างเป็นแผนภูมิโครงสร้างโครงเรื่อง (Out Line) และพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องได้ครบถ้วน

ศรียุดา เทียมหมอก (2557, น.47) กล่าวว่า แผนผังความคิด หมายถึง การแสดงข้อมูลความรู้ตามกระบวนการคิด โดยการจัดกลุ่มความคิดหลักและความคิดรองให้สัมพันธ์กันเพื่อช่วยให้เห็นภาพรวมของเรื่องได้อย่างชัดเจน ซึ่งแผนผังความคิดนี้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสรุปความรู้และข้อคิดที่อ่านได้ถูกต้อง

จากการศึกษา แผนผังความคิด หมายถึง การจัดกลุ่มของความคิดที่สร้างขึ้นจากความเข้าใจ โดยการใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และสามารถเชื่อมโยงระหว่างความคิดหลักไปสู่ความคิดรองได้อย่างเป็นเอกภาพ

2.5.3 ทฤษฎีพื้นฐานของการสอนโดยใช้แผนผังความคิด

ออซูเบล (ภพ เลหาไพบูลย์, 2534, น.74 -75; อ้างอิงจาก Ausubel, 1963. The Psychology of Meaningful Verbal Learning) อธิบายถึงการเรียนรู้อย่างมีความหมายว่าการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าในการเรียนรู้สิ่งใหม่นั้น ผู้เรียนเคยมีพื้นฐานซึ่งเชื่อมโยงเข้ากับความรู้ใหม่ได้จะทำให้การเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นมีความหมายแต่ถ้าผู้เรียนพยายามรับรู้สิ่งที่เรียนใหม่โดยที่ไม่เคยมีพื้นฐาน และพยายามจดจำให้ได้เรียกการเรียนรู้ชนิดนี้ว่าเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนรู้แต่ไม่รู้ความหมาย

ออซูเบล กำหนดการเรียนรู้ไว้เป็น 2 มิติดังนี้

มิติที่ 1 วิธีการเรียนรู้ไว้เป็น 2 มิติดังนี้

1.1 การเรียนรู้แบบรับรู้ไว้ผู้สอนบอกให้หมดผู้เรียนไม่ต้องค้นคว้า

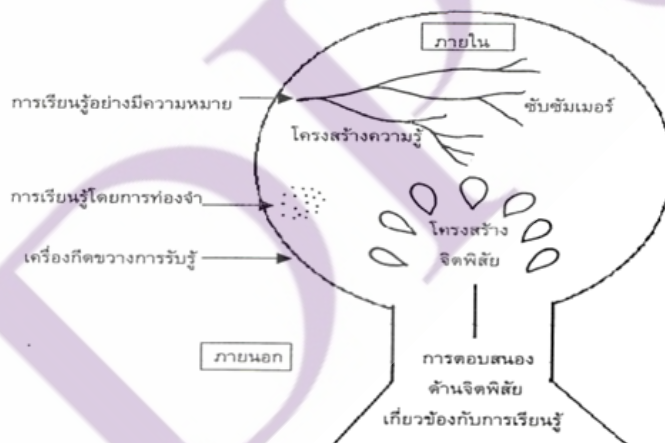
1.2 การเรียนรู้แบบค้นพบด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องค้นคว้าสืบเสาะหาความรู้

มิติที่ 2 กระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน มี 2 แบบ คือ

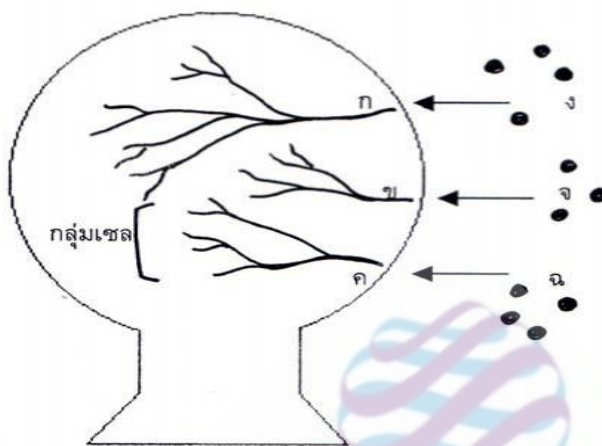
2.1 การเรียนแบบท่องจำ ผู้เรียนเมื่อเรียนรู้แล้วท่องจำไว้เพื่อเป็นประสบการณ์ของตนเองหรืออาจเรียกว่าการเรียนรู้แบบรับไว้เพื่อจดจำ

2.2 การเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนเมื่อเรียนรู้แล้วสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้เดิม หรืออาจเรียกว่าการเรียนรู้แบบรับไว้เพื่อให้ได้ความหมาย

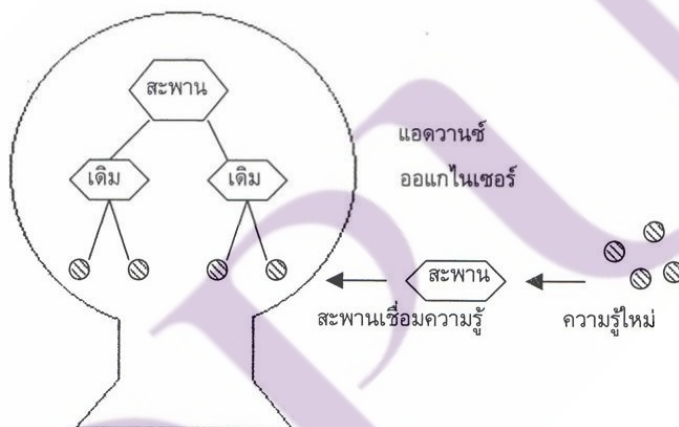
การสร้างแผนผังความคิดมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของออสซูเบล (Ausubel, 1968, น.15) ซึ่งมีแนวคิดว่าการครูควรจะสอนสิ่งที่สัมพันธ์กับความรู้ที่นักเรียนมีอยู่เดิม ความรู้ที่มีอยู่เดิมนี้อาจอยู่ในโครงสร้างของความรู้ซึ่งเป็นข้อมูลที่สะสมอยู่ในสมองและมีการจัดระบบไว้เป็นอย่างดีมีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้เก่าและความรู้ใหม่อย่างมีระดับชั้น ดังนั้นโครงสร้างของความรู้จะใช้เป็นแผนผังความคิดและใช้บันทึกประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับการเรียนรู้ที่มีความหมายจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้ใหม่สัมพันธ์กับมโนทัศน์ซึ่งอยู่ในโครงสร้างของความรู้เดิมที่มีอยู่ซึ่ง ออสซูเบล เรียกว่ากระบวนการดูดซึม หรือเรียกมโนทัศน์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงนั้นว่าซับซิมเมอร์แต่ถ้าไม่ได้นำความรู้ใหม่เข้าไปเชื่อมโยงกับความรู้เดิมที่มีอยู่จะเป็นการเรียนรู้แบบท่องจำ ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 2.1 การเรียนรู้แบบท่องจำและการเรียนรู้ที่มีความหมาย ซึ่งเกิดจากการได้รับข้อมูลจากภายนอกผ่านเครื่องคิดขวางการรับรู้ ที่มา : สุนีย์ สอนตระกูล (2535, น.78)

ภาพที่ 2.2 แสดงการเรียนรู้ที่มีความหมายเมื่อ ง,จ,ฉ เป็นความรู้ใหม่จะเชื่อมโยงกับโครงสร้างความรู้ที่มีอยู่เดิม คือ ก,ข และ ค ที่มา : สุนีย์ สอนตระกูล (2535, น.79)

ภาพที่ 2.3 แสดงสะพานเชื่อมความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าสู่โครงสร้างของความรู้ ซึ่ง Ausubel เรียกว่า Advance Organizer ที่มา : สุนีย์ สอนตระกูล (2535, น.79)

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพื้นฐานของการสอนโดยใช้แผนผังความคิด คือ รูปแบบการสอนที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมที่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่ โดยการใช้แผนผังความคิดในการบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบนำไปสู่องค์ความรู้ที่จะเกิดขึ้น

2.5.4 แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด

กรมวิชาการ (2546, น.122) กล่าวไว้ว่า แผนภาพโครงเรื่องมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนภาพความหมาย แผนภาพความคิด แผนผังความคิด แผนที่ความคิด ส่วนคำภาษาอังกฤษก็มีใช้หลายคำ เช่น Semantic Map, Structured Overview Web, Concept Mapping, Semantic Organizer, Stor Map, Graphic Organizer เป็นต้น แผนผังความคิดเป็นการแสดงความรู้โดยใช้ภาพเป็นวิธีนำความรู้หรือข้อเท็จจริงมาจัดเป็นระบบสร้างเป็นแผนภาพหรือจัดความคิดรวบยอดหรือนำหัวข้อ

เรื่องใดเรื่องหนึ่งมาแยกเป็นหัวข้อย่อย และนำมาจัดลำดับเป็นแผนภาพ การใช้แผนผังความคิดในการสอนนั้นผู้สอนจะให้ผู้เรียนสร้างแผนผังความคิด ผู้เรียนจะอ่านอภิปรายฟังเรื่องราวรวบรวมความคิด บันทึกเรื่องจากการฟัง การดูสื่อโสตทัศนภาพ แล้วนำข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้เรื่องราวต่างๆ มาจัดทำเป็นแผนผังความคิด ซึ่งจะเป็นเครื่องมือให้ผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียนร่วมกันทำงาน แผนผังความคิดอาจใช้ในการเตรียมการอ่านหลังเตรียมการเขียน ใช้พัฒนาความรู้ให้เหตุผล อภิปรายใช้แสดงพื้นความรู้ของผู้เรียนหรือใช้จัดขอบเขตสิ่งที่ต้องเรียนหรือใช้รวบรวมความรู้ที่ต้องการ

วีชรา เล่าเรียนดี (2555, น.61) กล่าวว่าไว้ว่า แผนผังความคิด เป็นเทคนิคหนึ่งซึ่งช่วยในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น ช่วยในการจำ ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดโดยสร้างแผนผังเชื่อมโยง และการคิดที่ชัดเจน สามารถใช้ในการเรียนรู้ทุกสาระวิชา ถ้าฝึกการใช้แผนผังความคิดอย่างสม่ำเสมอจะสามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ ผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น การใช้แผนผังความคิดเป็นการใช้สายตาและสมองในเวลาเดียวกัน ช่วยทำให้มองเห็นการทำงานของสมอง ของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมองเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของคำ ข้อความ สาระต่าง ๆ ได้ชัดเจน

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับแผนผังความคิด คือ การสรุปความคิดรวบยอดแล้วนำมาแสดงเป็นผังที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลักและความคิดรอง

2.5.5 กฎเกณฑ์ของการสร้างแผนผังความคิด

โทนี บูซาน (Tony Buzan 1997, น.97- 105) ได้กำหนดลักษณะพื้นฐานของการสร้างแผนผังความคิดไว้ว่ามีกฎเกณฑ์ดังนี้

1. เทคนิค (Techniques) แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ต้องอาศัยเทคนิคที่ช่วยทำให้ประสิทธิภาพการคิดเพิ่มขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะพื้นฐานที่ต้องมี ดังนี้

1.1 ใช้การเน้น (Use Emphasis) โดยผ่านองค์ประกอบการใช้รูปภาพการใช้สีที่มีมิติแตกต่างกัน เส้น คำ รูปภาพ ที่มีขนาดแตกต่างกัน

1.2 ใช้การเชื่อมโยงสัมพันธ์ (Use Association) การสร้างแผนผังความคิดต้องอาศัยความเชื่อมโยงความคิดที่ผู้ถ่ายทอดออกมาโดยการใช้ลูกศร เมื่อต้องการเชื่อมความคิดการใช้สีแสดงการเชื่อมโยงความคิด ใช้รหัสหรือสัญลักษณ์

1.3 มีความชัดเจน (Be Clear) แผนผังความคิดจะต้องมีความชัดเจนในประเด็นต่าง ๆ เช่นใช้คำในการแสดงความคิดเห็น 1 คำต่อ 1 เส้น เขียนคำทุกคำที่เป็นการแสดงความคิดของผู้สร้าง โดยใช้คำสั้น กะทัดรัด เขียนเหนือเส้นและลากเส้นให้มีความยาวเท่ากับความยาวของคำ เส้นนั้น

ต้องลากให้เชื่อมโยงกับรูปภาพตรงกลางกับความคิดหลักกับเส้นอื่น ๆ เส้นหลักนั้นต้องหนากว่าเส้นอื่น ๆ และมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่ขาดตอน

2. มีการพัฒนารูปแบบของตนเอง แต่ขณะเดียวกันต้องรักษากฎเกณฑ์พื้นฐานของแผนผังความคิดไว้ให้ครบถ้วน

สรุป กฎเกณฑ์ของการสร้างแผนผังความคิด คือ การสร้างแผนผังที่มีรูปแบบที่มีความชัดเจนของประเด็นต่าง ๆ และสัมพันธ์กับความคิดรองโดยใช้สีเป็นตัวช่วยในการแสดงความสัมพันธ์สำคัญของข้อความ

2.5.6 หลักการสร้างแผนผังความคิด

โทนี บูซาน (Tony Buzan 1997, น.97 - 105), วัฒนา ระวังบุทซ์ (2545, น.92 - 93) และ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545, น.154) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างแผนผังความคิดเทคนิคแผนผังความคิดไว้ในทำนองเดียวกัน ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยภาพสี กึ่งกลางหน้ากระดาษ ภาพ ๆ เดียว มีค่ากว่าคำพันคำและยังช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และยังเพิ่มความจำมากขึ้นด้วย

2. ใช้ภาพให้มากที่สุด ใน Mind Mapping ก่อนคำสำคัญ (Key Word) หรือรหัสเพื่อเป็นการช่วยการทำงานของสมอง ดึงดูดสายตาและช่วยในการจำ

3. ควรเขียนคำสำคัญตัวบรรจงตัวใหญ่ ๆ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่จะให้ภาพที่ชัดเจน สะดุดตา อ่านง่าย และจะช่วยให้สามารถประหยัดเวลาได้เมื่อย้อนกลับมาอ่านใหม่อีกครั้ง

4. เขียนคำสำคัญเหนือเส้น และแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ เพื่อให้ Mind Mapping มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ

5. คำสำคัญควรมีลักษณะเป็น “หน่วย” โดยคำสำคัญ 1 เส้น คำละเส้นเพราะจะช่วยให้แต่ละคำเชื่อมโยงกับคำอื่น ๆ ได้อย่างอิสระ เปิดทางให้ Mind Mapping คล่องตัวและยืดหยุ่นมากขึ้น

6. ระบายสีให้ทั่ว Mind Mapping เพราะสีช่วยยกระดับความจำเพลนตากระตุ้นสมองซีกขวา

7. เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ควรปล่อยให้หัวใจมีอิสระมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ อย่ามัวคิดว่า จะเขียนลงตรงไหนดี หรือว่าจะใส่หรือไม่ใส่อะไรลงไป เพราะส่วนแต่ละจะทำให้งานล่าช้าอย่างน่าเสียดาย

สรุป หลักการสร้างแผนผังความคิด คือ การเริ่มจากความคิดหลักหรือคำสำคัญไว้กลางหน้ากระดาษแล้วเชื่อมโยงไปสู่ความคิดรองหรือหัวข้อย่อย ๆ ต่อไปโดยใช้สีเป็นตัวช่วยในการแสดงความสัมพันธ์ของความคิด

2.5.7 รูปแบบของผังความคิด

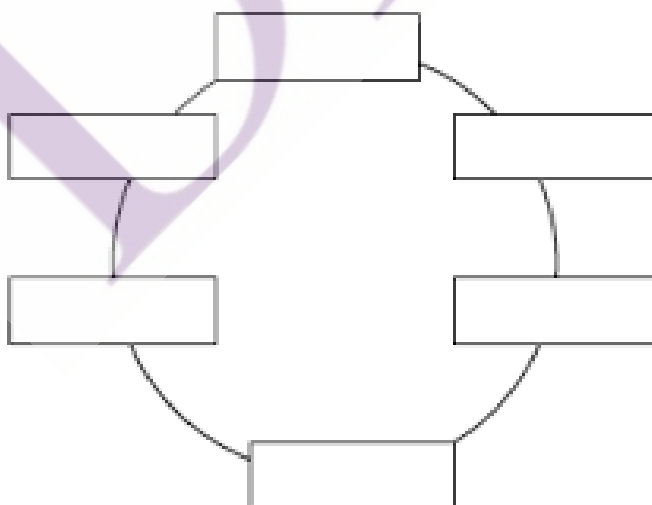
ศุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2550, น.89 - 93) ได้นำเสนอรูปแบบของผังความคิดรูปแบบดังต่อไปนี้

1. แผนผังแบบกิ่งไม้ (Branching Map) นำเสนอโดยการเขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ข้างบนหรือตรงกลาง แล้วลากเส้นให้เชื่อมโยงกับความคิดรวบยอดอื่น ๆ ที่สำคัญรองลงไปตามลำดับ ดังภาพที่ 2.4

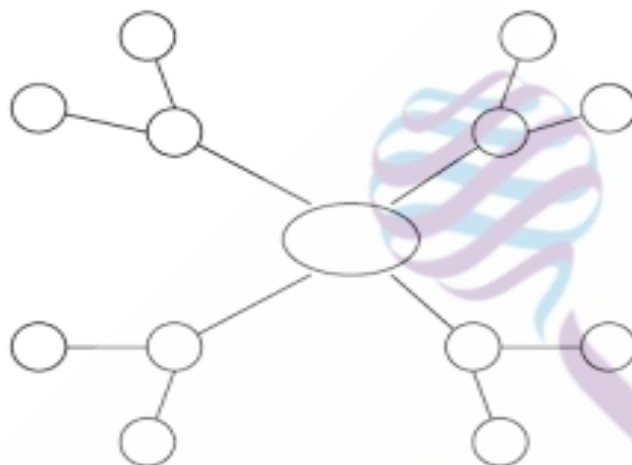
ภาพที่ 2.4 แผนผังแบบกิ่งไม้

2. แผนผังวงจร (A Circle Map) นำเสนอโดยเขียนเป็นแผนผังเพื่อเสนอความสัมพันธ์เป็นขั้นตอนต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันเรียงลำดับเป็นวงกลม ดังภาพที่ 2.5

ภาพที่ 2.5 แผนผังวงจร

3. แผนผังใยแมงมุม (A Spider Map) นำเสนอโดยเขียนความคิดรอบยอดหลักที่สำคัญไว้ตรงกึ่ง กลางหน้ากระดาษแล้วเขียนคำอธิบายหรือบอกลักษณะของความคิดรองลงไปไว้ในลักษณะใยแมงมุม ดังภาพที่ 2.6

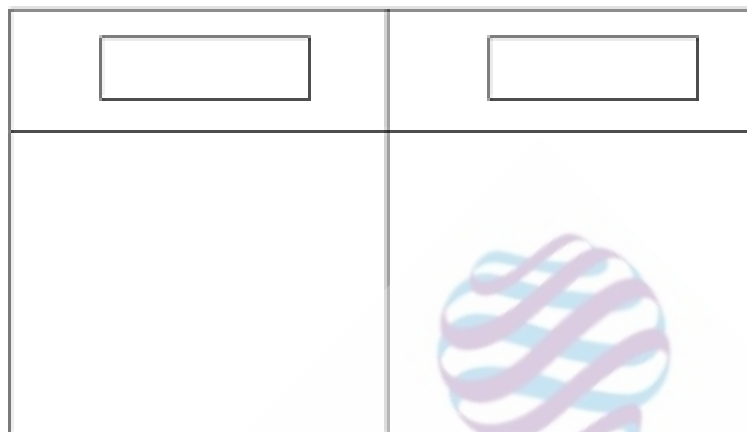
ภาพที่ 2.6 แผนผังใยแมงมุม

4. แผนผังก้างปลา (A Fishbone Map) นำเสนอโดยเขียนประเด็นหรือเรื่องหลักแล้วเสนอสาเหตุและผลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังภาพที่ 2.7

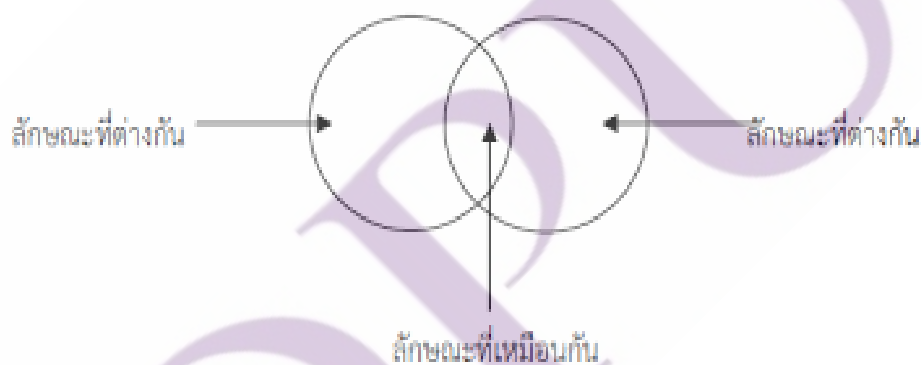
ภาพที่ 2.7 แผนผังก้างปลา

5. แผนผังตารางเปรียบเทียบ (A Compare Table Map) เสนอ โดยการเขียนเป็นตารางเพื่อเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องในประเด็นที่กำหนด ดังภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 แผนผังตารางเปรียบเทียบ

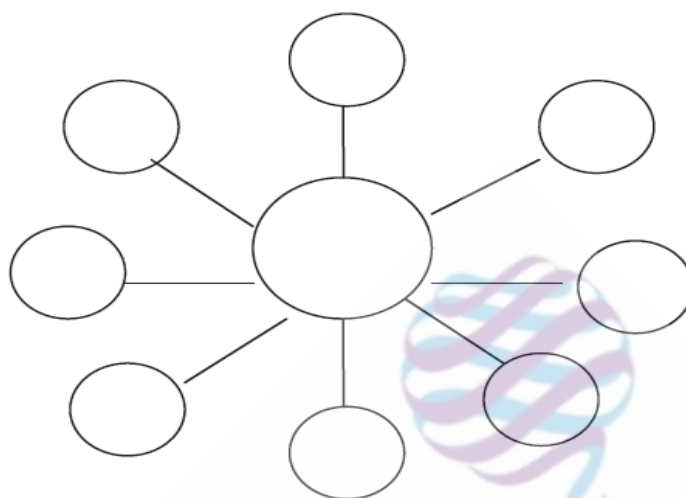
6. แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม (Overlapping Circles Map) เสนอเปรียบเทียบสองสิ่งหรือสองเรื่องมีลักษณะเหมือนกันและต่างกัน ดังภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 แผนผังรูปวงกลมทับเหลื่อม

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545, น.8 - 12) ได้จำแนกรูปแบบของผังความสัมพันธ์ทางความหมายออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบตะวันทอแสง (Sunburst) มีลักษณะเป็นวงกลมอยู่ตรงกลางแล้วมีเส้นชี้จากเส้นรอบวงออกไปรอบทิศ ผังชนิดนี้ใช้แสดงความสัมพันธ์ของใจความรองกับใจความสำคัญ ผังรูปแบบตะวันทอแสงนี้ ยังแสดงว่าทุกคนมีความสัมพันธ์กันมีความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคกันอีกด้วย นอกจากนี้ยังสามารถใช้ผังความสัมพันธ์ของความหมายชนิดนี้แสดงความสัมพันธ์ของใจความในบทอ่านที่โครงสร้างของเนื้อหาประเภทการจัดหมวดหมู่ของการบรรยาย (Collection of Description) ได้อีกด้วย ดังภาพที่ 2.10

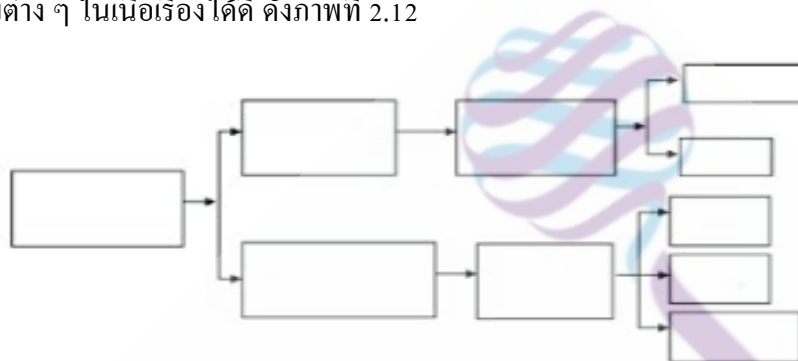
ภาพที่ 2.10 ผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบตะวันออกแสง

2. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบตารางเมตริกซ์ (Matrix) ซึ่งอาจไม่สะท้อนให้เห็น โครงสร้างของเรื่อง (Text Structure) ผังนี้ถูกคิดขึ้นมาเพื่อเน้นถึงชนิดและความสัมพันธ์ที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ เปรียบเทียบความคล้ายคลึงหรือความแตกต่าง ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลหรือลำดับเวลา เป็นต้น โดยทั่วไปความสัมพันธ์เหล่านี้มักอยู่ในประเภทจับคู่ตัวต่อตัว จุดเด่นของผังชนิดนี้อยู่ที่ข้อมูลที่จำเป็นทั้งหมดจะถูกบรรจุอยู่ในช่องสี่เหลี่ยม ทำให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ในการเขียนผังแบบนี้ผู้เรียนต้องตัดสินใจเพื่อระบุส่วนสำคัญที่ต้องการเน้น และชนิดของความสัมพันธ์ที่ต้องการจะแสดงออกมาให้ชัดเจน ดังภาพที่ 2.11

		สิ่งที่วิศกรออกแบบ			
		เคสพลาสติก	หน้าจอมีความละเอียดสูง	แบตเตอรี่ไฟได้มาก	มีพอร์ต USB
สิ่งที่ลูกค้าต้องการ	มีน้ำหนักเบา	+5	-3	-5	
	แข็งแรง/ ทนทาน	-3			
	แบตเตอรี่ใช้ได้ทน		-3	+5	
	ราคาไม่แพง	+5	-5	-3	-1

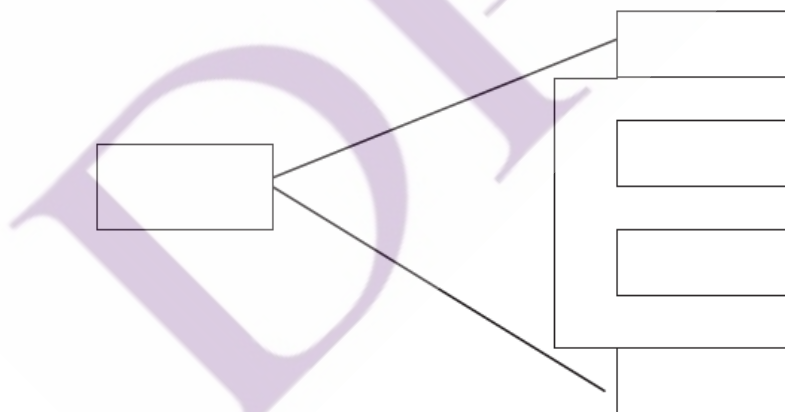
ภาพที่ 2.11 ผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบตารางเมตริกซ์

3. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบโครงสร้างต้นไม้ (Tree Structure) ผังรูปแบบนี้แสดงความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ มีรูปร่างคล้ายแผนภูมิบริหารองค์กร ผังแบบรูปต้นไม้ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างกันของ เนื้อเรื่อง เช่น องค์ประกอบเฉพาะ โครงสร้างแบบต้นไม้สามารถนำมาใช้แสดงความสัมพันธ์แบบลดหลั่นกันของ องค์ประกอบต่าง ๆ ในเนื้อเรื่องได้ดี ดังภาพที่ 2.12

ภาพที่ 2.12 แผนผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบโครงสร้างต้นไม้

4. ผังความสัมพันธ์ทางความหมายแบบแผนภูมินำเสนอ (Flow Chart) ผังรูปแบบนี้ใช้แสดงการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยเรียงตามลำดับเวลา แสดงสาเหตุ และผลและกระบวนการในการคิด แผนภูมินำเสนอนี้สามารถใช้แสดงกระบวนการและการเล่าเรื่องได้เป็นอย่างดี ดังภาพที่ 2.13

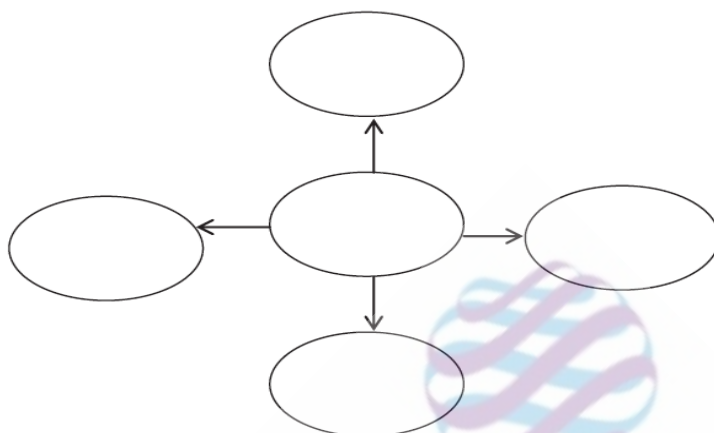
ภาพที่ 2.13 แผนผังความสัมพันธ์ของความหมายแบบแผนภูมินำเสนอ

วิชา เล่าเรียนดี (2555, น.64- 66) ได้เสนอแผนภูมิ (รูปภาพ) หรือแผนผังความคิดแบบต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. แผนภูมिरูปดาว (Star Diagram) จัดเป็นแผนผังประเภทไฮแมงมุมอย่างหนึ่ง แผนภูมिरูปดาวสามารถแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องของหัวเรื่องหลักกับองค์ประกอบอื่น ๆ

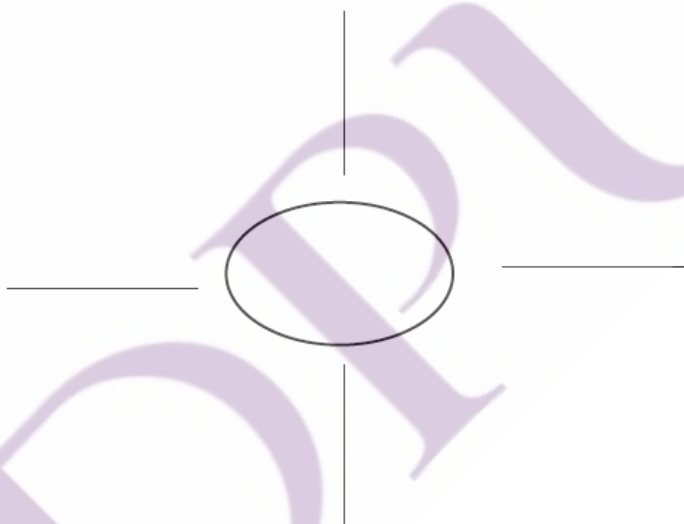
ดังภาพที่ 2.14

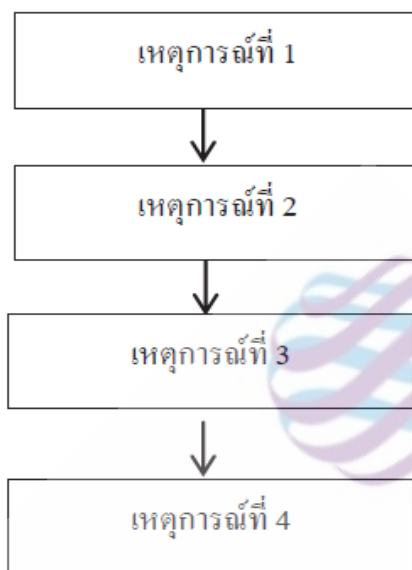
ภาพที่ 2.14 แผนภูมिरูปดาว (Star Diagram)

2. แผนภูมิแบบใยแมงมุม (Spider Diagram) ใช้สำหรับแจกแจงเรื่องย่อยจากเรื่องหลักต่อไปได้เรื่อย ๆ ดังภาพที่ 2.15

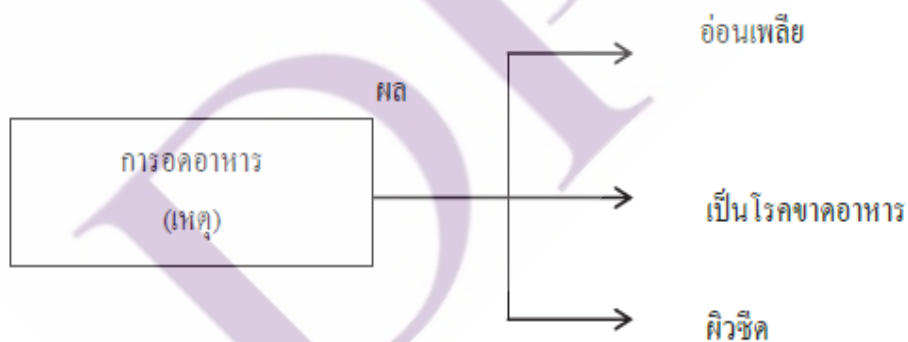
ภาพที่ 2.15 แผนภูมิแบบใยแมงมุม (Spider Diagram)

3. แผนภูมิแบบลูกโซ่ (Chain Diagram) จัดเป็นแผนผังมโนทัศน์ประเภท Flowchart Concept Map แผนภูมิลูกโซ่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ซึ่งจะช่วยให้การลำดับความต่อเนื่องของเรื่องราวหรือสาเหตุสู่ผลที่เกิดขึ้น ดังภาพ 2.16

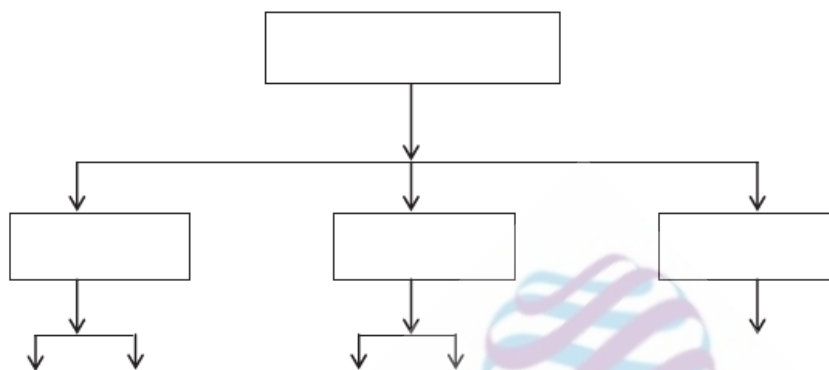
ภาพที่ 2.16 แผนภูมิแบบลูกโซ่ (Chain Diagram)

4. แผนภูมิแสดงเหตุ - ผล (Cause – Effect Diagram) จัดเป็นแผนผังประเภท System Concept Map แผนภูมิแสดงเหตุและผลช่วยทำให้เข้าใจหรือระบุสาเหตุและคิดหาเหตุผลได้มากยิ่งขึ้น แทนคำพูดการอธิบาย ซึ่งการใช้แผนภูมิดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงถึงความรู้ความเข้าใจในสาเหตุและผลที่เกิดขึ้น ของเรื่องต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เป็นแผนภูมิที่ใช้สรุปเหตุผลให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 2.17

ภาพที่ 2.17 แผนภูมิแสดงเหตุ - ผล (Cause – Effect Diagram)

5. แผนภูมิต้นไม้ (Tree Diagram) เป็นแผนผังที่ใช้เพื่อแสดงความต่อเนื่องเชื่อมโยงของเรื่องหลักความคิดรวบยอดหลักกับองค์ประกอบอื่น ๆ หรือความคิดรวบยอดอื่น ๆ ดังภาพที่ 2.18

ภาพที่ 2.18 แผนภูมิต้นไม้ (Tree Diagram)

จากการศึกษาตัวอย่างการสร้างแผนผังความคิด (Mind Mapping) สรุปได้ว่า แผนผังความคิดมีหลากหลายรูปแบบซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้กับการเรียนการสอนได้ทุกสาขาวิชา เพราะมีรูปแบบที่เหมาะสมกับนักเรียนทุกวัย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม (A Spider Map) ของสุวิทย์ มูลคำ และอรรถ ฤกษ์มูลคำ (2550, น.89 - 93) มาใช้เพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่นักเรียนมากที่สุด

2.5.8 ประโยชน์ของแผนผังความคิด

น้ำผึ้ง มีนิต (2545, น.30) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่ช่วยสำรวจความรู้เดิมของผู้เรียน ทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นประโยชน์สำหรับการสอนของครู
2. เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดและแสดงแบบของการคิดที่เข้าใจง่าย สามารถอธิบาย และมองเห็นได้อย่างเป็นระบบชัดเจน
3. เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ โดยใช้ผังกราฟฟิกสรุปสิ่งที่เรียนเพื่อจะก่อให้เกิดความคงทนของการเรียนรู้เพราะผู้เรียนจะเห็นถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนไปทั้งหมด
4. ช่วยพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวาของผู้เรียน

ทวีศักดิ์ ภวานานนท์ (2545, น.27) กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิด ดังนี้

1. สำหรับข้อมูลที่ซับซ้อนหากเขียนด้วยแผนผังความคิดจะช่วยให้เกิดความรวดเร็วมากกว่าการเขียนเป็นคำหรือเป็นประโยค
2. เนื่องจากแผนผังความคิดเป็นวิธีกสนคิดที่ต้องใช้สมองทั้งสองข้าง ซึ่งสมองซีกซ้ายจะทำหน้าที่ในการวิเคราะห์คำ ภาษา สัญลักษณ์ ระบบ ลำดับ ความเป็นเหตุ เป็นผล ตรรกวิทยา ส่วนสมองซีกขวาจะทำหน้าที่สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความงาม ศิลปะ จังหวะ โดยมีแถบเส้นประสาทคอร์ปัสคอลลอซัมเป็นเสมือนสะพานเชื่อม

3. ช่วยทำให้ระลึกถึงข่าวสารที่เคยคิด วาดไว้ได้ง่าย เพราะแผนผังข้อมูลได้ถูกบันทึกใน ความทรงจำอย่างมีโครงสร้างเป็นระบบ

4. ช่วยจัดการกับข่าวสารต่าง ๆ ในรูปของโครงสร้างความสัมพันธ์

5. สมอทางด้านขวาที่เกี่ยวข้องกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือแนวคิดใหม่ ๆ จะถูก พัฒนาและใช้งานมากขึ้น

อนุพงษ์ (2551) อธิบายข้อดีของการเรียนโดยการจดบันทึกด้วยการเขียนแผนที่ความคิด เมื่อเทียบกับการจดบันทึกแบบเดิมด้วยตัวหนังสือ ไว้ดังนี้

1. ศูนย์กลางหรือความคิดหลักจะถูกกำหนดขึ้นอย่างเด่นชัดกว่าเดิม Theme ของเรื่องที่ กำลังศึกษาหรือจดบันทึกจะอยู่ตรงกลางและขยายความคิดไปรอบ ๆ อย่างไม่สิ้นสุด

2. ความสัมพันธ์ที่สำคัญของแต่ละความคิดเชื่อมโยงให้เห็นอย่างชัดเจน โดยความคิดที่ สำคัญกว่าจะอยู่ใกล้จุดศูนย์กลางมากกว่า ความคิดที่สำคัญน้อยลงไปจะอยู่บริเวณ Main idea จะอยู่ ใกล้กับ Theme ของเรื่องมากที่สุดแล้วค่อยลดหลั่นความสำคัญของ idea ลงไปเรื่อยตามกิ่งก้อย

3. การเชื่อมโยงระหว่างคำสำคัญจะเห็นได้อย่างชัดเจน เพราะตำแหน่งที่ใกล้กันและ การเชื่อมต่อกัน ความเกี่ยวเนื่องของเนื้อหาจะสัมพันธ์กันอย่างเห็น ได้ชัด จากกิ่งแก้ว - กิ่งก้อย ที่ ลดหลั่นความสัมพันธ์กันมาเนื้อหาส่วนที่เกี่ยวข้องกันจะอยู่ใกล้กันหรืออาจมีเส้นเชื่อมถึงกัน

4. ผลจาก 3 ประการดังกล่าวข้างต้น ทำให้การฟื้นความจำและการทบทวนเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น มี Keyword เป็นตัวฟื้นความจำและมีคำบ่งสภาพให้เด่นชัดขึ้น รวมถึงการใช้รูปภาพ รหัส และสัญลักษณ์แทนคำหรือข้อความจะง่ายต่อการจดจำมากกว่า (ภาพ 1 ภาพแทนคำนับพัน)

5. ธรรมชาติของโครงสร้างดังกล่าวช่วยให้การเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ ๆ ทำได้ง่ายขึ้น โดย ข้อมูลจะไม่กระจัดกระจายหรือต้องอัดใส่เข้าไป เนื้อหาที่เรียงตัวกันตามลำดับความสัมพันธ์ทำให้ โครงสร้างง่ายต่อการเพิ่มเติมเนื้อหาย่อยที่เกี่ยวข้องกัน

6. แผนที่ความคิดแต่ละแผ่นจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ช่วยฟื้นความจำได้ง่ายขึ้น หลักการการเขียนที่เส้นจะไม่มีการขาดหรือถูกปิดล้อม ทำให้ความคิดไหลลื่นและต่อเนื่องถึงกัน ถ้า สามารถหลับตานึกภาพตามแผนที่ความคิดที่เขียนเสร็จแล้วจะพบว่า เนื้อหาต่าง ๆ ไม่มีการสะดุด

สรุป ประโยชน์ของแผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความ ของเรื่องต่าง ๆ ในรูปของผังที่แสดงความสัมพันธ์ของ Theme หลักของเรื่องและเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ไปสู่ Main idea และลดหลั่นความสำคัญของหัวข้อลงไปเรื่อย ๆ โดยจะมี Keyword เป็นตัวฟื้นความจำที่ 1 คำแสดงความภาพแทนคำนับพัน

2.5.9 การใช้กิจกรรมแผนผังความคิดประกอบการเรียนการสอน

โทนี่ บูซาน (Tony Buzan, 1997, น.1) ได้กล่าวถึงแนวทางการใช้ Mind Mapping สำหรับการเรียนการสอนสรุปได้ดังนี้

วิธีการศึกษาองค์ประกอบแผนที่ความคิด แผนที่ความคิดมีการใช้กับนักเรียนทุกอายุ และในทุกระดับชั้น เป็นเวลาหลายปีมาแล้ว ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับคุณค่า วิธีการศึกษาองค์ประกอบแผนที่ความคิดที่เขียนไว้ในหนังสือใช้ หัวคิด ของโทนี่ บูซาน (Tony Buzan) มี 8 ขั้นตอนพื้นฐาน คือ

1. ดูผ่าน ๆ อย่างเร็วมาก หรือมองโดยรวมที่หนังสือ หรือบทความ เตรียมหาทางพอเป็นเค้าเพื่อจัดการรวบรวมให้เป็นระบบ

2. กำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการพิจารณาทั้งหมดไป และตัดสินใจสรุปความครอบคลุมถึงเนื้อหาในขณะนั้น

3. แผนที่ความคิด มีอะไรที่รู้แล้วในเนื้อหานั้น จัดระเบียบเชื่อมโยงด้วยความเข้าใจ เหมือน “ถูกเกี่ยวยึดด้วยตะขอ”

4. กำหนดขอบเขตความมุ่งหมายและสิ่งที่จะเขียนของคุณเพื่อการศึกษา ภาคการศึกษา นี้และทำแผนที่ความคิดต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ โดยคำถามทั้งหมดนั้นล้วนต้องการคำตอบ

5. สังเกตที่หัวข้อเรื่อง สารบัญ หัวข้อที่สำคัญ เหตุผล การสรุป การย่อความ การวาดภาพประกอบหรือกราฟที่สำคัญซึ่งดึงดูดความสนใจ กระบวนการนี้จะช่วยให้ได้หัวข้อตรงกลางและสาขาหลัก (หรือพื้นฐานของความคิดที่ถูกทำให้เป็นระเบียบ) และแนวทางใหม่ ๆ ของหัวข้อเรื่องแผนที่ความคิด นักเรียนจำนวนมาก รายงานว่า พวกเขาทำให้สมบูรณ์ได้เสมอ 90 เปอร์เซ็นต์ของงานการเรียน พวกเขาประสบความสำเร็จจากขั้นตอนการสังเกตโดยทั่วไป สังเกตในภาพรวมของโครงสร้างทั้งหมด ส่วนประกอบของเรื่อง และในส่วนประกอบที่สำคัญของผู้แต่ง ถูกจัดเป็นระเบียบอย่างรวดเร็วกลายเป็นความชัดเจน และสามารถเป็นแผนที่ความคิดได้อย่างง่ายดาย

6. เคลื่อนไปตรวจดูที่ปัจจัยสำคัญทั้งหมดที่ยังไม่ครอบคลุม อาจมองข้ามไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเริ่มต้นและการจบของข้อความในหนึ่งย่อหน้า การตัดออกเป็นส่วนและเป็นตอน ข้อมูลส่วนประกอบสำคัญที่นำไปสู่การรวบรวมความคิด แล้วเพิ่มเติมลงไปแผนผังความคิด

7. ขั้นต่อไปคือการตรวจดูภายใน ในส่วนซึ่งคุณรู้สึกยุ่งยากมากในการเรียน การมองผ่านไปหนึ่ง ๆ เนื้อหาบริเวณปัญหาหลักบางส่วน ด้วยการทำตัวคุณเองให้คุ้นเคยกับส่วนอื่น ๆ ของเรื่อง คุณจะพบว่ามันง่ายขึ้นมาที่จะทำความเข้าใจเนื้อหาแต่ละตอนและส่วนใหญ่ในแผนผังความคิด

8. เป็นขั้นการตรวจสอบ เมื่อคุณย้อนกลับไปทีบริเวณความยากที่มองผ่านมาตั้งแต่แรก และย้อนกลับไปทีหัวเรื่อง เพื่อทีจะตอบคำถามทียังเหลืออยู่บ้างหรือเติมเต็มจุดประสงค์ทียังเหลืออยู่ทีจุดนี้ จะได้แผนผังความคิดทีสมบูรณ์แบบ

Flood and Lapp (1999, น.110) กล่าวว่า แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือสำคัญทีช่วยให้ผู้เรียนทีมีปัญหาทางการอ่านมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความคิดหลัก และความคิดรองในเรื่งที่อ่าน ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่งที่อ่านได้ตรงตามเจตนาของผู้เรียน อีกทียังช่วยแก้ปัญหาทางการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนได้

ทัศนีย์ สุขเมธิ (2539, น.150) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนด้วย แผนผังความคิด(Concept Mapping) ไว้ว่า การสอนด้วยแผนผังความคิดบางทีเรียกว่า Webbing Semantic, Net Working, Cognitive Mapping, Mind Mapping เป็นการนำเอาทฤษฎีทางสมองไปใช้ให้เกิดเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ แผนผังความคิดเป็นการทำงานร่วมกันของสมองด้านซ้ายและด้านขวา

ไสว พักขาว (2542, น.140) ได้กล่าวถึงการใชแผนผังความคิดในการสอนไว้ดังนี้

1. ใช้ในการเตรียมการอ่าน การอ่านและฟังจะเกิดความเข้าใจได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านและผู้ฟังต้องมีประสบการณ์พื้นฐานในเรื่งทีจะอ่านและฟังก่อนเสมอ แผนผังความคิดจะช่วยในการประเมินความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่งทีจะอ่านก่อนว่าผู้เรียนรู้เรื่งเกี่ยวกับเรื่งทีจะอ่านอย่างไรบ้าง ในระหว่างระดมสมอง ผู้เรียนจะใช้คำศัพท์ทีเกี่ยวข้องกับการอ่าน

2. ใช้ในระหว่างอ่าน ในขณะที่ผู้เรียนอ่านเรื่ง ผู้เรียนจะทำแผนผังความคิดโดยเขียนเหตุการณ์ของเรื่งทีอ่านตามลำดับ

3. ใช้หลังการอ่าน เมื่อผู้เรียนอ่านจบแล้ว ผู้เรียนจะสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยในการสรุปเรื่งราวเป็นแผนภาพทำให้จำเรื่งราวได้แม่นยำ

4. ใช้แผนผังความคิดในการเล่าเรื่งและการรายงาน ในขณะที่เล่าเรื่งและการรายงาน ผู้เรียนจะใช้แผนผังทีสร้างขึ้นมาเล่าเรื่งหรือการรายงานเรื่งราวให้ชั้นเรียนทราบ

5. ใช้แผนผังความคิดในการเขียนย่อเรื่งหรือย่อความ หากผู้เรียนอ่านเรื่งแล้วจัดทำแผนผังความคิด และนำแผนผังความคิดนั้นมาเขียนสรุปความ จะทำให้ผู้เรียนสามารถจับประเด็นทีจะย่อเรื่งได้ครบถ้วน สมบูรณ์

6. ใช้แผนผังความคิดช่วยในการเขียนเรื่ง การเตรียมการเขียน หากผู้เรียนช่วยกันระดมสมองและจัดความคิดเป็นแผนผังความคิดเพื่อเป็นโครงเรื่งทีจะเขียนต่อไป

7. แผนผังความคิดสามารถใช้เป็เครื่องมือในการเรียน ช่วยพัฒนาความเข้าใจการอ่านและความสามารถในการจำเรื่งราวได้แม่นยำขึ้น ช่วยเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

แวนด้า นอร์ธและโทนี บูซาน(Vanda North; & Tony Buzan. 1991/2541, น. 43-44; อ้างถึงใน พรพันธ์ อิศระ. 2545, น. 11) ได้เสนอแนะขั้นตอนการใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ในการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. กำหนดคำถามให้คิด เช่น เมื่อผู้สอนพูดถึงน้ำ ผู้เรียนคิดถึงอะไร
2. ระดมสมองเพื่อหาสิ่งที่ผู้เรียนคิด จะเป็นการนำความรู้ที่มีอยู่ออกมาใช้ให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิด คือ ปล่อยให้ความคิดเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งไหลล่อออกมาจากสมอง
3. เขียนความคิดรวบยอดหลักไว้ตรงกลางของกระดาษตัวบรรจงใหญ่ ความคิดสำคัญน้อยลงไปอยู่บริเวณรอบ คือ แดกสาขาออกไปเขียนคำบนเส้นที่ยาวเท่าตัวหนังสือ โดยเขียนเหนือเส้น
4. ลากเส้นเชื่อมโยงในแต่ละความคิด เส้นสาขาหลักหนาเรียวยาวไม่แข็งทื่อ เส้นแต่ละเส้นต้องเชื่อมต่อกับเส้นอื่น ๆ
5. ใช้สีที่ช่วยจดจำ เพื่ลดทอนระดับสมองซีกขวา
6. ใช้เครื่องหมาย รูปภาพ ลูกศร ช่วยให้เห็นว่าแนวคิดต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงอย่างไร และทำให้เกิดความโดดเด่น จากการศึกษาพบว่า การทำแผนที่ความคิดนั้นสามารถทำได้หลายระดับ

กรมวิชาการ (2545, น.122) กล่าวไว้ว่า แผนภาพโครงเรื่องมีชื่อเรียกหลายชื่อ เช่น แผนภาพความหมาย แผนภาพความคิด แผนผังความคิด แผนที่ความคิด ส่วนคำภาษาอังกฤษก็มีใช้หลายคำ เช่น Semantic Map, Structured Overview Web, Concept Mapping, Semantic Organizer, Story Map, Graphic Organizer เป็นต้น แผนผังความคิดเป็นการแสดงความรู้โดยใช้ภาพเป็นวิธีนำความรู้หรือข้อเท็จจริงมาจัดเป็นระบบสร้างเป็นแผนภาพหรือจัดความคิดรวบยอดหรือนำหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งมาแยกเป็นหัวข้อย่อย และนำมาจัดลำดับเป็นแผนภาพ การใช้แผนผังความคิดในการสอนนั้น ผู้สอนจะให้ผู้เรียนสร้างแผนผังความคิด ผู้เรียนจะอ่านอภิปรายฟังเรื่องราวรวบรวมความคิด บันทึกเรื่องจากการฟัง การดูสื่อโสตทัศนภาพ แล้วนำข้อมูลข้อเท็จจริง ความรู้เรื่องราวต่าง ๆ มาจัดทำเป็นแผนผังความคิด ซึ่งจะเป็เครื่องมือให้ผู้สอนกับผู้เรียนหรือผู้เรียนกับผู้เรียนร่วมกันทำงาน แผนผังความคิดอาจจะใช้ในการเตรียมการอ่านหลังเตรียมการเขียน ใช้พัฒนาความรู้ให้เหตุผล อภิปรายใช้แสดงพื้นความรู้ของผู้เรียนหรือใช้จัดขอบเขตสิ่งที่ต้องเรียนหรือใช้รวบรวมความรู้ที่ต้องการ

ดังนั้น การใช้กิจกรรมแผนผังความคิดประกอบการเรียนการสอน คือ การใช้แผนผังในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของประเด็นหลักเชื่อมโยง

ไปสู่ประเด็นรองได้อย่างมีมิติ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้อย่างเป็นระบบ ส่งผลให้จดจำประเด็นสำคัญของเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเอกภาพมากยิ่งขึ้น

2.5.10 ข้อเสนอแนะในการเขียนแผนผังความคิด

สำลี รักสุทธี (2550, น.47) ได้กล่าวถึงข้อเสนอแนะในการเขียน Mind Mapping ไว้ดังนี้

1. การสร้างภาพศูนย์กลาง การทำภาพให้น่าสนใจ ดังนี้
  - 1.1 ภาพควรมีสีไม่น้อยกว่า 3 สี
  - 1.2 ขนาดของภาพไม่ควรมีขนาดใหญ่จนเกินไปขนาดพอเหมาะประมาณ 2 ตารางนิ้ว
  - 1.3 ภาพไม่จำเป็นต้องมีภาพเดียว อาจมีหลาย ๆ ภาพหรือหลาย ๆ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น
  - 1.4 ถ้าเป็นภาพมีลักษณะเคลื่อนไหวก็จะดี
  - 1.5 ไม่ควรจะใช้กรอบภาพศูนย์กลาง เพราะกรอบอาจจะเป็นสิ่งที่สกัดกั้นการไหลของความคิด
2. การหาคำสำคัญ (Key Word) คำสำคัญควรมีลักษณะดังนี้
  - 2.1 ควรเป็นคำเดียว วลี หรือข้อความสั้น ๆ
  - 2.2 ควรเป็นคำที่สื่อความหมายได้ดี แสดงถึงจุดเน้นกระตุ้นความสนใจแก่การจำ
3. การหาความคิดรองหรือการแตกกิ่ง ควรทำดังนี้
  - 3.1 เป็นคำสำคัญที่รองลงไป หรือเป็นส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญหรือคำคุณแจ เพื่อเป็นการลงรายละเอียด
  - 3.2 ควรเขียนบนเส้นที่ต่อออกไป แต่เส้นจะเรียวยาวไปเรื่อย ๆ
  - 3.3 ถ้าต้องการเน้นอาจทำให้เด่น เช่น การล้อมกรอบใส่กล่องหรือขีดเส้น
  - 3.4 คำ ภาพ เส้น บนสาขาเดียวกันควรใช้สีเดียวกัน
  - 3.5 การแตกกิ่งไม่ควรให้เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ควรแตกกิ่งเพื่อให้ได้ภาพ Mind Mapping ที่สมดุล

3.6 การแตกกิ่งควรแตกทิศเฉียงมากกว่าแตกบน หรือแตกล่าง

ไพรินทร์ พึ่งพงษ์ (2556, น.69) การนำเสนอแผนผังความคิด มีประโยชน์มากมายทั้งในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงาน เช่น การวางแผนงาน การบันทึกช่วยจำ การสรุปบทเรียน เป็นต้น ไม่ว่าผู้ใหญ่หรือเด็กทำได้เช่นกัน อยู่ที่การฝึกฝนจนเกิดความเคยชิน แทนที่จะเขียนเป็นหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย อย่างในอดีตที่เป็นลักษณะเป็นความเรียง ก็เปลี่ยนมาทำเป็น Mind Mapping จะทำให้

เห็นภาพการสรุปความคิดเรื่องนั้น ๆ ในหน้ากระดาษเพียงแผ่นเดียว ดังนั้น ผู้จัดการเรียนรู้ควรนำไปประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะในการเขียนแผนผังความคิด คือ การสร้างแผนผังต้องเริ่มจากการสร้างภาพใหญ่ไว้ตรงกลางแล้วใช้สีเน้น Concept ของเรื่องแล้วแตกเป็นความคิดรองโดยใช้เส้นเรียวยาวเรื่อย ๆ ผู้สร้างแผนผังความคิดต้องเข้าใจใจความหลักและสามารถใช้คำเป็นคำเดียว วลี ข้อความสั้น ๆ หรือภาพที่สามารถแทนข้อความยาว ๆ ได้

2.5.11 ข้อควรคำนึงในการสอนเขียนแผนผังความคิด

วิลลาร์ด สุนทรโรจน์ (2545, น.183 - 189) ได้เสนอ ข้อควรคำนึงในการสอนอ่านและเขียนโดยใช้แผนผังความคิดโยงความหมาย มีดังนี้

1. ความยากง่ายของคำศัพท์ในการใช้ภาษา
2. ตัวผู้เรียน เช่น วุฒิภาวะ และประสบการณ์
3. วิธีสอนควรคำนึงถึงขั้นตอนที่ชัดเจน เสนอตัวอย่างด้วยความระมัดระวังตามลำดับจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน
4. การสอนอ่านและเขียน เพื่อความเข้าใจ โดยการสร้างแผนผังความคิดโยงความสัมพันธ์ความหมายนั้น มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน ช่วยให้ผู้เขียนมีความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านได้เป็นอย่างดี

สรุป ข้อควรคำนึงในการสอนเขียนแผนผังความคิด คือ ผู้สอนต้องคำนึงวุฒิภาวะของผู้เรียนเป็นหลัก แบบเรียนที่ต้องการใช้กับการเรียนก็ควรคำนึงถึงความยากง่ายของบทเรียนให้เหมาะสมกับผู้เรียน รวมไปถึงครูผู้สอนต้องเข้าใจและสามารถอธิบายหลักการสร้างแผนผังความคิดได้อย่างชัดเจน

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2545) ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง เพื่อใช้วัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่าง ๆ ของแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สาขาวิชาทั้งหลายที่ได้จัดสอนในระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ของแต่ละโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบผลสัมฤทธิ์มีทั้งที่เป็นข้อเขียน (Paper and pencil test) และที่เป็นภาคปฏิบัติ (Performance test)

สมบูรณ์ ตันยะ (2545) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้สำหรับวัดพฤติกรรมทางสมองของผู้เรียนว่ามีความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้อ่านแล้วหรือได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้วมากน้อยเพียงใด

วัฒน์ชัย ธีรศิลาเวทย์ (2546) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึงความสามารถในการเข้าถึงความรู้ การพัฒนาทักษะในการเรียน โดยอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่งและแสดงออกในรูปความสำเร็จซึ่งสามารถสังเกตและวัดได้ด้วยเครื่องมือทางจิตวิทยาหรือ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2547) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อันเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ว่าผู้เรียนมีความสามารถหรือผลสัมฤทธิ์ในแต่ละรายวิชามากน้อยเพียงใด ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้หรือตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครูให้มีคุณภาพประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ทีศนา แจมมณี (2548) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึงการเข้าใจความรู้การพัฒนาทักษะในด้านการเรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้ทั้งสองอย่าง

อุไรวรรณ (2559) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ได้มาตามหลักการวัดและประเมินผล ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิดหรือพุทธิพิสัย ด้านอารมณ์และความรู้สึกหรือจิตพิสัย และด้านทักษะปฏิบัติหรือทักษะพิสัยที่ผู้สอนกำหนดไว้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง สำหรับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในบทเรียนภาษาอังกฤษเรื่อง Animal World เรื่อง Leisure Activities และ เรื่อง Jobs และ ความสามารถในการนำคำศัพท์ไปใช้ในการอ่าน การพูด การเขียน และการฟัง โดยทั่วไปการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะวัดความรู้ความสามารถตามสาระที่เรียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นด้านพุทธิพิสัยหรือด้านความรู้ เครื่องมือที่ใช้วัดส่วนใหญ่เป็นแบบทดสอบ เรียกว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่าผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนจะมีความรู้อยู่ในระดับใด เพื่อที่ผู้สอนจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไข พัฒนา และส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาความรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ แต่การจะสร้างแบบทดสอบให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะของแบบทดสอบ การวางแผนการสร้าง หลักการสร้าง การเลือกชนิดของแบบทดสอบให้เหมาะสมกับเนื้อหา และการนำผลจากการสอบไปใช้ปรับปรุงและสรุปผลการเรียน

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่าง ๆ ของแต่ละสาขาวิชา หลังจากได้รับการเรียนหรือการฝึกฝนด้วยหลากหลายวิธีตามที่ครูผู้สอนเห็นเหมาะสมกับนักเรียน เพื่อวัดและประเมินผลทั้งด้านความรู้ ความคิดหรือพุทธิพิสัย ด้านอารมณ์และความรู้สึกหรือจิตพิสัย และด้านทักษะปฏิบัติหรือทักษะพิสัย

2.6.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement tests)

เขาวดี วิบูลย์ศรี (2539 อ้างถึงใน YANG DAN, 2553) กล่าวว่า รูปแบบของการทดลองที่ใช้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งได้ 3 ประเภทคือ 1. แบบที่ให้ลงมือกระทำ (Performance test) หมายถึง การทดสอบภาคปฏิบัติทั้งหลายอาจแบ่งย่อย ๆ ได้อีก 3 ลักษณะ คือ 1.1 การทดสอบที่เกี่ยวกับวัตถุ (Object test) เพื่อดูว่าสามารถหยิบเครื่องมือถูกต้องหรือไม่ มีความสอดคล้องกับการใช้งาน 1.2 การทดสอบเกี่ยวกับกระบวนการหรือวิธีการ (Procedure test) เพื่อดูวิธีการปฏิบัติงานว่าถูกต้องตามหลักวิชา หรือมีความคล่องแคล่วเพียงไร 1.3 การทดสอบเกี่ยวกับผลผลิต (product test) เพื่อดูผลของการปฏิบัติงานที่เสร็จแล้วว่าจะมีคุณภาพดีเพียงใด 2. การสอบปากเปล่า (Oral test) หมายถึง การสอบแบบทีละคน (Individual test) ชนิดที่ไม่ต้องใช้กระดาษและเครื่องเขียน แต่จะใช้วิธีการโต้ตอบกันแทน 3. แบบให้เขียนตอบ (Paper pencil test) หมายถึง แบบทดสอบที่ต้องใช้การเขียนตอบทั้งหมด คือต้องใช้กระดาษและดินสอหรือปากกาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสอบ เป็นการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์และความถนัดของนักเรียน ลักษณะการเขียนตอบ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. แบบอัตนัย (Subjective) หรือแบบเรียงความ (Essay) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดปัญหา หรือตั้งคำถามให้นักเรียนได้เขียนคำตอบในลักษณะบรรยาย หรือ พรรณนาโดยใช้ความรู้ ความคิด และภาษาของตนเองตอบภายในเวลาที่กำหนดให้ 2. แบบปรนัย (Objective) หรือแบบให้ตอบสั้น ๆ (Short answer) แบ่งเป็นแบบย่อย ๆ ได้ 4 แบบ คือ 1 แบบถูกผิด (True-false) 2 แบบเติมคำ (Completion) 3 แบบจับคู่ (Matching) 4 แบบเลือกตอบ (Multiple choice)

แบบทดสอบแบบอัตนัย หรือแบบความเรียง ข้อดีของแบบทดสอบอัตนัย 1) สามารถวัดความรู้ สมรรถภาพสมองได้ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการสังเคราะห์ความรู้จะวัดได้ดีมาก 2) ผู้สอบสามารถแสดงความคิดเห็นและเจตคติของตนออกมาได้อย่างเต็มที่ 3) โอกาสในการตอบเดา โดยไม่ได้ใช้ความรู้แล้วได้คะแนนมีน้อยมาก 4) เป็นการฝึกความสามารถในการใช้ภาษาในการเขียนบรรยายคำตอบ 5) สร้างข้อสอบประเภทนี้ได้ง่ายและรวดเร็ว 6) สิ้นเปลืองทรัพยากรน้อยมาก แต่มีข้อเสียคือแบบทดสอบอัตนัย 1) ออกคำถามได้น้อย จึงอาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในหลักสูตร 2) ตรวจสอบข้างยาก และเสียเวลาในการตรวจ 3) คะแนนที่ได้ไม่ค่อยมีความยุติธรรม เพราะขึ้นอยู่กับอารมณ์ คุณธรรมและการตัดสินใจของผู้ตรวจ 4) ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบได้ ซึ่งมีหลักในการสร้างแบบทดสอบแบบอัตนัย ดังนี้ 1) ควรเลือกวัดในเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่สำคัญ เพราะถามได้น้อยข้อ เนื่องจากแต่ละข้อต้องเสียเวลาตอบค่อนข้างนาน 2) ควรเขียนข้อคำถามให้มีความรัดกุม ชัดเจน ใช้ภาษาที่มีความเข้าใจได้ง่าย เพื่อช่วยให้ผู้สอบเข้าใจประเด็นคำถามได้ถูกต้อง 3) หากสร้างข้อคำถามควรคำนึงให้พอเหมาะแก่เวลาที่ใช้ในการสอบ และมีการระบุคะแนนที่แน่นอน เพราะแต่ละข้อคำถามอาจมีคะแนนไม่เท่ากัน ดังนั้นเพื่อให้

ผู้สอบได้วางแผนและตัดสินใจว่าควรจะทำข้อใดก่อน-หลัง 4) ควรกำหนดเกณฑ์ในการตรวจให้คะแนนให้ชัดเจน และควรเตรียมเฉลยคำตอบไว้ก่อนล่วงหน้า เพราะถ้ามีคำตอบถูกหลายทางก็ทำเฉลยไว้หลาย ๆ แบบ 5) ควรแจ้งผู้เข้าสอบไว้ล่วงหน้า เพื่อจะได้เตรียมตัว

แบบทดสอบแบบถูกผิด ข้อดีของแบบทดสอบแบบถูก-ผิด คือ 1) สร้างได้ง่าย และสามารถสร้างได้ทุกวิชา 2) ใช้เวลาในการสอบค่อนข้างน้อย 3) ในการตรวจให้คะแนนสามารถให้คะแนนได้ง่ายและตรงกัน มีความยุติธรรมไม่ว่าใครจะเป็นผู้ตรวจก็ตาม 4) สามารถออกคำถามวัดได้หลายข้อ และข้อเสียของแบบทดสอบแบบถูก – ผิด คือ 1) ส่วนมากสามารถวัดได้เฉพาะความรู้ความจำ ตามตำราเท่านั้น และหาได้ง่าย 2) เป็นการยากที่จะสร้างข้อมูลที่เป็นจริงหรือเป็นเท็จได้โดยสมบูรณ์ 3) ไม่สามารถชี้จุดอ่อนในการเรียนได้อย่างแท้จริง

ข้อตกลงเบื้องต้นของแบบสอบผลสัมฤทธิ์

1. เนื้อหา หรือทักษะภายในขอบเขตที่ครอบคลุมในแบบผลสัมฤทธิ์นั้น ต้องสามารถจำกัดอยู่ในรูปของพฤติกรรมซึ่งมีความเฉพาะเจาะจง ในลักษณะที่จะสื่อสารไปยังบุคคลอื่นได้ ซึ่งถ้าเป้าหมายทางการศึกษาไม่สามารถจำกัดอยู่ในพฤติกรรมแล้ว ย่อมไม่สามารถที่จะวัดในลักษณะของผลสัมฤทธิ์ได้อย่างชัดเจน

2. ผลผลิตที่แบบสอบผลสัมฤทธิ์วัดนั้น จะต้องเป็นผลผลิตเฉพาะที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเท่านั้น จะวัดผลผลิตอย่างอื่นไม่ได้

3. ผลสัมฤทธิ์หรือความรู้ต่าง ๆ ที่แบบสอบผลสัมฤทธิ์วัดได้นั้น ถ้าจะนำไปเปรียบเทียบกันแล้ว ผู้เข้าสอบทุกคนจะต้องมีโอกาสได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ อย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งข้อตกลงเบื้องต้นนี้จะบรรลุได้สำหรับแบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้ในชั้นเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนต่างก็เรียนเนื้อหาสาระเหมือนกันในวิชาเดียวกัน มีประสบการณ์จากการทำแบบฝึกหัดเช่นเดียวกัน

แบบทดสอบแบบเติมคำ ข้อดีของแบบทดสอบแบบเติมคำ คือ 1) สามารถวัดความรู้ความจำได้ดี 2) สร้างได้ง่ายใช้ได้กับทุกวิชาและสามารถสร้างได้มากข้อ ทำให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ใช้สอบ 3) หาได้ยาก ผู้สอบต้องมีความรู้จริง ๆ จึงจะสามารถตอบได้ ข้อเสียของแบบทดสอบแบบเติมคำ 1) วัดความรู้ความจำอย่างเดียว ไม่ได้วัดสมรรถภาพสมองที่ลึกกว่านี้ 2) การให้คะแนนขาดความเป็นปรนัย เพราะบางครั้งตัดสินใจได้ยากกว่าคำตอบนั้นถูกหรือผิด มีหลักการสร้างแบบทดสอบเติมคำ ดังนี้ 1) ไม่ควรใช้ข้อความ หรือประโยคจากตำราแล้วตัดคำบางคำ ควรใช้ข้อความของเราเอง 2) แต่ละข้อควรให้เติมแห่งเดียว แต่ถ้าจำเป็นก็อาจเว้นให้เติมมากกว่าหนึ่งแห่งก็ได้ 3) การเว้นช่องว่างให้เติมควรจะให้พอสำหรับตอบคำถามได้อย่างครบถ้วน 4) ตรงที่ให้เติมจะต้องเป็นจุดสำคัญจริง ๆ

แบบทดสอบแบบจับคู่ ข้อดีของแบบทดสอบแบบจับคู่ คือ 1) สามารถวัดความรู้ ความจำประเภทใดก็ได้ ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ อย่างไรได้ดี 2) สามารถสร้างได้ง่ายและรวดเร็ว 3) ประหยัดกระดาษในการพิมพ์ข้อความ 4) สามารถวัดเรื่องราวที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้ดี ข้อเสียของแบบทดสอบแบบจับคู่ 1) วัดพฤติกรรมขั้นสูงได้ยาก เพราะส่วนใหญ่วัดได้เฉพาะความรู้ความจำเท่านั้น 2) เป็นการยากที่จะสร้างให้ข้อสอบทั้งหมดเป็นเรื่องเดียวกัน หลักการสร้างแบบทดสอบแบบจับคู่ 1) ข้อความหรือคำที่จะใช้จับคู่ต้องเป็นเรื่องหรือเนื้อหาพวกเดียวกัน 2) ข้อความหรือคำในคอลัมน์หนึ่ง ควรมีจำนวนมากกว่าข้อความหรือคำในอีกคอลัมน์หนึ่ง เพื่อลดโอกาสในการเดา ตอนท้าย 3) ข้อสอบแบบจับคู่ชุดหนึ่งไม่ควรมีจำนวนข้อมากเกินไป ควรอยู่ระหว่าง 5 – 12 คู่ 4) ควรพิมพ์แบบทดสอบทั้งหมดในหน้าเดียว

แบบทดสอบแบบเลือกตอบ ข้อดีของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ คือ 1) สามารถออกคำถามต่าง ๆ เพื่อใช้วัดได้ครอบคลุมทุกเนื้อหาและพฤติกรรม 2) ตรวจให้คะแนนได้ง่าย รวดเร็ว และทำให้มีความยุติธรรมในการตรวจ 3) สามารถนำมาวิเคราะห์วิจัยและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นจนเป็นมาตรฐานได้ 4) ตัดปัญหาเรื่องการอ่านเนื่องจากลายมือของผู้เข้าสอบ ข้อเสียของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ คือ 1) เสียค่าใช้จ่ายสูง หลักการสร้างแบบทดสอบแบบเลือกตอบมีดังนี้ 1) เน้นในเรื่องที่จะถามให้ชัดเจน และตรงจุดไม่ควรถามคลุมเครือ 2) ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้สอบ เพราะความยากง่ายของภาษาและคำในแต่ละวัย แต่ละระดับชั้นไม่เหมือนกัน ไม่ควรใช้คำศัพท์เทคนิคที่ผู้สอบไม่เคยพบเห็นมาก่อนในข้อคำถาม 3) เรียงลำดับตัวเลือก เรียงลำดับตัวเลือกตามลักษณะมากน้อย, โกล-โกลี่ เป็นต้น 4) ใช้ตัวเลือกปลายเปิดให้เหมาะสม ในกรณีที่ต้องการให้เด็กคิดหาคำตอบเอง โดยไม่ต้องการให้เด็กเดาแต่ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ไม่ควรจะใช้ 5) พยายามใช้รูปภาพมาก ๆ เพราะรูปสามารถช่วยให้เข้าใจคำถามได้ง่ายและชัดเจนยิ่งขึ้น 6) ใช้คำถามให้สัมพันธ์กับงานสอบคือ การถามวัดให้เด็กใช้สมองลึก ๆ มากกว่าความจำ 7) ข้อเดียวต้องมีคำตอบเดียว และควรตรวจว่าตัวเลือกที่ถูกมีตัวเดียวหรือไม่ 8) อย่าแนะนำคำตอบ หรือนำให้เด็กเลือกตัวถูกได้ง่ายขึ้น เช่น ตัวถูกผิดยาวไม่สม่ำเสมอ ออกคำถามวัดซ้ำในเรื่องเดียวโดยต่างกันแค่โครงสร้างและถ้อยคำที่ใช้เท่านั้น ตัวถูกหรือตัวลวงถูกหรือผิดเด่นชัดเกินไป

สมบูรณ์ ต้นยะ (2545) แบบสอบผลสัมฤทธิ์โดยทั่วไปสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. แบบสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน 2. แบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้ในชั้นเรียน ความแตกต่างระหว่างแบบสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐานกับแบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเพื่อใช้ในชั้นเรียน ซึ่งสามารถจำแนกความแตกต่างที่ชัดเจนได้ 5 ประการ ดังนี้

1. การจำกัดของเนื้อหาวิชาที่สอบ แบบสัมฤทธิ์มาตรฐานจะสุ่มเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการสอบในระดับที่กว้างและทั่วไป เพื่อใช้กับโรงเรียนต่าง ๆ และมีการกลั่นกรองเนื้อหาในการสร้างข้อกระทางโดยผู้เชี่ยวชาญทางเนื้อหาหลักสูตร แต่สำหรับแบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นจะเน้นเนื้อหาเฉพาะที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งครูจะทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอาจจะประกอบด้วยครูคนเดียวหรือคณะครูก็ได้เป็นผู้กำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมในการสอบ

2. การทดลองใช้แบบสอบ แบบสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน เมื่อสร้างขึ้นแล้วก็จะนำไปทดลองใช้ แล้วนำมาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของแบบสอบด้วยค่าสถิติต่าง ๆ แล้วนำมารายงานในคู่มือการใช้แบบสอบ ส่วนแบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้น โดยทั่วไปจะไม่มีการทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติในการตรวจสอบประสิทธิภาพของแบบสอบมาก่อน

3. วิธีดำเนินการสอบ แบบสอบผลสัมฤทธิ์มาตรฐาน โดยทั่วไปจะต้องมีคู่มืออธิบายวิธีดำเนินการสอบอย่างเป็นมาตรฐาน และผู้ใช้แบบสอบต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ส่วนแบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้น โดยทั่วไปมักจะไม่มีคู่มือประกอบการใช้ เพราะตัวครูเองจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานในการปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการสอบ

4. วิธีการให้คะแนน แบบสอบสัมฤทธิ์มาตรฐานต้องมีค่าเฉลี่ยสำหรับการตรวจให้คะแนนตามที่ระบุอยู่ในคู่มือการใช้แบบสอบ สำหรับแบบสอบผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นครูจะเป็นผู้ให้คะแนนตามมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเอง

5. ตารางปกติวิสัยเพื่อการเปรียบเทียบ โดยปกติแล้วแบบสัมฤทธิ์มาตรฐานจะมีการนำไปใช้ในกลุ่มอ้างอิง เพื่อทำตารางปกติวิสัย (Norm table) ไว้ในคู่มือ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ใช้แบบสอบสามารถนำไปตีความสำหรับคะแนนสอบที่ได้รับ รวมทั้งใช้เป็นมาตรฐานในการเปรียบเทียบของคะแนนอีกด้วย ส่วนแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูสร้างขึ้นจะมีเพียงคะแนนของกลุ่มที่เข้าสอบด้วยกัน ซึ่งอาจใช้เปรียบเทียบได้เฉพาะกลุ่มเท่านั้นเนื่องจากผู้สอนต้องทำหน้าที่วัดผลผู้เรียนเอง คือ ออกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาที่ตนสอน ดังนั้นในที่นี้จึงขอกว่าถึงเฉพาะข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทที่ครูสร้างขึ้นเท่านั้นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-made test) เป็นข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เพื่อให้ให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การสร้างข้อสอบก็คือการเปลี่ยนวัตถุประสงค์มาเป็นคำถาม และถือว่าการประเมินผล เป็นการช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกแบบทดสอบแบบเลือกตอบ และแบบเติมคำมาใช้เพื่อให้เกิดผลประโยชน์แก่งานวิจัยครั้งนี้มากที่สุด

2.6.3 ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี

การศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี (สิริพร ทิพย์ คง. 2545, น.195; พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545, น.135 – 161)

1. ความเที่ยงตรง เป็นแบบทดสอบที่สามารถนำไปวัดในสิ่งที่เราต้องการวัดได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตรงตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

2. ความเชื่อมั่น แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่น คือ สามารถวัดได้คงที่ไม่ว่าจะวัดกี่ครั้งก็ตาม เช่น ถ้านำแบบทดสอบไปวัดกับนักเรียนคนเดิมคะแนนจากการสอบทั้งสองครั้งควรมีความสัมพันธ์กันดี เมื่อสอบได้คะแนนสูงในครั้งแรกก็ควรได้คะแนนสูงในการสอบครั้งที่สอง

3. ความเป็นปรนัย เป็นแบบทดสอบที่มีคำถามชัดเจน เฉพาะเจาะจง ความถูกต้องตามหลักวิชา และเข้าใจตรงกัน เมื่อนักเรียนอ่านคำถามจะเข้าใจตรงกัน ข้อคำถามต้องชัดเจนอ่านแล้วเข้าใจตรงกัน

4. การถามลึก หมายถึง ไม่ถามเพียงพฤติกรรมขั้นความรู้ความจำ โดยถามตามตารางหรือถามตามที่ครูสอน แต่พยายามถามพฤติกรรมขั้นสูงกว่าขั้นความรู้ความจำได้แก่ ความเข้าใจการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

5. ความยากง่ายพอเหมาะ หมายถึง ข้อสอบที่บอกให้ทราบว่าข้อสอบข้อนั้นมีคนตอบถูกมากหรือตอบถูกน้อย ถ้ามีคนตอบถูกมากข้อสอบข้อนั้นก็ง่ายและถ้ามีคนตอบถูกน้อยข้อสอบข้อนั้นก็ยาก ข้อสอบที่ยากเกิน ความสามารถของนักเรียนจะตอบได้นั้นก็ไม่มีความหมาย เพราะไม่สามารถจำแนกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อน ในทางตรงกันข้ามถ้าข้อสอบง่ายเกินไปนักเรียนตอบได้หมด ก็ไม่สามารถจำแนกได้เช่นกัน ฉะนั้นข้อสอบที่ดีควรมีความยากง่ายพอเหมาะ ไม่ยากเกินไปไม่ง่ายเกินไป

6. อำนาจจำแนก หมายถึง แบบทดสอบนี้สามารถแยกนักเรียนได้ว่าใครเก่งใครอ่อน โดยสามารถจำแนกนักเรียนออกเป็นประเภท ๆ ได้ทุกระดับอย่างละเอียดตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด

7. ความยุติธรรม คำถามของแบบทดสอบต้องไม่มีช่องทางชี้แนะให้นักเรียนที่ฉลาดใช้ไหวพริบในการเดาได้ถูกต้องและไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่เกียจคร้านซึ่งดูตารางอย่างคร่าว ๆ ตอบได้ และต้องเป็นแบบทดสอบที่ไม่ลำเอียงต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ดี ต้องมีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น เป็นคำถามที่ชัดเจน ถามลึกตั้งแต่ความจำไปจนถึงการสังเคราะห์ มีความยากง่ายที่เหมาะสม มีอำนาจจำแนก และมีความยุติธรรม

2.6.4 ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

YANG DAN (2553) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประโยชน์อย่างมากต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะสามารถนำไปช่วยในการแก้ไขปัญหาให้ดำเนินไปได้ด้วยดี ซึ่งประโยชน์จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ด้านการเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนมาก เพราะทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องในเรื่องใด บทเรียนขาดความสมบูรณ์ไหม การเตรียมการสอนมีประสิทธิภาพเพียงใด ผู้เรียนมีลักษณะตามต้องการหรือไม่และทำให้เข้าใจผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

2. ด้านการบริหาร หมายถึง การจัดการเพื่อให้องค์กรดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพึ่งพาการวัดผลอย่างมาก ซึ่งจะใช้ข้อมูลจากการวัดผลเป็นส่วนมาก เช่น วัดการเรียนรู้ วัดความรู้สึกรู้จัก วัดทักษะสัมพันธ์ วัดความต้องการของครูและนักเรียน เป็นต้น

3. ด้านการแนะแนว ในระบบโรงเรียนการแนะแนวถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยแนะแนวทางการศึกษาให้เป็นที่ไปตามความสามารถจากการสอบวัดเชาวน์ปัญญา ความถนัดความสนใจ เจตคติ บุคลิกลักษณะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งแบบทดสอบจะช่วยให้ครูแนะนำเรื่อง การเรียน การเลือกอาชีพ การวางตัวในสังคมให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

4. ด้านการวิจัย หมายถึง การแก้ปัญหาก็ได้ผลและเชื่อถือได้ ซึ่งในการวิจัยนั้นขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวัดผลให้เที่ยงตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ทำให้ครูผู้สอนทราบว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องใดที่ต้องแก้ไขต่อไป และยังทำให้เห็นข้อบกพร่องของการจัดการเรียนการสอน สามารถนำผลของการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแต่ละคนมาเป็นข้อมูลเพื่อเป็นการแนะแนวทางให้กับนักเรียนเพื่อให้ทราบในสิ่งที่ตนถนัด อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการและบริหารต่อไป

2.7 ความพึงพอใจ

2.7.1 การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นความรู้ที่รับรู้ด้วยจิตใจและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมต่าง ๆ ให้บุคคลรอบข้างรับรู้ นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good 1973, น.161) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพหรือระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องาน

วรูม (Vroom 1964, น.99) ได้กล่าวว่า ทักษะและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ เพราะทั้งสองคำนี้หมายถึง ผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทักษะทางด้านบวกจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ

รัชวลี วรวุฒิ (2548, น.21) ได้กล่าวไว้ว่ามาตรวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร การควบคุมงาน เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จารุชา เมฆะสุวรรณ (2555, น.62) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระคำถามดังกล่าวอาจถามถึงความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ และประเด็นวัดความพึงพอใจเป็นทางบวก คะแนนจะเป็นดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยอาศัยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจ คือ แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ซึ่งสามารถทำได้หลากหลายวิธี โดยครูผู้สอนต้องเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.7.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสร้างแรงจูงใจหรือแรงกระตุ้นกับผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงานต่าง ๆ นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าจะสำเร็จมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด เป็นไปวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ได้มีนักวิชาการให้แนวคิด ได้ดังนี้

ทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความพึงพอใจของมาสโลว์ (Maslow, 1970) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ไว้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจเป็นทฤษฎีความต้องการตามลำดับโดยมีสาระสำคัญคือ มนุษย์จะมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่สิ้นสุดตราบใดที่ยังมีชีวิตและความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นตามลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ โดยมนุษย์จะเกิดความต้องการในระดับต้นก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ ของมาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับขั้นคือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) หมายถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มนุษย์ขาดไม่ได้ ได้แก่ ความต้องการด้านสรีระ ความต้องการด้านปัจจัย 4 ความต้องการทางเพศ

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) หมายถึง ความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางด้านร่างกาย ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การได้รับความปลอดภัยจากสิ่งต่าง ๆ รอบด้าน

3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการจะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมและการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

4. ความต้องการการยกย่องนับถือยอมรับ (Esteem Needs) หมายถึงความต้องการที่จะมีชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการเคารพยกย่องในสังคม ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือว่าเป็นคนมีคุณค่ายอมรับในความรู้ความสามารถ

5. ความต้องการที่จะประจักษ์ในตัวเอง (Self-Actualization) หมายถึง ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสมหวังในชีวิตที่อยากทำ อยากเป็นในสิ่งที่ตนหวังได้ ฝันไว้ ได้ทำอะไรตามที่ตนเองต้องการ อยากทำ และมีความสุขกับสิ่งที่ตนเองต้องการทำ

สก็อต (Scott, 1970) เสนอแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะ ดังนี้

1. งานควรมีความสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัวงานจะมีความหมายต่อผู้ทำ
2. งานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดย ใช้ระบบการทำงาน

3. เพื่อให้ได้ผลในการสร้างสิ่งจูงใจภายในเป้าหมายของงานต้องมีลักษณะ ดังนี้

3.1 คนทำงานมีส่วนในการตั้งเป้าหมาย

3.2 ผู้ปฏิบัติได้รับทราบผลสำเร็จในการทำงานโดยตรง

3.3 งานนั้นสามารถทำให้สำเร็จได้

เมื่อนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนในการเลือกเรียนตามความสนใจ และมีโอกาสร่วมกันตั้งจุดประสงค์หรือความมุ่งหมายในการทำกิจกรรมได้เลือกวิธีแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่ผู้เรียนถนัดและสามารถหาคำตอบได้

เฮอริซเบอร์ก (Herzberg, 1959) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานด้านความพึงพอใจ ได้แก่ โอกาส ความสำเร็จ การยอมรับ ความรับผิดชอบ ความเจริญก้าวหน้า และปัจจัยการบำรุงรักษา ซึ่งเป็นตัวขัดขวางความพึงพอใจได้แก่นโยบายขององค์กร สภาพการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ คือ ผลการวัดความพึงพอใจเป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้ หากครูผู้สอนมีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน จะส่งผลให้ผลของการวัดความพึงพอใจอยู่ในระดับที่ดี เป็นการสร้างโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จุฬารัตน กาเมือง (2550, น.76 - 77) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 27 (บ้านชำเม็ง) นักเรียนจำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.24/87.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) มีค่าเท่ากับ 0.7783 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนร้อยละ 77.83

เสาวนีย์ แถวนาชุม (2550, น.75) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลของการอ่านและเขียนสะกดคำด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านทุ่งวัง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด

สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.75/85.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 และมีดัชนีประสิทธิผลของแผนการเรียนรู้ เรื่องการอ่านและเขียนสะกดคำ ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.5919 คิดเป็นร้อยละ 59.19

กฤติกา จันทรเกษม (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมายในการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษและการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปิ่นสรวงยาลัยวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลักในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 47 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมายในการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมายในการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์มีความสามารถในการเขียนสรุปความภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมายในการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์เห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองไม่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

สินธุ์ชัย ทิพกุล (2553, น.73) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.86 / 87.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 มีดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.8012 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80.12 และนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคงทนในการเรียนรู้

วิภาวรรณ สุพรรณิ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลไทรบึง อำเภอบึงสามพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 22 คน ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.80/83.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6766 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียน เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยโครงการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิดทำให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำได้ถูกต้องทุกมาตราตัวสะกด สามารถนำสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำแล้วอ่านและเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง และคล่องแคล่ว และนักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมีความสนใจ ตั้งใจเรียน มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย มีความสามัคคีกัน สามารถนำเสนองานหน้าชั้นเรียนได้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น กล้าคิดกล้าแสดงออก และมีความสุข สนุกสนานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กรกนก กุณ้ำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชิงทรายวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ (อ 16101) ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 44 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์จากระดับคุณภาพปานกลางเป็นระดับคุณภาพดีมาก และนักเรียนมีความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษสูงขึ้นหลังได้รับการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์จากระดับคุณภาพปานกลางเป็นระดับคุณภาพดีมาก

ไพรินทร์ พึ่งพงษ์ (2556, น.บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนสะกดคำที่มีสระประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ยุทธวิธีพหุปัญญา แผนผังความคิดและแบบฝึกเสริมทักษะ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ปฐมวัยและประถมศึกษา) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียน 33 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนสะกดคำที่มีสระประสมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธวิธีพหุปัญญา แผนผังความคิด และแบบฝึกเสริมทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธวิธีพหุปัญญา แผนผังความคิดและแบบฝึกเสริมทักษะ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

วัลยา อ่อนองโพธิ์ (2557, น.124) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 ทรงพลวิทยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก นักเรียนส่วนใหญ่ชอบการเรียนการสอนด้วยแบบฝึกทักษะควบคู่กับกิจกรรมการเรียน โดยใช้แผนผังความคิด เพราะทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนในขณะที่เรียน และมีความสนุกสนานในการเรียน มีกิจกรรมให้ฝึกหลากหลาย รูปเล่มมีความสวยงามมีภาพสีประกอบ รวมทั้งช่วยเสริมทักษะการเรียนรู้ทางภาษา ช่วยให้เขียนคำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

ทอปัด ทิพย์บุญมี (2560, น.74) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนนักเรียน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้แผนผังความคิดก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น และมีผลการทดสอบความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญภาษาอังกฤษโดยใช้แผนผังความคิดหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน ผลการทดสอบความสามารถด้านการเขียนโดยใช้แผนผังความคิด พบว่า โดยรวมความสามารถด้านการเขียนแผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบความสามารถด้านการพูดนำเสนอโดยใช้แผนผังความคิด พบว่า โดยรวมความสามารถด้านการพูดนำเสนอโดยใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้แผนผังความคิด พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีพฤติกรรมสนใจการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก ซึ่งพฤติกรรมส่วนใหญ่ที่ผู้เรียนแสดงออกระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้น ได้แก่ พฤติกรรมแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผน การออกแบบแผนผังความคิดของตนเองในรูปแบบที่หลากหลายและมีพัฒนาการจากที่เรียนรู้ได้ดีขึ้น อาทิ เริ่มเขียนแผนผังความคิดได้ถูกต้อง เขียนคำหรือประโยคบนเส้นกึ่งหลักและกึ่งรอง ใช้สีในการแต่งกิ่งและใช้สีในการเขียนตัวหนังสือ นักเรียนเริ่มสังเกตงานของเพื่อนและนำมาเปรียบเทียบกับของตัวเองว่าควรจะปรับปรุงหรือตกแต่งชิ้นงานให้เกิดความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นักเรียนมีความสุข สนุกสนาน สนใจและชอบกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมากขึ้นมีความตั้งใจ กล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงานของตนเองเข้าใจเนื้อหาที่สอนในมิติที่กว้างและรอบด้านในประเด็นที่ศึกษาโดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้เพิ่มเติมผ่านระบบอินเทอร์เน็ตช่วยให้ให้นักเรียนเรียนรู้ได้มากขึ้น กระบวนการทำงานที่เป็นระบบ การเขียนและการนำเสนอ นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมากมีพฤติกรรมกระตุ้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองและต่อ ยอดคำศัพท์ได้ดีขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้น เห็นได้จากพฤติกรรมการทำงาน เสร็จตรงตามเวลาที่กำหนด ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ข้อตกลงของห้องมากขึ้น พฤติกรรมการคุยกันในระดับเรียนลดน้อยลงและผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงเนื้อหาจากบทเรียนสู่การใช้ชีวิตจริงได้

งานวิจัยต่างประเทศ

Mary (1998) ได้นำวิธีการใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping Approach) มาใช้ในการสอนวิชาเรขาคณิต แก่นักเรียนจำนวน 639 คน ซึ่งมีครูรับผิดชอบการสอนร่วม จำนวน 45 คน จากการศึกษาพบว่า วิธีการสอนโดยใช้แผนที่ความคิดได้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรขาคณิตได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า วิธีการใช้แผนที่ความคิดนั้นมีคุณค่าต่อการเรียนรู้วิชาเรขาคณิตของนักเรียนมากกว่าวิธีการดั้งเดิมที่ครูเคยใช้อยู่

Stoyanov (2001, p.361 - A) ได้ศึกษาภูมิหลังเกี่ยวกับทฤษฎีกระบวนการและเทคนิคในการเขียนแผนภูมิต่าง ๆ โดยเบื้องต้นของวิธีการเหล่านี้คือ การแก้ปัญหาความยุ่งยากในการเขียนแผนภูมิ ซึ่งทำได้โดยการฝึกฝนและสร้างเสริมประสบการณ์โดยการใช้เครื่องมือที่เรียกว่า SMILE ใช้ในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ การหาปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยเครื่องมือนี้สามารถปรับใช้กับแต่ละบุคคลให้เหมาะสมทั้งวิธีการเรียนรู้และการแก้ปัญหาว่าควรใช้รูปแบบใด จึงจะเหมาะสมกับผู้คนแต่ละคน

Bao (2003, p.1541) ได้นำเสนอข้อมูลด้วยเทคนิคผังความคิดในการนำมาใช้เพื่อค้นหาข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการเลือกเว็บมากกว่าที่จะใช้การนำเสนอข้อมูลแบบธรรมดาโดยใช้ Internet Explorerหน้าที่ที่นำไปใช้ในการนำเสนอข้อมูลรวมถึงผังต้นไม้แบบย่อสรุปและการค้นคว้าหาเป้าหมายการเปรียบเทียบการทดลองได้รับการออกแบบและนำไปใช้วัดพฤติกรรมของผู้ใช้เพื่อค้นหาข้อมูลในเว็บไซด์ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า การนำเสนอข้อมูลโดยใช้ผังความคิดมีประโยชน์มากกว่าการใช้ Internet Explorer ในระหว่างก่อนการทดสอบ และพบว่าเทคนิคผังความคิดนั้นเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับการเรียนรู้ข้อมูลและความรู้ใหม่ ๆ

Taricani (2002, p.1714 - A) ได้ศึกษาเพื่อกำหนดผลการรวบรวมข้อมูลสะท้อนกลับเข้ากับการทำให้แผนผังความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์เทคนิค และความเข้าใจของผู้เรียน โดยใช้คะแนนของผู้เรียนแต่ละคนในรูปแบบของเกณฑ์รวมและใช้แบบทดสอบคำศัพท์เทคนิคและแบบทดสอบความเข้าใจ จากการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนทดสอบของผู้เรียนที่ทำให้เกิดแผนผังความคิด ของผู้เรียนบางส่วนมีข้อมูลสะท้อนกลับและผู้ที่ไม่ใช่ข้อมูลสะท้อนกลับ กลุ่มประชากรในกรณีศึกษาคือ นักเรียนชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของสหรัฐอเมริกา จำนวน 150 คน เป็นนักศึกษาชาย 79 คน และนักศึกษาหญิง 71 คน ทั้งวิชาเอกวิทยาศาสตร์ (55คน) และไม่ใช่เอกวิทยาศาสตร์ (95คน) ผลการศึกษาพบว่า (ก) การใช้แผนผังแนวความคิด ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากผู้ที่ไม่ได้ใช้แผนผังความคิด ใน

ด้านคะแนนทดสอบเกณฑ์ (ข) นักศึกษาที่ได้รับข้อมูลสะท้อนกลับ (ทำให้เกิดแผนผังทั้งหมด และทำให้เกิดแผนผังบางส่วน) ทำคะแนนได้ดีกว่า ผู้ที่ไม่ได้รับข้อมูลสะท้อนกลับอย่างมีนัยสำคัญ และ นักศึกษาวิชาเอกวิทยาศาสตร์ที่ทำงาน โดยใช้แผนผังความคิดทำคะแนนได้สูงสุด อย่างมีนัยสำคัญ ในแบบคำศัพท์เทคนิค

Ledger (2003, p.1587) เป้าหมายของการศึกษาในครั้งนี้ก็เพื่อที่จะพิจารณาว่า การใช้ผังความคิดแบบร่วมมือจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ความมั่นใจในตนเองด้านวิทยาศาสตร์ และเจตคติด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์ระดับเกรด 8 เพศหญิงอย่างไร คำถามสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) การใช้ผังความคิดแบบร่วมมือจะส่งผลสัมฤทธิ์ต่อนักเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนหญิงหรือไม่ 2) การใช้ผังความคิดแบบร่วมมือจะส่งผลต่อความมั่นใจตนเองด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนหญิงหรือไม่ 3) ผังความคิดแบบร่วมมือจะส่งผลต่อเจตคติของนักเรียน ที่เรียนวิทยาศาสตร์หรือไม่ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากึ่งทดลองและใช้ Pre-test – Post test กับ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้ร่วมวิจัยได้แก่ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับเกรด 8 โดยเลือกมาจาก 3 โรงเรียนที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 10 ชุดและแบบสอบถามแบบปลายเปิด 2 ชุดซึ่งครูเป็นผู้สร้างขึ้นตามทฤษฎีของ Likert ถูกนำมาใช้เพื่อประเมินความมั่นใจตนเองในด้านวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อวิชาวิทยาศาสตร์ ใช้เวลา 12 สัปดาห์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่า กลุ่มนักเรียนชายที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มนักเรียนชายในกลุ่มควบคุม การวิเคราะห์ข้อมูลความมั่นใจตนเองด้านวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นว่าทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เป็นนักเรียนจากการทดสอบ Pre test และ Post test มีความมั่นใจในตนเองน้อย อย่างไรก็ตามระดับคะแนน Post test ของนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองสูงกว่าระดับคะแนน Post test ของนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุม จากการวิเคราะห์การสำรวจเจตคติด้านวิทยาศาสตร์แสดงให้เห็นว่า ระดับคะแนนของนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองไม่เปลี่ยนแปลงจากคะแนนของ Post test อย่างไรก็ตาม ระดับคะแนนของนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุมก็ลดลงจาก Pre test

จากการศึกษานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด สรุปได้ว่า แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง จึงเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยนำแผนผังความคิดมาใช้ในการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถการเข้าใจคำศัพท์ให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ ผู้วิจัยได้ดำเนินวิธีการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กลุ่มเป้าหมาย

3.1.1 กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 28 คน

3.1.2 ตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด
ตัวแปรตาม คือ

1. ความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

3.1.3 เนื้อหา

แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย จำนวน 4 เรื่อง

1. มาตราตัวสะกด จำนวน 8 ชั่วโมง
2. คำควบกล้ำ จำนวน 3 ชั่วโมง
3. อักษรสามหมู่ จำนวน 5 ชั่วโมง
4. อักษรนำ จำนวน 2 ชั่วโมง

3.1.4 ระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

3.2.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย

3.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

3.3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

3.3.1.1 ศึกษารายละเอียดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

3.3.1.2 ศึกษาทฤษฎีและกระบวนการใช้แผนผังความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แผนผังความคิด

3.3.1.3 วิเคราะห์และเลือกเนื้อหา กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย จุดประสงค์การเรียนรู้ ใบบทความรู้ แบบฝึกและแบบทดสอบ

3.3.1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 ชั่วโมง ได้แก่

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การใช้คำมาตราตัวสะกด	จำนวน 8 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การใช้คำควบกล้ำ	จำนวน 3 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การใช้อักษรสามหมู่	จำนวน 5 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การใช้คำที่มีอักษรนำ	จำนวน 2 ชั่วโมง
	รวม 18 ชั่วโมง

โดยจะใช้ชั่วโมงแรกและชั่วโมงสุดท้ายทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จึงรวมเป็น 20 ชั่วโมง

3.3.1.5 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.1.6 ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่สร้างขึ้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับพฤติกรรมที่ต้องการวัดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ความถูกต้องทางภาษา และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้วัดจุดประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหา

ให้คะแนน 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้วัดจุดประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหา

ให้คะแนน -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้วัดจุดประสงค์ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

แผนการจัดการเรียนรู้มีค่า IOC เท่ากับ .67 – 1.00

3.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3.3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ซึ่งดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.2.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการและวิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย

3.3.2.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็น 2 ชุด ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test)

จำนวน 1 ชุด และแบบทดสอบหลังเรียน (Post Test) จำนวน 1 ชุด แต่ละชุดเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.3.2.3 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.3.2.4 ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา และความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา และนำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามวัตถุประสงค์
---------------------	---

ให้คะแนน 0 หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามวัตถุประสงค์
--------------------	--

ให้คะแนน -1 หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
---------------------	--

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยมีค่า IOC เท่ากับ .67 – 1.00

3.3.2.5 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3.3.2.6 นำคะแนนวัดความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.2 – 0.8 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.58 – 66) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.278 – 0.799 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.28 ขึ้นไป และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

3.3.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.3.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎีและวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยวัดเป็นรายด้าน คือ 1)

ด้านเนื้อหา 2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ 4) บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 12 ข้อ โดยสร้างแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 3 ระดับ หาเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผล ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง ฟังพอใจมาก

ระดับ 2 หมายถึง ฟังพอใจปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง ฟังพอใจน้อย

การให้ความหมายของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่วัดได้นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยพิจารณาค่าแต่ละระดับไว้ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, น.105 - 106)

ค่าเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง ฟังพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง ฟังพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง ฟังพอใจน้อย

3.4.3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม ความถูกต้องเหมาะสมของภาษาและนำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปถือว่ามีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน 0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจตรงตามวัตถุประสงค์

ให้คะแนน -1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามความพึงพอใจไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แบบสอบถามความพึงพอใจมีค่า IOC เท่ากับ .67 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.3.3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนเพื่อศึกษาผลการใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและรายละเอียดให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย

3.4.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบ มีจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.4.3 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 18 ชั่วโมง ในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อเก็บคะแนนพัฒนาความสามารถในเรื่อง ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย

3.4.4 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบทดสอบ มีจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3.4.5 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์

3.4.6 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ สรุปผลและแปลผลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ Paired-Simples t-test

3.5.2 ประมวลผล แปลผล และวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.3 สรุปผลและอภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6.1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.101)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่หรือจำนวนข้อมูลที่ต้องการหาร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.101)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2550, น.103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

3.6.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

3.6.2.1 ทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหา โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC ระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา ใช้สูตรดังนี้ (สมนึก กัททิษชนี, 2544)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม
	R	แทน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มีเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

เมื่อ	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์
	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณาระดับค่าดัชนีความสอดคล้อง ของข้อคำถามที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่จะมีค่าระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป คัดเลือกข้อสอบข้อนั้นไว้ใช้ได้ แต่ถ้าได้ค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุง หรือตัดทิ้ง

3.6.2.2 การหาค่าดัชนีความยาก (P) และค่าดัชนีอำนาจจำแนก (R)

การหาค่าความยาก (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร P ดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2541, น.195)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าความยากของข้อสอบ
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

เกณฑ์การพิจารณาระดับค่าความยากของข้อสอบแต่ละข้อที่ได้จากการคำนวณจากสูตรที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 ที่มีรายละเอียดเกณฑ์ของการพิจารณาตัดสิน ดังนี้

ได้	$0.80 \leq p \leq 1.00$	เป็นข้อสอบที่ง่ายมาก ควรตัดทิ้ง หรือนำไปปรับปรุง
	$0.60 \leq p < 0.80$	เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่ายใช้ได้ดี
	$0.40 \leq p < 0.60$	เป็นข้อสอบที่ความยากง่ายปานกลาง ดีมาก
	$p < 0.20$	เป็นข้อสอบที่ยากมาก ควรตัดทิ้งหรือนำไปปรับปรุง

โดยที่ข้อสอบที่จะสามารถนำไปใช้ในการวัดผลที่มีประสิทธิภาพจะมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.80

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2550)

$$r = \frac{H-L}{N}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ

H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงตอบถูก

L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำตอบถูก

N แทน จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

เกณฑ์พิจารณาค่าอำนาจจำแนกมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบจะมีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 มีรายละเอียดของเกณฑ์การพิจารณาตัดสิน ดังนี้

ได้ $0.40 \leq r$ เป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกดีมาก

$0.30 \leq r < 0.39$ เป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกดี

$0.20 \leq r < 0.29$ เป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกพอใช้ ปรับปรุงตัวเลือก

$r \leq 0.19$ เป็นข้อสอบที่มีอำนาจจำแนกต่ำ ควรตัดทิ้ง

2) ถ้าค่าอำนาจจำแนกมีค่ามาก ๆ เข้าใกล้ 1 แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นสามารถจำแนกคนเก่งและคนอ่อนออกจากกันได้ดี

3.6.2.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่า Paired-Simples t-test (บุญชม ศรีสะอาด, 2548) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน
	N	แทน	จำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคนยกกำลังสอง

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.พัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด 2.ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด 3.เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 4.1 แสดงคะแนน/ร้อยละของความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด จากแบบทดสอบจำนวน 4 ครั้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จำนวน 28 คน

ลำดับ ที่	คะแนนความสามารถเข้าใจคำศัพท์จาก แบบทดสอบจำนวน 4 ครั้ง				คะแนนเต็ม 50 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ผ่าน คะแนน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80
	ตัวสะกด (10)	ควบกล้ำ (15)	อักษร 3 หมู่ (15)	อักษรนำ (10)			
1.	10	14	14	10	48	96	ผ่าน
2.	10	12	12	10	44	88	ผ่าน
3.	8	15	14	9	46	92	ผ่าน
4.	10	15	12	10	47	94	ผ่าน
5.	3	8	6	5	22	44	ไม่ผ่าน
6.	9	15	13	9	46	92	ผ่าน
7.	10	15	15	10	50	100	ผ่าน
8.	10	15	15	10	50	100	ผ่าน
9.	10	15	15	10	50	100	ผ่าน
10.	5	15	14	9	43	86	ผ่าน
11.	10	15	15	10	50	100	ผ่าน
12.	10	15	13	10	48	96	ผ่าน
13.	7	15	5	8	35	70	ไม่ผ่าน
14.	10	15	15	10	50	100	ผ่าน
15.	10	13	15	9	47	94	ผ่าน
16.	10	15	14	10	49	98	ผ่าน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนความสามารถเข้าใจคำศัพท์จาก แบบทดสอบจำนวน 4 ครั้ง				คะแนนเต็ม 50 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	เกณฑ์ผ่าน คะแนน ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80
	ตัวสะกด (10)	ควบกกล้า (15)	อักษร 3 หมู่ (15)	อักษรนำ (10)			
17.	6	14	15	8	43	86	ผ่าน
18.	6	7	10	8	31	62	ไม่ผ่าน
19.	9	14	12	8	43	86	ผ่าน
20.	8	14	12	8	40	80	ผ่าน
21.	9	15	13	10	47	94	ผ่าน
22.	9	15	15	7	46	92	ผ่าน
23.	10	15	12	10	47	94	ผ่าน
24.	10	15	15	7	47	94	ผ่าน
25.	8	15	14	10	47	94	ผ่าน
26.	10	15	7	7	39	78	ไม่ผ่าน
27.	7	14	14	9	44	88	ผ่าน
28.	10	15	15	5	45	90	ผ่าน
คะแนน โดย เฉลี่ย	8.53	14.03	12.96	8.75	44.28	88.57	ผ่าน

ตารางที่ 4.1 แสดงคะแนน/ร้อยละของความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด จากแบบทดสอบจำนวน 4 เรื่อง ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จำนวน 28 คนพบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด

ลำดับ	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่างของคะแนน
1.	9	28	19
2.	9	22	13
3.	8	23	15
4.	3	23	20
5.	16	18	2
6.	9	22	13
7.	8	18	10
8.	11	23	12
9.	6	22	16
10.	11	13	2
11.	7	18	11
12.	4	19	15
13.	4	21	17
14.	8	27	19
15.	8	19	11
16.	7	25	18
17.	11	20	9
18.	7	17	10
19.	7	16	9
20.	6	15	9
21.	11	20	9
22.	8	28	20

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	ผลต่างของคะแนน
23.	9	20	11
24.	7	21	14
25.	11	21	10
26.	6	20	14
27.	9	11	2
28.	10	22	12
$\bar{x}$	8.21	20.43	12.21
S.D.	2.65	4.02	5.02

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบผลการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวนนักเรียน	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig
การทดสอบก่อนเรียน	28	8.21	2.65	12.87*	.000
การทดสอบหลังเรียน	28	20.43	4.02		

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบผลการศึกษาค้นคว้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 8.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.68 ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 20.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.02 และเมื่อทดสอบทางสถิติ Paired-Samples t-test ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.87^*$, $Sig = 0.000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้
แผนผังความคิด

ตารางที่ 4.4 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดย
ใช้แผนผังความคิด

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปล ความหมาย
1. ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้	2.79	0.03	มาก
1.1 ช่วยให้ อ่านสะกดคำได้	2.82	0.38	มาก
1.2 ช่วยให้ เขียนคำได้ถูกต้อง	2.75	0.43	มาก
1.3 ช่วยให้ เข้าใจความหมายของคำมากขึ้น	2.79	0.41	มาก
2. ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้	2.79	0.05	มาก
2.1 พังความคิดมีประโยชน์	2.86	0.35	มาก
2.2 มีความสุข สนุกสนาน และได้ความรู้	2.75	0.43	มาก
2.3 ช่วยให้ ผู้เรียนคิดอย่างเป็นอิสระ	2.75	0.43	มาก
3. ด้านสื่อการเรียนรู้	2.77	0.03	มาก
3.1 สื่อที่ใช้มีความหลากหลายและเหมาะสม	2.71	0.45	มาก
3.2 สื่อที่ใช้ทำกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้นักเรียน อยากเรียนภาษาไทยมากขึ้น	2.79	0.41	มาก
3.3 สามารถนำแผนผังความคิดไปใช้ประโยชน์ได้	2.82	0.38	มาก
4. ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้	2.69	0.01	มาก
4.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	2.71	0.45	มาก
4.2 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และกลุ่ม	2.68	0.47	มาก
4.3 ผู้สอนใส่ใจต่อผู้เรียน	2.68	0.47	มาก
ผลรวมโดยเฉลี่ย	2.76	0.18	มาก

ตารางที่ 4.4 แสดงระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด พบว่า โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.76, ส่วนเบี่ยงเบน = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้และด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.79, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.05) ด้านสื่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.77, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.03) และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.69, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.01) ตามลำดับ แต่ละด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อมีรายละเอียดดังนี้

ด้านเนื้อหาในการเรียน ได้แก่ ช่วยให้สะกดคำได้ (ค่าเฉลี่ย = 2.82, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.38) รองลงมาคือ ช่วยให้เข้าใจความหมายของคำมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย = 2.79, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) และช่วยให้เขียนคำได้ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย = 2.82, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.38)

ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนผังความคิดมีประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย = 2.86, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.35) รองลงมาคือ ช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นอิสระและมีความสุขสนุกสนาน และได้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.75, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.43)

ด้านสื่อการเรียนรู้ ได้แก่ สามารถนำแผนผังความคิดไปใช้ประโยชน์ได้ (ค่าเฉลี่ย = 2.82, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.38) รองลงมาคือสื่อที่ใช้ทำกิจกรรมช่วยส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนภาษาไทยมากขึ้น อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.79, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.41) และสื่อที่ใช้มีความหลากหลายและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย = 2.71, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.03)

ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 2.71, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.45) นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่มผู้สอนใส่ใจต่อผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 2.68, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.47)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนมีความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด มีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด อยู่ในระดับมาก

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งหมด 1 ห้อง จำนวน 28 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

ตัวแปรตาม

1. ความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

ความคิด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนเพื่อศึกษาผลการใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนและรายละเอียดให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย

2. ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-Test) โดยใช้แบบทดสอบ มีจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลา 18 ชั่วโมง ในการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบทดสอบเพื่อเก็บคะแนนพัฒนาความสามารถในเรื่อง ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย
4. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบ ทดสอบ มีจำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก ใช้เวลา 1 ชั่วโมง
5. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเข้าใจคำศัพท์
6. เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติสรุปผล และแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ Paired-Samples t-test
2. ประมวลผล แปลผล และวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผลและอภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

5.1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 8.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.68 ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 20.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.02 และเมื่อทดสอบทางสถิติ Paired-Samples t-test ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.87^*$, $Sig = 0.000$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.76, ส่วนเบี่ยงเบน = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้และด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.79, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.05)

ด้านสื่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.77, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.03) และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.69, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.01) ตามลำดับ

5.2 การอภิปรายผล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 และมีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14 เนื่องจากนักเรียนไม่เข้าใจในเรื่องอักษรสามหมู่ ซึ่งมีคะแนน 15 คะแนน แต่นักเรียนได้คะแนนไม่ถึงครึ่งเรื่องอักษรควบกล้ำมีนักเรียนจำนวน 2 คน นักเรียนที่มีคะแนนไม่ถึงครึ่งของแต่ละครั้ง จำนวน 1 คน เนื่องจาก เป็นนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ จึงมีคะแนนที่ต่ำกว่านักเรียนคนอื่นในชั้นเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนได้มีการทบทวนเรื่องที่เรียนทั้งหมดและให้ทำแบบทดสอบใหม่อีกครั้ง นักเรียนก็สามารถทำคะแนนได้เพิ่มขึ้น แต่นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถเข้าใจคำศัพท์ควบกล้ำได้มากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 14.03 รองลงมา คือ อักษร 3 หมู่ สำหรับตัวสะกดและอักษรนำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่า ๆ กัน ดังที่แสดงถึงพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น ดังที่ Rasinski Padak and Newton (2008, น.13-14) ได้กล่าวถึง การรู้คำศัพท์ ได้แก่ การเพิ่มความเข้าใจในความหมายของคำศัพท์โดยในแต่ละครั้งที่ผู้เรียนพบคำศัพท์ใหม่ ความรู้ของผู้เรียนที่มีต่อความหมายของคำศัพท์นั้น ๆ ก็ค่อย ๆ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น เมื่อผู้เรียนรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้วเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะรู้ความหมายของคำศัพท์ได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น และการรู้คำศัพท์มักเกี่ยวข้องกับการรู้ลักษณะเฉพาะของคำนั้น ๆ และรวมถึงการที่คำศัพท์นั้นเชื่อมโยงถึงคำอื่น ๆ หรือความคิดรวบยอดอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แผนผังความคิดมาประกอบการจัดการเรียนรู้เรื่องมาตราตัวสะกด คำควบกล้ำ อักษรสามหมู่ และอักษรนำ ซึ่ง วัชรรา เล่าเรียนดี (2555, น.61) กล่าวไว้ว่า แผนผังความคิด เป็นเทคนิคหนึ่งที่จะช่วยในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งกว้างขวางมากขึ้น ช่วยในการจำ ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างแผนผังเชื่อมโยง และการคิดที่ชัดเจน สามารถใช้ในการเรียนรู้ทุกสาระวิชา ถ้าฝึกการใช้แผนผังความคิดอย่างสม่ำเสมอจะสามารถช่วยพัฒนาผลการเรียนรู้ และสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น การใช้แผนผังความคิดเป็นการใช้สายตาและสมองในเวลาเดียวกัน ช่วยทำให้มองเห็นการทำงานของสมองของตนเองชัดเจนยิ่งขึ้น โดยมองเห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์ของคำ ข้อความ สาระต่าง ๆ ได้ชัดเจน และออซุเบล (ภพ เลหาไพบูลย์, 2534, น. 74 -75; อ้างอิงจาก Ausubel, 1963. The Psychology of Meaningful Verbal Learning) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่มีความหมาย ผู้เรียนเมื่อเรียนรู้แล้วสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้สัมพันธ์กับความรู้เดิม หรืออาจเรียกว่าการเรียนรู้แบบรับไว้เพื่อให้ได้ความหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิ้นธุ์ชัย

ทิพกุล (2553, น.73) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 80.12 และนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความคงทนในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาธินี วันชัย (2555, น.80) ศึกษาวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านและการเขียนคำที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด ผลการวิจัยพบว่า ที่นักเรียนได้เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่อง การอ่านและการเขียนคำที่สะกดตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด มีความก้าวหน้าทางการเรียน ร้อยละ 76.02

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยก่อนและหลังเรียนการใช้แผนผังความคิด พบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 8.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.68 ได้คะแนนเฉลี่ยหลังเรียน 20.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.02 และเมื่อทดสอบทางสถิติ Paired-Samples t-test ความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.87^*$, Sig = 0.000) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนจะเห็นได้ว่านักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นทุกคน มีคะแนนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 9 - 20 คะแนน มีนักเรียนจำนวน 3 คนที่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้น 2 คะแนนเนื่องจากนักเรียนคนที่ 1 เป็นนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้ คนที่ 2 - 3 มีพื้นฐานวิชาภาษาไทยค่อนข้างอ่อน โดยเฉพาะเรื่อง การสะกดคำ คิดเป็นร้อยละ 10.71 จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยสามารถทำให้นักเรียนมีพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวรรณ สุพรรณิ (2554, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แผนผังความคิด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลไผ่ปรบึง ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด เรื่อง การอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ วัลยา อ่อนองโพธิ์ (2557, น.124) วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 ทรงพลวิทยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำวิชาภาษาไทยก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยหลังเรียนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้ความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด โดยภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.76, ส่วนเบี่ยงเบน = 0.18) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้และด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.79, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.05) ด้านสื่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.77, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.03) และด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 2.69, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.01) ตามลำดับ จากความพึงพอใจลำดับมากที่สุด คือ ด้านเนื้อหาในการเรียนรู้ สิ่งที่สำคัญคือ ช่วยให้อ่านสะกดคำและเขียนคำได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายของคำมากขึ้น ด้านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แผนผังความคิดมีประโยชน์ ช่วยให้ผู้เรียนคิดอย่างเป็นอิสระ มีความสุข สนุกสนาน และได้ความรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนอยากเรียนภาษาไทยมากขึ้น มีความหลากหลาย ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม และผู้สอนใส่ใจต่อผู้เรียน สอดคล้องกับ วัลยา อ่อนองโพธิ์ (2557, น.124) วิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่องมาตราตัวสะกดโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 ทรงพลวิทยา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกดโดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก และ วชิราภรณ์ เขี่ยมแสง (2556) บทคัดย่อ การใช้ผังความคิดและวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามแก่นนคร นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยใช้ผังความคิด อยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อค้นพบจากงานวิจัย

5.3.1 การพัฒนาความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนที่ความคิด เป็นเทคนิคที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำวิชาภาษาไทยได้ดี ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจคำศัพท์และรู้ความหมาย จึงให้นักเรียนสามารถใช้คำได้หลากหลายทั้งการอ่านและเขียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งนักเรียนสามารถนำไปใช้ในการเขียนข้อความหรือย่อหน้าในการเรียนที่ต่อเนื่องจากการทดลองมาได้

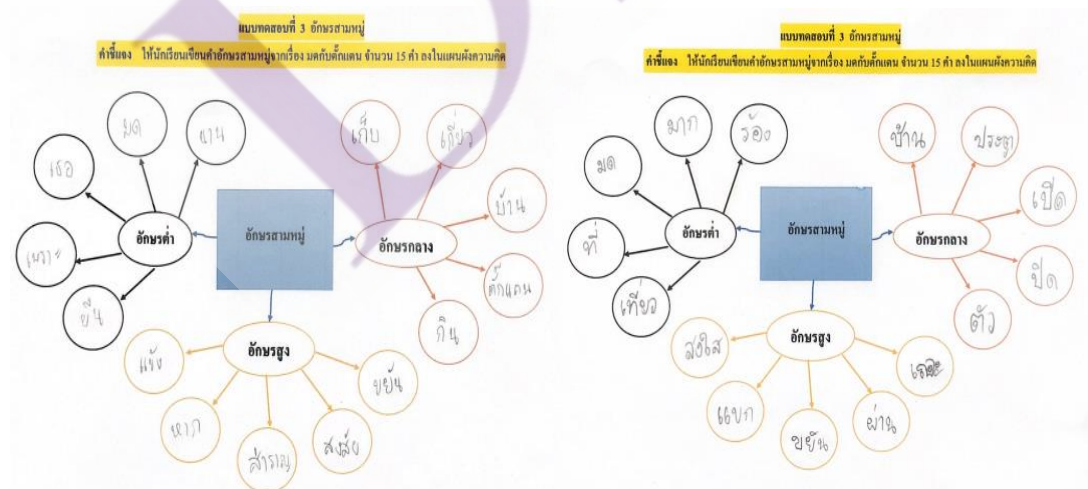
5.3.2 การใช้แผนผังความคิด ทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนรู้ต่อการเข้าใจคำศัพท์เมื่อผู้เรียน
 ได้รับความหมายของคำนั้น ๆ แล้วเมื่อเวลาผ่านไปผู้เรียนจะรู้ความหมายของคำศัพท์ได้อย่างลึกซึ้งมาก
 ขึ้น และการรู้คำศัพท์มักเกี่ยวข้องกับการรู้ลักษณะเฉพาะของคำนั้น ๆ และรวมถึงการที่คำศัพท์นั้น
 เชื่อมโยงถึงคำอื่น ๆ หรือความคิดรวบยอดอื่น ๆ ด้วย ช่วยให้นักเรียนสามารถอ่านและเขียนสะกด
 คำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น สามารถเข้าใจความหมายของคำได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้นักเรียนยังรู้สึกมี
 ความสุข สนุกสนาน ได้รับความรู้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.4.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. การจัดการเรียนการสอน โดยใช้แผนผังความคิดแบบใยแมงมุมช่วยให้นักเรียน
 สามารถเขียนคำศัพท์ได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นแผนผังความคิดที่นักเรียนสามารถ
 ลากเส้นเพื่อเขียนเพิ่มเติมคำศัพท์ได้เรื่อย ๆ ตามที่นักเรียนต้องการ ครูผู้สอนอาจต้องให้ความสนใจ
 ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง จนเกิดการเรียนรู้และ
 จดจำนำไปสู่ความคิดรวบยอดในเรื่องต่อ ๆ ไป

2. ความเข้าใจคำศัพท์ ครูจะต้องอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์บางคำ เช่น เรื่องมาตรา
 ตัวสะกดส่วนใหญ่จะให้นักเรียนเขียนคำที่สะกดตรงตามมาตรา แต่มีบางคำอาจต้องอธิบายเพิ่มเติม
 เช่นคำที่สะกดด้วยมาตราแม่ก ตัวอย่างเช่น สุก สุข สุกร เขียนต่างกัน ความหมายต่างกัน ทั้งสามคำ
 นี้ปรากฏอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งนักเรียนจะสามารถเลือกใช้คำได้อย่างถูกต้อง หรือเรื่องอักษร 3
 หมู่ อักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ ครูอาจต้องระบุว่าอักษรแต่ละหมู่จะเลือกใช้ตัวอักษรใดบ้าง
 เพื่อให้เป็นไปในทางทิศเดียวกัน จากตัวอย่างที่นำเสนอ

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการใช้แผนผังความคิดในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจคำศัพท์วิชาภาษาไทย และในหัวข้อที่ต่อเนื่องกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *การเขียนสะกดคำ*. สืบค้น, จาก : <https://www.moe.go.th/moe/th/news>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *การสอนภาษาไทย*. สืบค้น, จาก : <https://www.moe.go.th/moe/th/news>
- กรคนก กุ๋ฉ่า. (2555). *การใช้กลวิธีการเรียนรู้คำศัพท์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการอ่านและความรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คำชัย ทองหล่อ. (2543). *หลักภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- กฤติกา จันทร์เกษม. (2553). *การใช้ผังความสัมพันธ์ทางความหมายในการเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการอ่าน การเขียนสรุปความภาษาอังกฤษและการเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- จรรยา เมฆะสุวรรณ. (2555). ผลการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค STAD สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). นุริรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนุริรัมย์
- จุฬารัตน กาเมือง. (2550). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). หนองคาย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวนพิศ ทองทวี. (2533). จิตวิทยาการเรียนการสอน. เลข: วิทยาลัยครู.
- ชะเอม ขวลิขัยชาญ. (2530). การทดลองสอนคณิตศาสตร์ เรื่องการคูณและการหาร กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสามารถทางการเรียนแตกต่างกัน โดยวิธีการสอนแบบวรรณี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชัยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. กรุงเทพฯ: วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย.
- ฐะปะนีย์นาครทรรพ. (2545). การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2548). วิธีสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2550). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเพ็ญ สุวรรณศรี. (2548). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำ กับการสอนตามมือครูของกรมวิชาการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทอปัด ทิพย์บุญมี. (2560). การใช้แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนบ้านปางหมู. วารสารพินนเสวร์สาร.
- ทัศนีย์ สุขเกษม. (2542). วิธีสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ธนะการพิมพ์.
- ทิสนา เขมมณี. (2545). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: นิธิแอดเวอร์ไทซิ่ง กรุ๊ป.
- ทิสนา เขมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ทิศนา เขมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธนัช ภูมิ. (2555). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2531). *จิตวิทยาการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พนมวัน วรคลัง. (2542). *การสร้างแบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพันธ์ อิสระ. (2545). *การใช้ผังมโนภาพในการพูดเล่าเรื่องของนักเรียนชาวเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรี วรจรัสรังสี. (2542). *การวิเคราะห์คำสะกดยากที่เขียนผิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ไพรินทร์ พึ่งพงษ์. (2556). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนสะกดคำที่มีสระประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ยุทธวิธีพหุปัญญา แผนผังความคิดและแบบฝึกเสริมทักษะ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภพ เลหา ไพบูลย์. (2534). *การสอนวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. (2545). *การวัดผลและการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัชวลี วรภูมิ. (2548). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์ พลัับิเคชั่นส์.
- วชิราภรณ์ เข็มแสง. (2556). *การใช้ผังความคิดและวิจัยปฏิบัติการในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านเพื่อความเข้าใจภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนขามแก่นนคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- วิชรา เล่าเรียนดี. (2555). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนชัย ธีรศิลาเวทย์. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูพฤติกรรมการเรียน และพฤติกรรมด้านจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- วัลยา อ่อนองโพธิ์. (2557). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ เรื่อง มาตราตัวสะกด โดยใช้แผนผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506703 พัฒนาการเรียนการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิภา รอดสุด. (2542). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเขียนสะกดคำของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกหัดการเขียนสะกดคำ* (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิภาวรรณ สุพรรณิ. (2554). *ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด* (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิลาวณิชย์ สุภีรักษ์. (2550). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำ ไม่ตรงตาม มาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิสาข์ จัตวีวัตร. (2543). *การสอนอ่านภาษาอังกฤษ (Teaching English Reading Comprehension)* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ โสมประยูร. (2544). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศรีัญดา เทียมหมอก. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ ความคิด* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภโชค กำเนิดงาม. (2553). *ความเป็นมาของ Mind Map*. สืบค้น, จาก: <https://www.gotoknow.org/posts/427863>.

- สลินดา โพธิ์พยัคฆ์. (2556). การพัฒนาแบบฝึกเสริมการเข้าใจความหมายคำศัพท์ภาษาอังกฤษโดยการใช้กลวิธีการเดาความหมายจากบริบทของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิศูนย์สุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาธิตินิ วันชัย. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่าน และการเขียนคำที่สะกด ตรงตามมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังความคิด (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมนึก กัททิยธนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. กอปลินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมบูรณ์ ดันยะ. (2545). การประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์. (2544). กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สินธุ์ชัย ทิพกุล. (2553). การพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียนสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริพร ทิพย์คง. (2545). หลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ลำลี รักสุทธิ. (2550). ทางก้าวผู้มืออาชีพ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุจิต เพียรชอบ, และสายใจ อินทร์มพรรย์. (2540). วิธีสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุจิตตรา แก้วโต. (2545). การศึกษาผลการใช้เกมสะกดคำที่มีต่อความสามารถในการเขียนสะกด คำ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). นครสวรรค์: สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2545). การเขียน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนีย์ สอนตระกูล. (2535). การพัฒนาระบบการเรียนการสอน แบบจัดกรอบมโนทัศน์ สำหรับวิชา ชีววิทยา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ปริญญา นิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2550). เรียนรู้ผู้ครุมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ที.พี.พรินท์.
- เสาวนีย์ แถวนาขุม. (2550). ผลของการอ่านและเขียนสะกดคำด้วยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือที่ใช้ แผนผังความคิด (Mind Mapping) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไสว พักขาว. (2542). หลักการสอนสำหรับการเป็นครุมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: เอ็มพันธ์.
- อนุพงษ์. (2551). วิธีการเขียน Mind Map. สืบค้น, จาก: <http://nupong.multiply.com/journal/item>.

- อมตา เวชพฤติ, นิภาวรรณ ชูรัตนสิทธิ์ และวีณา เกียรติอนุพงษ์. (2547). *วิธีสอนศัพท์*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- อรรถัย นุตรดิษฐ์. (2540). *การสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุไรวรรณ. (2559). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement)*. สืบค้น, จาก:
kruoismarteng.blogspot.com/achievement.html
- Yang, D. (2553). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ภาษาอังกฤษ

- Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology. A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Bao, Gaobin. (2002). *Application of concept mapping on web Browsing*. Masters Abstracts International. 40(06): 1541: December, 2002.
- Beck, I.L., Mckeown, M.G. & Kucan, L. (2002). *Bringing words to life: Robust vocabulary instruction*. New York: Guilford.
- Bishop, Ashley, Kay Yopp, & Helen Yopp. (2009). *Vocabulary instruction for academic success*. CA. Shell Education.
- Blachowicz, Camille & Fisher, P. J. (2005). *Integrated vocabulary instruction: Meeting the needs of diverse learners in grades K-5*. Illinois: Learning Point Associates.
- Buzan, T.& Buzan B. (1997). *The mind map book: Radiant thinking*. London: BBC.
- Evangeline Newton., Nancy D. Padak. & Timothy V. Rasinski., Padak. (2008). *Evidence-based instruction in reading: A professional development guide to vocabulary*. Emeritus: Kent State University.
- Gairn R. & Redman, S. (2006). *Working with words: A guide to teaching and learning vocabulary*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Glover, J.A., Ronning, R.R., & Bruning, R.H. (1990). *Cognitive psychology for teacher*. New York: Macmillan.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. (3rd ed). New York: McGraw - Hill Book.

- Harmer, J. (1991). *The practice of english language teaching*. London: Longman Group.
- Hatch, Evelyn, & Cheryl, Brown. (1995). *Vocabulary, semantics, and language education*. Cambridge University Press.
- Herzberg, Frederick. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley and sons Inc.
- Kamil, M.L. & Hiebert, E. H. (2005). *Teaching and learning vocabulary bringing research to practice*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- King, Babel Houk. (1965). *College spelling*. (3rd ed). South-Western Publishing Company.
- Lapp & Flood. (1992). *Interactive read-alouds : Is there a common set of implementation practices*. The Reading Teacher.
- Ledger, Antoinette Frances. (2003). The Effects of Collaborative Concept Mapping on the Achievement Science Self-Efficacy and Attitude toward Science of Female Eighth Grade Students. *Dissertation Abstracts International*, 64(5), 1587 - A.
- Lehr, F. & Osborn, J. (2005). *A focus on vocabulary*. The Regional Educational Laboratory. Pacific Resources for Education and Learning.
- Mary. (1998). The mind mapping approach: A model and framework for goodesic learning. *Dissertation Abstracts international*, 22(1997), 1- 59.
- McCarthy, M. (1992). *Vocabulary*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Nation, I.S.P. (1990). *Teaching and learning vocabulary*. New York: Newbury House Publishers.
- Nation, I.S.P. (2000). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Paribakht, T. & M. Wesche. (1993). *The relationship between reading Comprehension and second language development in a comprehension-based ESL program*. TESL Canada Journal
- Petty, W.T. & J.M. Jensen. (1980). *The spelling program developing children's language*. Boston: Allyn and Bacon, Inc.
- Rasinski Timothy, Padak Nancy & Newton, R. M. (2008). *Greek and latin roots: Keys to building vocabulary*. CA: Shell Education

- Read J. (2000). *Assessing vocabulary*. England: Cambridge University Press.
- Richards, J. C. (1985). *Longman dictionary of applied linguistics*. England: Longman.
- Scott, M. M. (1970). *Every employer a manager: More meaningful work through job*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Stahl, S. A. & Nagy, W. E. (2006). *Teaching word meaning*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Stoyanov, Sveloslav Todorov. (2001). *Mapping in the Educational and Training Design*.
- Taricani, Ellen Marie. (2002). Effects of the level of generativity in concept Mapping with Knowledge of Correct Response Feedback on learning. *Dissertation Abstracts International*, 63(5): 1714-A ; November 2002
- Thornbury, Scott. (2002). *How to teach vocabulary*. Harlow Essex: Pearson Education.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

DPU

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ภาคเรียนที่ 2

เรื่อง มาตราตัวสะกด

วิชา ภาษาไทย

ปีการศึกษา 2562

เวลาเรียน 8 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ท 1.1 ป.1/2 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้น ๆ

ท 1.1 ป.1/2 บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ท 2.1 ป.1/2 เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ

ท 2.1 ป.1/3 มีมารยาทในการเขียน

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ท 4.1 ป.1/2 เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ

สาระสำคัญ

การเข้าใจความหมายของคำที่เขียนและอ่าน จะสามารถนำคำไปใช้ได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

ลักษณะของคำในมาตราตัวสะกด

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายโครงสร้างของคำในมาตราตัวสะกด 8 มาตราได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถสรุปความรู้เรื่องมาตราตัวสะกด 8 มาตราได้ถูกต้อง
3. นักเรียนสามารถเขียนคำในมาตราตัวสะกด 8 มาตราได้ถูกต้อง
4. นักเรียนสามารถอ่านออกเสียงคำและบอกความหมายของคำในมาตราตัวสะกด 8 มาตราได้

ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
1. อธิบาย โครงสร้าง ของคำใน มาตราแม่ กก แม่กด และแม่ กบ	ขั้นนำเข้าสู่ สู่บทเรียน	ชั่วโมงที่ 1 – 3 1. ให้นักเรียนทำกิจกรรม โดยครูมีบัตรตัวเลข 5 ชุด แจกให้ แต่ละคู่ คู่ละ 2 ชุด แต่ละคู่ช่วยกันหาอักษรที่อยู่ในหมายเลข นั้นมาแทนตัวเลข (ก = 1, ฮ = 44) 40,1,27,35,1 =สกปรก 27,36,37,1 =ปลวก 41,33,43,1 =หมอก 27,36,43,1 =ปลอก 1,35, 43, 1 = กรอก และให้นักเรียนอ่านคำพร้อม ๆ กัน	- บัตรคำ
2. สรุป ความรู้เรื่อง มาตราแม่ กก แม่กด และแม่ กบ	ขั้น เสริมสร้าง ความรู้	2. ครูและนักเรียนช่วยกันสนทนาความรู้เรื่อง มาตราแม่ กก คือ คำที่มีตัว ก เป็นตัวสะกด 3. ให้นักเรียนเล่นเกมปริศนาคำทายอะไรเอ่ย โดยครูเป็น คนถามนักเรียนเป็นคนตอบ และคำตอบ ทุกตัวจะต้อง สะกดด้วยเสียง บ อะไรเอ่ย ○ เวลาฝนตกจะส่งเสียงร้อง อ๊ับ อ๊ับ (กบ) ○ เป็นสิ่งที่อยู่ปลายนิ้วทุกนิ้ว (เล็บ) ○ เป็นสิ่งที่เราจะต้องจุดบูชาพระก่อนที่จะไหว้พระ (ธูป) ○ เป็นสิ่งที่ชาวสวนใช้ขุดดินและคายหญ้า (จอบ) ○ สัตว์ที่มีคอยาวกว่าสัตว์อื่น ๆ (ยีราฟ)	- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน วิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที
3. เขียนคำ ในมาตรา แม่ กก แม่ กด และแม่ กบ		4. ครูนำบัตรคำติดไว้บนกระดาน ดังนี้ กบ เล็บ ธูป จอบ ยีราฟ	- คำถาม ใบความรู้-เรื่อง มาตราตัวสะกด แม่ กก แม่ กด และ แม่ กบ
4. อ่านออก เสียงคำใน มาตราแม่ กก แม่กด และแม่ กบ			

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล																				
		<p>ให้นักเรียนอ่านคำจากบัตรคำ และเขียนคำอ่านด้วย</p> <table border="0" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>คำว่า</td> <td>กบ</td> <td>อ่านว่า</td> <td>กบ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>เล็บ</td> <td>อ่านว่า</td> <td>เล็บ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>รูป</td> <td>อ่านว่า</td> <td>ทูป</td> </tr> <tr> <td></td> <td>จอบ</td> <td>อ่านว่า</td> <td>จอบ</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ยี่ราฟ</td> <td>อ่านว่า</td> <td>ร่าบ – ยี่</td> </tr> </table> <p>5. นักเรียนช่วยกันสังเกตส่วนประกอบของคำว่าทุกคนออกเสียงเหมือนมี บ เป็นตัวสะกดและเป็นคำในมาตราตัวสะกดแม่ กบ</p> <p>6. ครูเขียนประโยคลงบนกระดานแล้วให้นักเรียนอ่านและช่วยกันสังเกตคำที่สะกดด้วยมาตราแม่ กด และขีดเส้นใต้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● อานิดทอดปลาสด ● ลูกพุดชูดหลุมเพื่อปลูกมะกรูด ● มดไต่อยู่บนกลางเสาในกระเจาด ● ตำรวจเดินตรวจตลาดและที่จอดรถ ● นื่องพัดโดนมีดบาดมือ <p>7. ให้นักเรียนช่วยกันนับคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กด ได้แก่คำใดบ้าง (11 คำ ได้แก่ นิด ทอด สดิด พุด ชูด มะกรูด มด กลางเสา กระเจาด ตลาด จอด พัดมีด บาด)</p> <p>8. นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน อ่านบทที่ 12 เรื่อง วันสงกรานต์ ประมาณ 10 – 15 นาที แล้วสนทนาเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง</p> <p>9. ครูแจกบัตรคำแล้วให้นักเรียนนำคำมาติดบนกระดานให้ถูกต้องตามมาตราตัวสะกด แล้วให้นักเรียนอ่านสะกดคำ พร้อมอธิบายความหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปาก ถูก ลูก เรียก จาก ปลูก ผัก - พุด แปะ กัด เกิด ปิด เปิด คิด 	คำว่า	กบ	อ่านว่า	กบ		เล็บ	อ่านว่า	เล็บ		รูป	อ่านว่า	ทูป		จอบ	อ่านว่า	จอบ		ยี่ราฟ	อ่านว่า	ร่าบ – ยี่	
คำว่า	กบ	อ่านว่า	กบ																				
	เล็บ	อ่านว่า	เล็บ																				
	รูป	อ่านว่า	ทูป																				
	จอบ	อ่านว่า	จอบ																				
	ยี่ราฟ	อ่านว่า	ร่าบ – ยี่																				

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
		<p>- อาบ คีบ ลูบ โอบ เกือบ กบ กราบ</p> <p>10. นักเรียนเขียนคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กก แม่ กค และแม่ กบ แล้วเขียนเป็นแผนผังความคิด ลงในกระดาษที่ครูจัดเตรียมไว้ให้แล้วให้นักเรียนฝึกอ่านคำพร้อมอธิบายความหมาย</p>	
	ขั้น สรุปผล การเรียนรู้	<p>11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กก คือคำที่มี ก เป็นตัวสะกด เมื่อ “ก” สะกดกับคำใดก็จะอ่านออกเสียง “ก” ส่วนคำใดที่สะกดด้วย “ค” คือคำที่อยู่ในมาตราแม่ กค ก็จะอ่านออกเสียง “ค” และมาตราแม่ กบ คือคำที่มีตัว “บ” เป็นตัวสะกด ก็จะอ่านออกเสียง “บ”</p>	-แบบฝึกเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด

มาตราแม่ กก

มาตราแม่ กก คือ คำที่มีตัว ก เป็นตัวสะกดหรือพยัญชนะตัวอื่นที่อ่านออกเสียงเหมือน ก สะกด

ตัวอย่างคำในมาตราแม่ กก

คุก จาก แจก ครก เชือก ชัก

คอก เต็ก คุก ทูก นก นอก บวก

บอก ผัก ผูก ปาก เปียก ฟูก

รัก เรียก หัก ฝาก ฝัก ฝัก

สุก เต็ก ลูก ฐูก ลัก แล็ก

มาก ยก ยาก ตัก ตก ตอก

มะกอก กระจก กระจอก กระรอก

มาตราแม่ กด

มาตราแม่ กด คือ คำที่มีตัว ด เป็นตัวสะกด

ตัวอย่างคำในมาตราแม่ กด

มัด พุด วาด กวาด หนด ริด บุด พัด

มด กัด โดด ดูด ปลด ชูด เต็ด

ชนิด มุด มืด ขวด ขาด สาด ฉลาด

ประหลาด ทองหยอด จังหวัด สะอาด

หยุดหงิด มีดบาด มะกรูด ฆูดฉาด

มาตราแม่ กบ

มาตราแม่ กบ คือ คำที่มีตัว บ เป็น

ตัวสะกด

ตัวอย่างคำในมาตราแม่ กบ

กบ   เก็บ   ชับ   คบ   กั๊บ   แอบ
 จอบ   จับ   เจ็บ   ชอบ   ตอบ   ตั๊บ
 ถีบ   ทับ   นั๊บ   แบบ   พบ   พับ
 เย็บ   รับ   รับ   ลบ
 ลาบ   เล็บ   สอบ   เสียบ
 ลับ   อานน้ำ   คำนับ

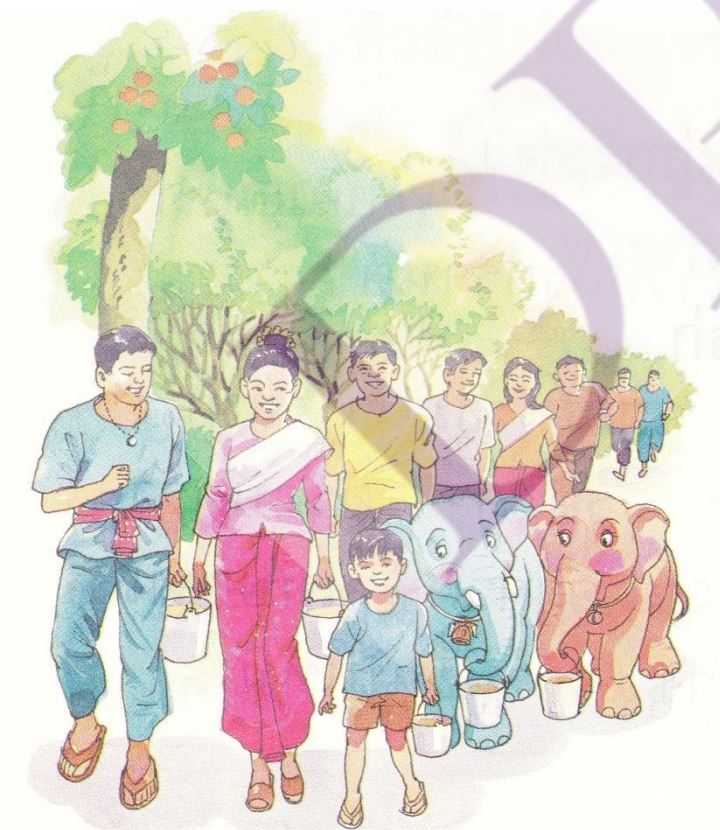

วันสงกรานต์

เดือนเมษายนอากาศร้อน คนทั้งหมู่บ้านมีความสุข
ที่ได้สนุกในวันสงกรานต์

ตอนเช้า คนในหมู่บ้านไปวัด เพื่อร่วมทำบุญ เลี้ยง
พระ สรงน้ำพระ แล้วกินข้าวด้วยกัน เป็นการฉลองวัน
ขึ้นปีใหม่ไทย

ตอนบ่าย เด็กๆ ผู้ใหญ่ และโบโบก โบบัว หิ้วถัง
ไปขนทรายเข้าวัด

แต่ละกลุ่ม

แต่ละครอบครัว

ช่วยกันนำทรายที่ขน

มาก่อพระเจดีย์ทราย

ตกแต่งกันอย่าง

สวยงาม

ที่แม่น้ำ น้ำ

ลodonเห็นพื้นทราย

ได้เวลาสนุกกันแล้ว ทั้งช้างทั้งคนวิ่งลงแม่น้ำ ไล่ถังขึ้น
กะละมัง ตักน้ำสาดกัน สาดทั้งคน สาดทั้งช้าง

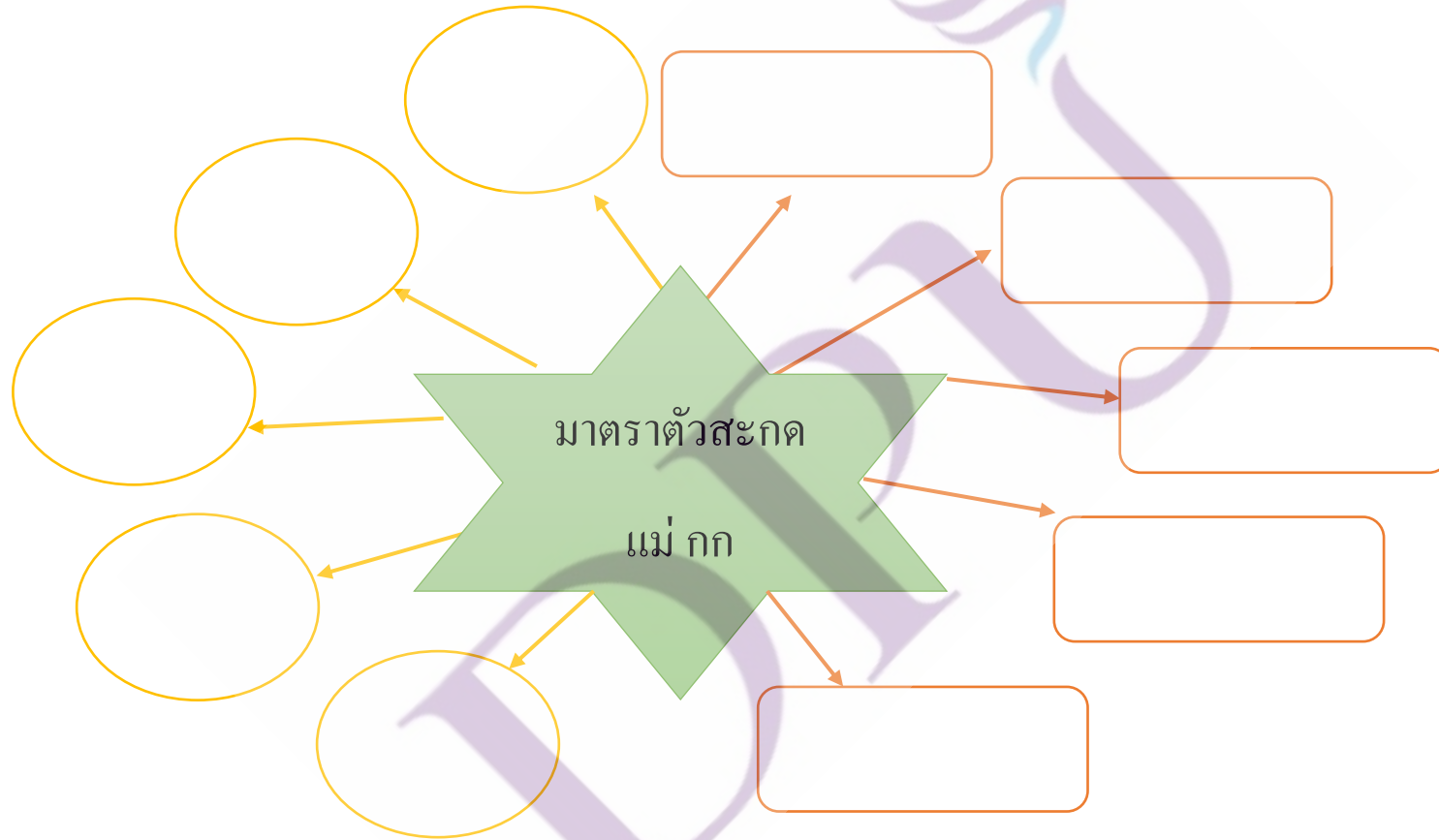
ไบโบก ไบบัว หันหลังชนกัน สายงวง พ่นน้ำใส่
คนรอบข้างอย่างสนุกสนาน ภูเขา ก็เปียกทั้งตัว ชุ่มฉ่ำ
เย็นสบาย

ที่มา : หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที

แบบฝึกหัดที่ 1.1 มาตราตัวสะกดแม่ กก

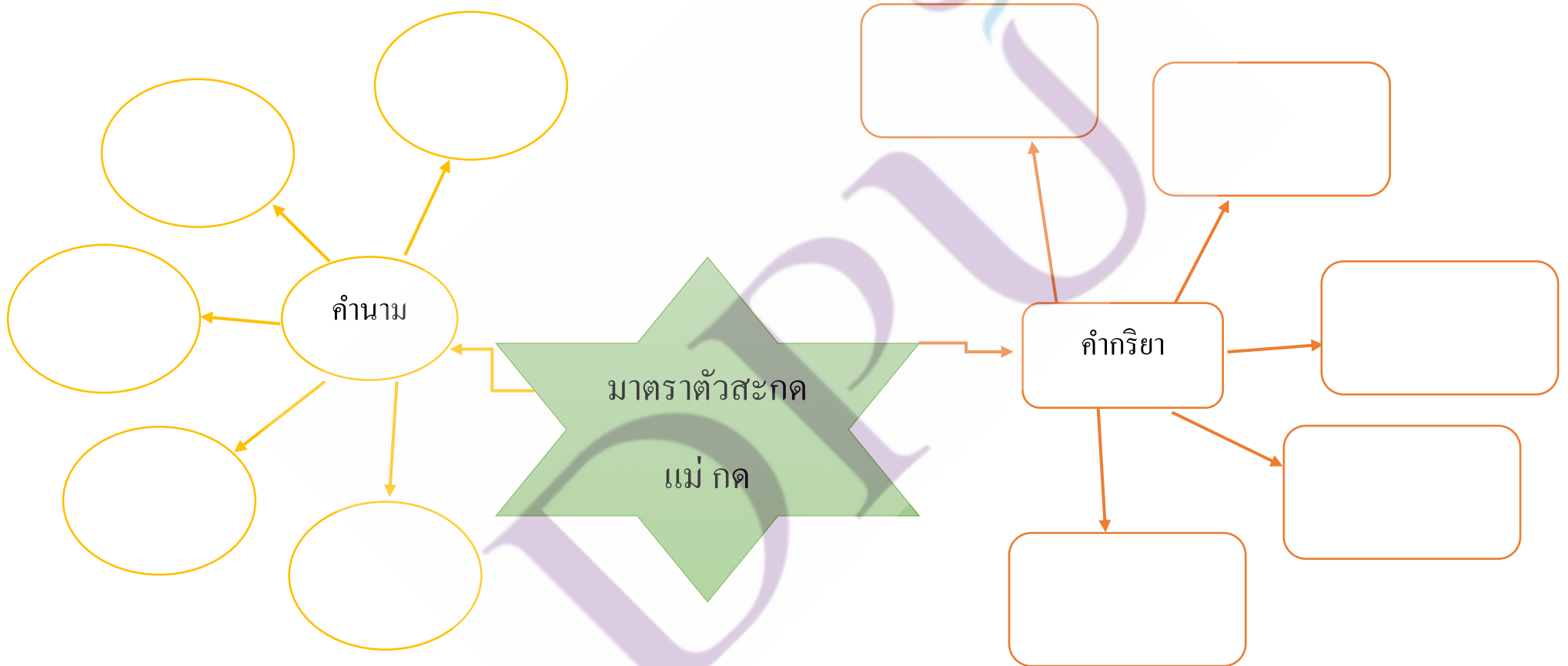
คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี ก เป็นตัวสะกด ลงในแผนผังความคิด

แบบฝึกหัดที่ 1.2 มาตราตัวสะกดแม่ กค

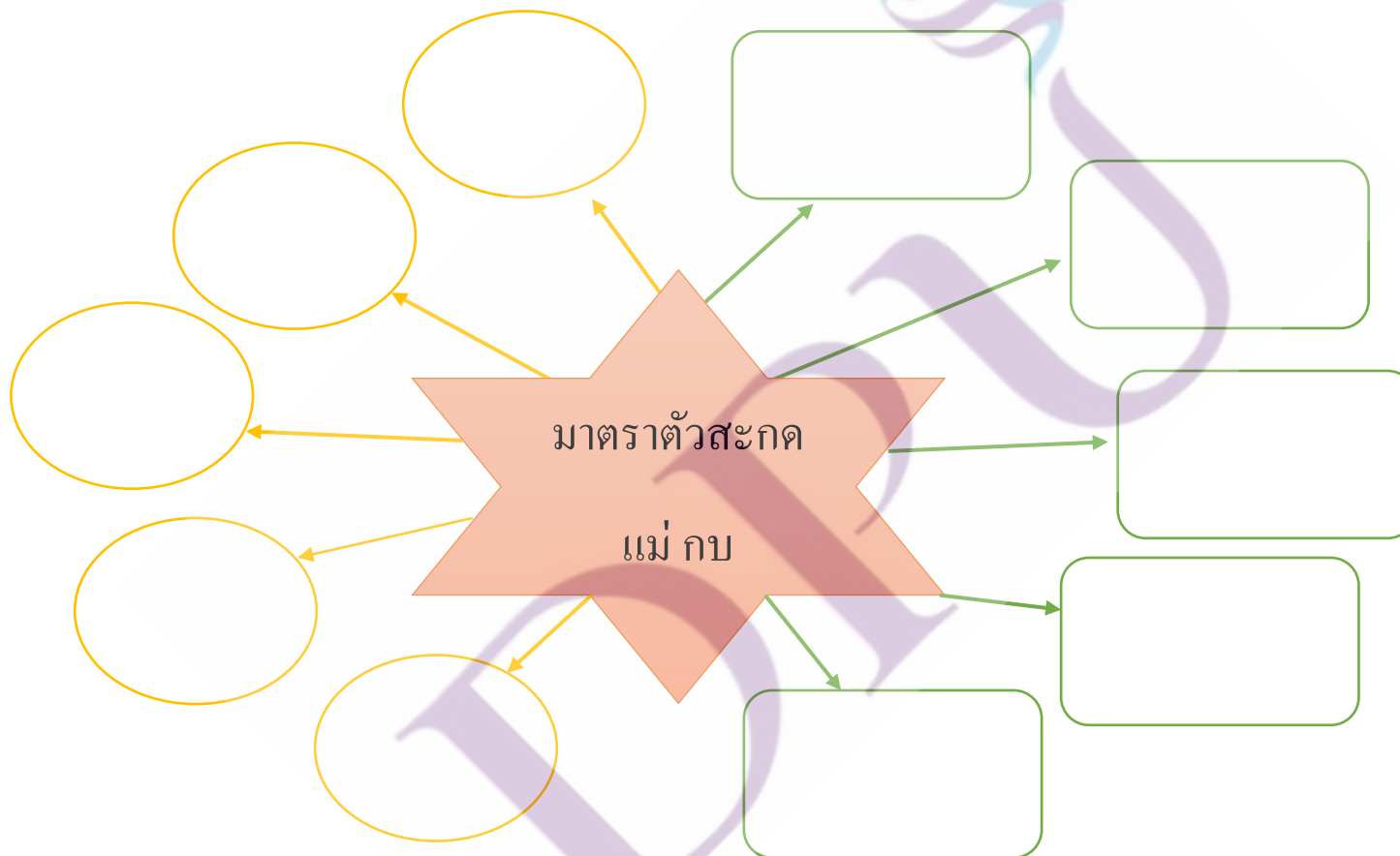
คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี ค เป็นตัวสะกดจากเรื่อง วันสงกรานต์ ลงในแผนผังความคิด

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบฝึกหัดที่ 1.3 มาตราตัวสะกดแม่ กบ

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี บ เป็นตัวสะกดจากเรื่อง วันสงกรานต์ ลงในแผนผังความคิด

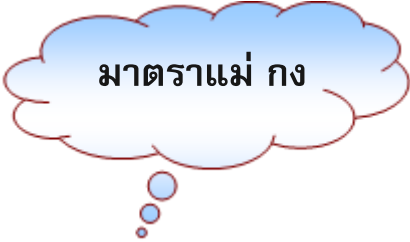
ชื่อ.....เลขที่.....

กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
1. อธิบาย โครงสร้าง ของคำใน มาตราแม่ กง และแม่ กน 2. สรุป ความรู้เรื่อง มาตราแม่ กง และแม่ กน	ขั้นนำเข้าสู่ ผู้บทเรียน	<p>ชั่วโมงที่ 4 – 5</p> <p>1. ครูถามปริศนาคำทายให้นักเรียนตอบ เมื่อตอบได้ทุกข้อแล้วให้ร่วมกันสนทนาว่ามีอะไรบ้างที่ช่างกินได้</p> <p>ก. ผลไม้อะไร เนื้อในสีแดง เปลือกเขียวแข็งแรง เมล็ดสีดำ (แดงโม)</p> <p>ข. ผลไม้อะไรเอ๋ย เปลือกเหลืองสดใสปลอกเห็นเนื้อใน นวลขาวน่ากิน (กล้วย)</p> <p>ค. ต้นอะไรมีใบที่ปลาย ต้นเลี้ยวปล้องยาว เกี่ยวแล้วคายกาก (อ้อย)</p> <p>ง. ผลไม้อะไรมีตารอบตัว มีจุกบนหัว รสน้ำชื่นใจ (ทับปรุด)</p>	- คำถาม
3. เขียนคำ ในมาตรา กง และกน 4. อ่านออก เสียงคำใน มาตรา กง และแม่กน	ขั้น เสริมสร้าง ความรู้	<p>2. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนากัน เรื่อง มาตราตัวสะกด แม่กง คือ มาตราตัวสะกดที่มี ง เป็นตัวสะกด และเมื่อแม่ กง สะกดกับคำใดก็จะอ่านออกเสียง ง เช่น ช่าง สอง ช่าง ลิง ยุง หาง แข่ง วิ่ง เป็นต้น</p> <p>3. ครูและนักเรียนร่วมกันสนทนากัน เรื่อง มาตราตัวสะกด แม่กน คือ มาตราตัวสะกดที่มี ัน เป็นตัวสะกด และเมื่อ แม่ กน สะกดกับคำใดก็จะอ่านออกเสียง น สะกด เช่น กิน ดิน เพื่อน แขน งาน เรียน เป็นต้น</p> <p>4. สอบถามนักเรียนว่า นอกจากคำที่ครูยกตัวอย่างไป นักเรียนคิดว่ามีคำใดอีกบ้างที่อยู่ในแม่ กง และแม่ กน</p> <p>5. ครูแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้เรื่อง คำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กง และแม่ กน ในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที บทที่ 10 เรื่อง เพื่อนรู้ใจ และใบความรู้</p>	<p>- หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน วิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที</p> <p>- บัตรคำ</p> <p>- ใบความรู้ เรื่อง มาตราตัวสะกด แม่ กง และ แม่ กน</p>

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
		<p>แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติกิจกรรม โดยครูติดบัตรคำที่เว้นช่องว่างตรงตัวสะกดไว้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดหาตัวสะกดมาเติมในช่องว่างให้ถูกต้อง กลุ่มใดที่เติมได้เร็วที่สุด และถูกต้อง จะได้ค่าละ 1 คะแนน เมื่อจบกิจกรรมครูรวมคะแนนแต่ละกลุ่ม กลุ่มที่มีคะแนนมากที่สุดจะเป็นฝ่ายชนะ</p> <p>6. ครูให้นักเรียนจัดทำแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม คำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กง และ แม่ กน โดยร่วมกันสนทนาถึงลักษณะของอ่านและการเขียนตัวสะกด ดังกล่าว</p> <p>7. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและเขียนคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กง และแม่ กน แล้วเขียนเป็นแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม ลงในกระดาษที่ครูจัดเตรียมไว้ให้แล้วให้นักเรียนฝึกอ่านคำพร้อมอธิบายความหมาย</p>	<p>- แบบฝึกเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด</p>
	ขั้น สรุปผล การเรียนรู้	<p>8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กง คือคำที่มี ง เป็นตัวสะกด เมื่อสะกดกับคำใดก็จะอ่านออกเสียง ง และ มาตราแม่ กน คือคำที่มี น เป็นตัวสะกด เมื่อสะกดกับคำใดก็จะอ่านออกเสียง น</p>	

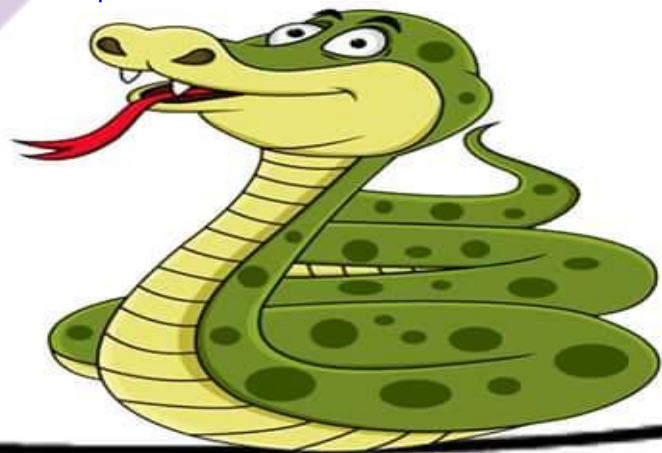
มาตราแม่ กง

มาตราแม่ กง คือ คำที่มีตัว กง เป็นตัวสะกด เพียงตัวเดียว เท่านั้น

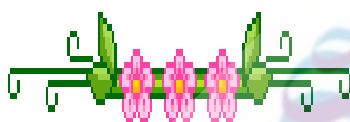
ตัวอย่างคำในมาตราแม่ กง

กลาง จุง ดวง มอง ผุง พัง กาง
 คาง ผึ้ง โอง ลิง ช้าง ยุง แกง จ้าง
 สร้าง แดง ร้อง เพลง ช่าง ดั่ง ดิ่ง
 เครื่อง เตียง ธง เลียง กวาง บันเทิง
 ลำคลอง กระป๋อง ฉลอง หนังสือ นกยูง
 กระเบื้อง ลิงของ ยุงเหยิง แข็งแรง อึ้งอ่าง

มาตรา แม่ กน

มาตราแม่ กน คำที่มีตัว น เป็นตัวสะกด

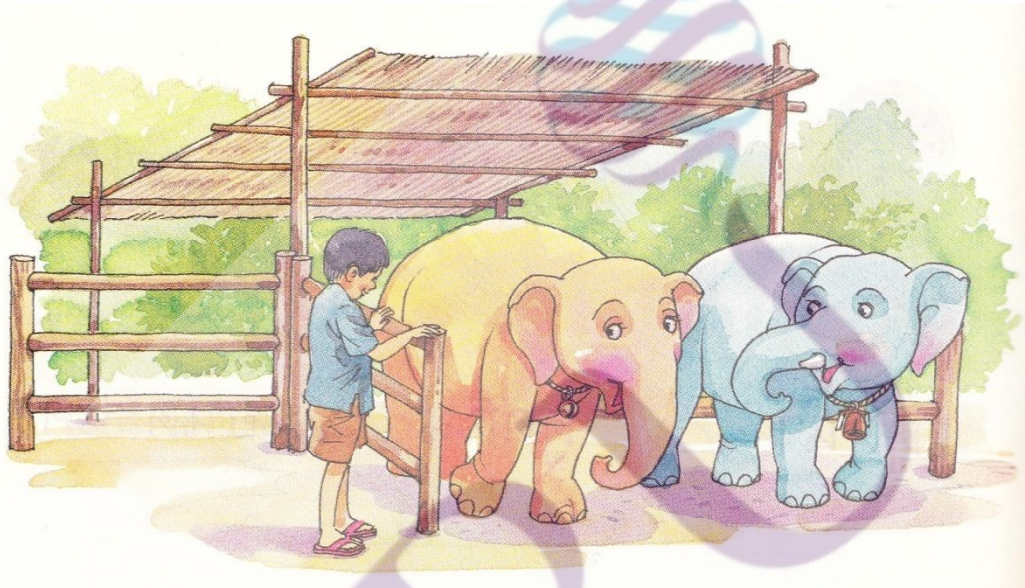
ตัวอย่างคำในมาตราแม่ กน

ก่อน กิน ขน ชัน ขาน เขียน แขน
 คน คั้น กั้น ชิ้น คั้น งาน จาน
 ฉั่น ชน ชวน ช้อน ชิ้น ชน ช้อน
 ช้อน ดิน เติน โดน ตน ตัน ตอน
 ฟืน ถอน ถ่าน ทัน ทาน ท่าน แทน
 เทียน นอน นั้น นั้น โน้น บน บ้วน
 ปั้น ผ่าน นาน ฟัน บอน มั่น
 บ้าน บิน บ่อน เป็น ปิน ปีน ปูน
 ฝน ฟั้น เพื่อน นิทาน บันได ตะวัน

ภูผา ตื่น แต่ เช้า รีบ ไป ดู เพื่อนข้าง
ที่ อยู่ ใน คอก เพื่อน ทั้ง สอง ยัง ไม่ ตื่น
ไบโบก ยืน หลับ โยก ต้ว เบาๆ

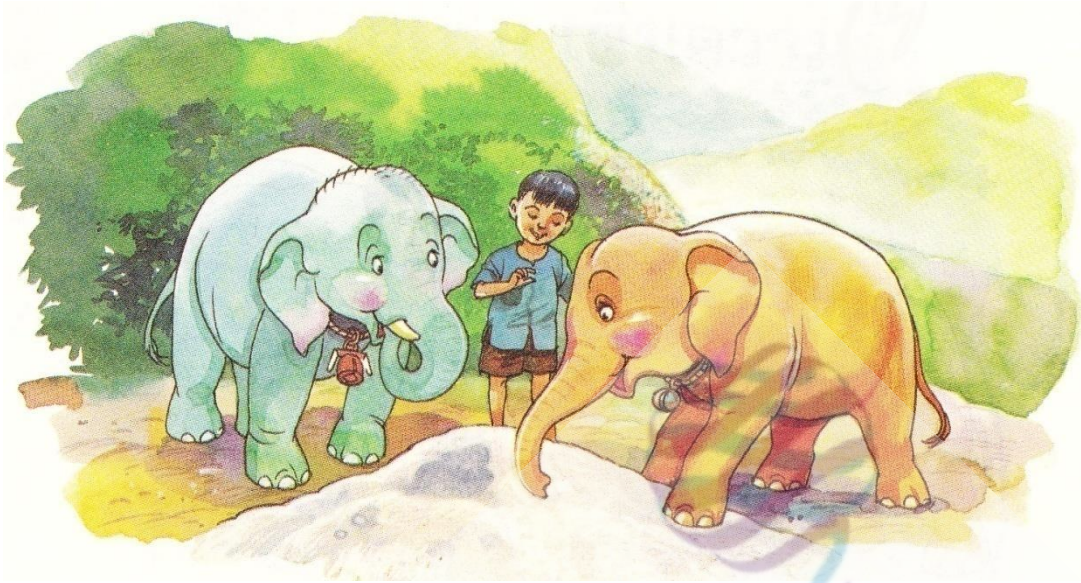
แต่ ไบ

ภูผา หัน หลัง กลับ จะ เดิน ขึ้น บ้าน
เสียง กระดิ่ง แกว่ง กระพรวน สาย ไบโบก
ไบบัว ตื่น แล้ว ภูผา เปิด คอก ให้ เพื่อน
ข้างออก มา

ภูผา จะ พา ไบโบก กับ ไบบัว ไปไหน
ไปไหน กัน นะ

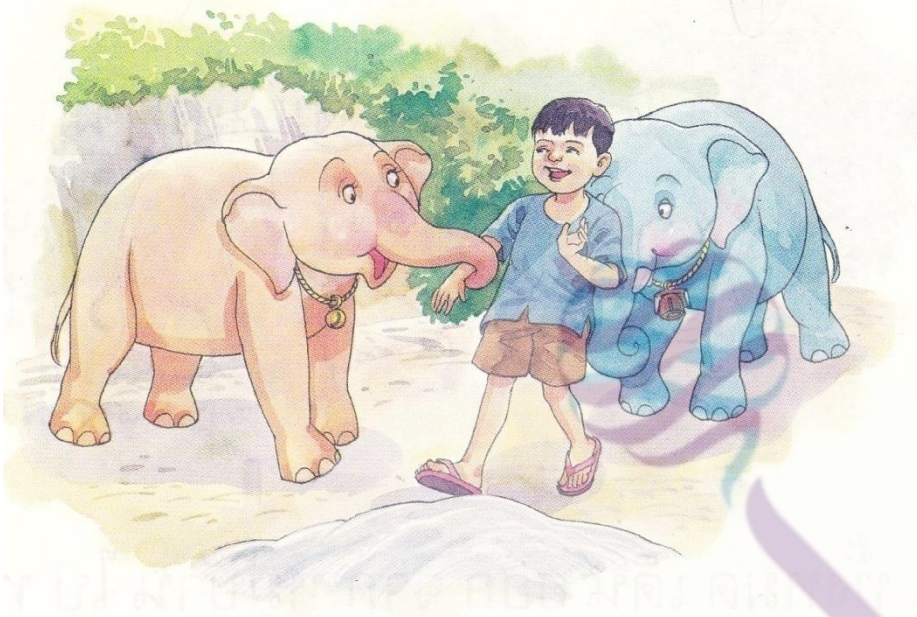
ทั้งหมด เดิน ออก จาก หมู่บ้าน ไป ทาง
ภูเขา เดิน ไป ไม่ ไกล นัก มี เนินดิน อยู่
ข้างหน้า

โบบอก โบบัว ชู งวง โบก หู แกว่ง หาง
ส่งเสียง เอ๊กๆ แอ๊กๆ วิ่ง ไป ทันที

ภูผา รู้ใจ เพื่อนรัก พา มา กิน ดิน โป่ง
เพื่อนรัก ไม่ ซักช้า ไซ้ งวง คูด ดิน ป้อน
เข้า ปาก อร่อยจังๆ

ดินโป่ง รสเค็ม มี ประโยชน์ ทำให้ ร่างกาย
แข็งแรง และ โต เร็ว

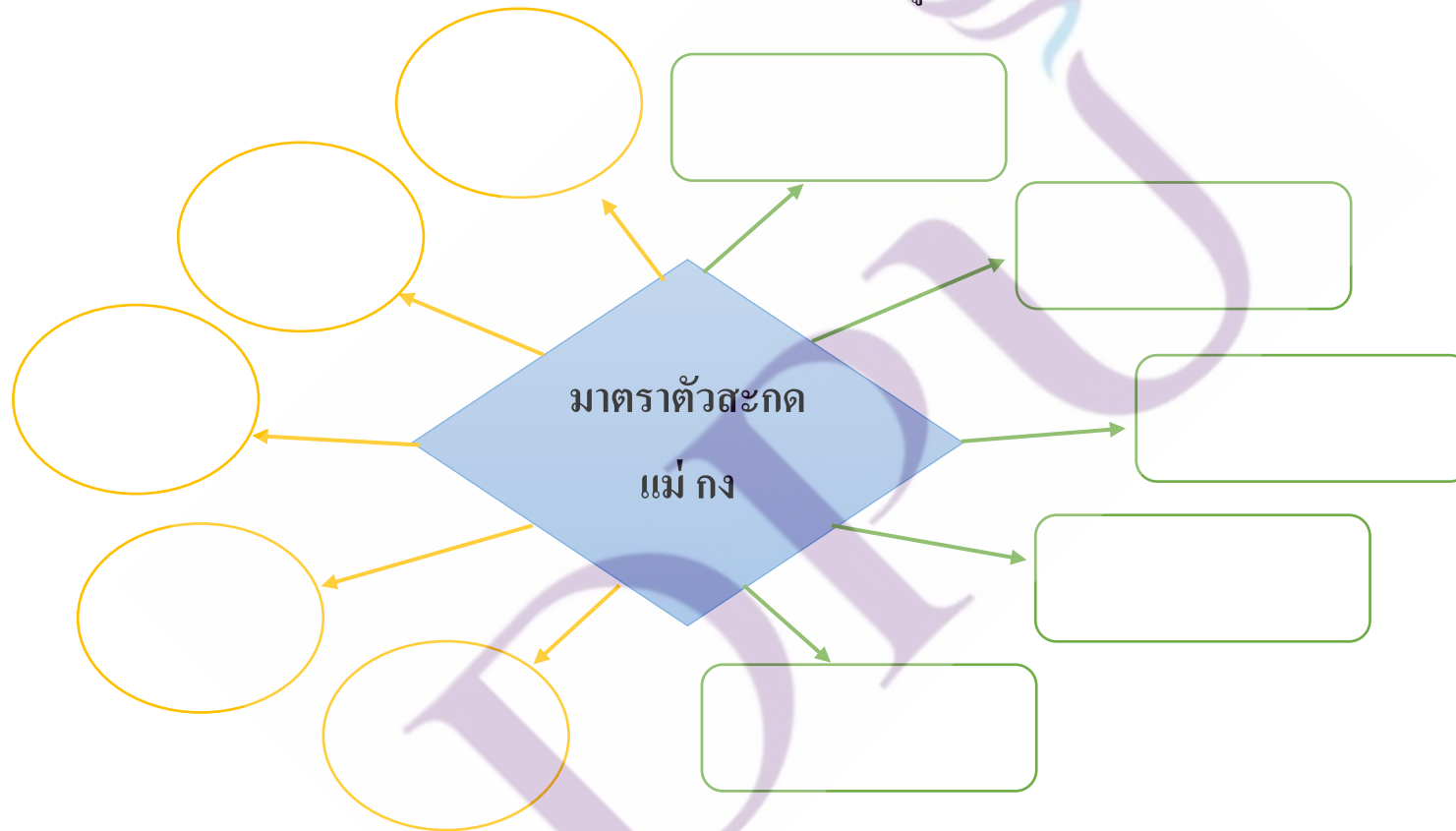

ทั้งสอง กิน อิ่ม แล้ว ไบโบก ใช้ หัว คับ
 ภูผา ส่วน ไบบัว ดึง แขน ภูผา ไป ที่ เนินดิน เหมือน
 จะ บอก ว่า อร่อย ๆ กิน สิ ๆ
 ภูผา หัวเราะ บอก ว่า ไม่กิน ๆ
 คน กิน ข้าว ไม่ กิน ดินโป่ง

แบบฝึกหัดที่ 1.4 มาตราตัวสะกดแม่ กง

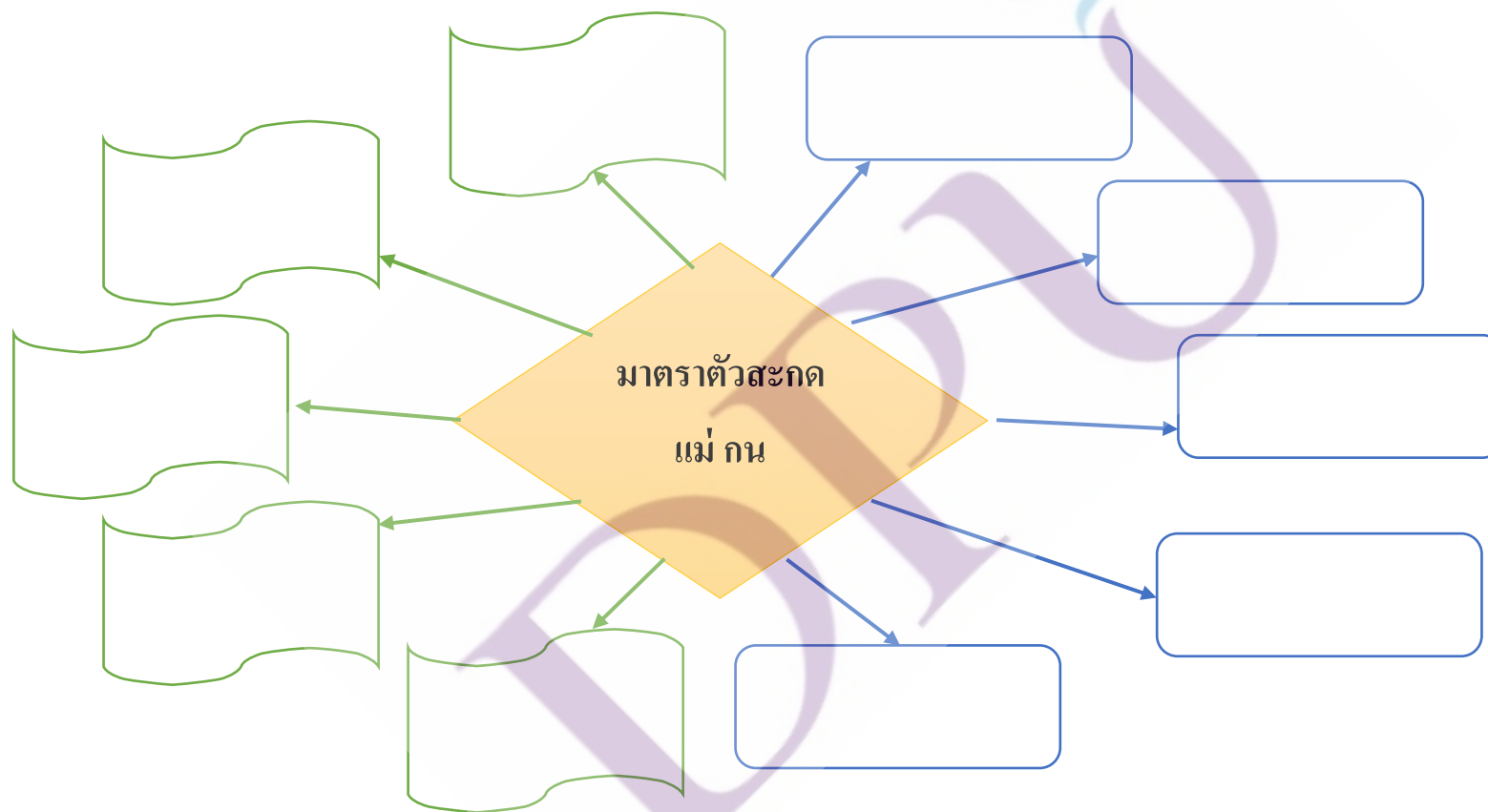
คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี ก เป็นตัวสะกดจากเรื่อง เพื่อนรู้ใจ ลงในแผนผังความคิด

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบฝึกหัดที่ 1.5 มาตราตัวสะกดแม่ กน

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี น เป็นตัวสะกดจากเรื่อง เพื่อนรู้ใจ ลงในแผนผังความคิด

ชื่อ.....เลขที่.....

กิจกรรมการเรียนรู้

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
<p>1. อธิบายโครงสร้างของคำในมาตราแม่ กม แม่ เกย และแม่ เกอว</p> <p>2. สรุปความรู้เรื่องมาตราแม่ กม แม่ เกย และแม่ เกอว</p> <p>3. เขียนคำในมาตราแม่ กม แม่ เกยและ เกอว</p> <p>4. อ่านออกเสียงคำในมาตราแม่ กม แม่ เกย และแม่ เกอว</p>	<p>ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>เสริมสร้างความรู้</p>	<p>ชั่วโมงที่ 6 – 8</p> <p>1. ครูถามว่า “นักเรียนคิดว่าข้างสามารถทำอะไรได้บ้าง แล้วให้ตัวแทนนักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ว่าเคยเห็นข้างแสดงความสามารถอะไร เช่น เตะฟุตบอล ชักเย่อ ตีกลอง ยืนสองขา เป็นต้น</p> <p>2. นักเรียนอ่านคำใน “รู้จักคำนำเรื่อง” แล้วร่วมกันพูดคุยหรือแสดงท่าทางเกี่ยวกับความหมายของแต่ละคำ</p> <p>3. นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 3 – 5 คน อ่านบทที่ 11 เรื่อง ข้างน้อยน่ารัก ประมาณ 10 – 15 นาที แล้วตอบคำถามครูว่า ใครทำอะไร ที่ไหน กับใคร และผลเป็นอย่างไร</p> <p>4. นักเรียนแต่ละกลุ่มแข่งกันหาคำที่มี ม ย และว เป็นตัวสะกด แล้วเขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้ ภายในเวลา 5 นาที กลุ่มใดที่หาคำได้มากที่สุดและถูกต้องเป็นผู้ชนะ</p> <p>5. ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านสะกดคำที่มี ม สะกด จากใบงานที่ทำในข้อ 4 พร้อมทั้งครูเขียนคำที่นักเรียนอ่านลงในกระดาน แล้วให้นักเรียนทุกคนอ่านสะกดคำพร้อมกัน แล้วช่วยกันสรุปว่าคำที่มี ม เป็นตัวสะกด คือคำที่อยู่ในมาตราแม่ กม จะต้องอ่านออกเสียง ม สะกด และทำกิจกรรมนี้ทั้งมาตราแม่ เกย และแม่ เกอว</p> <p>6. ครูนำบัตรคำ ชาย เลย เลีย เอย สวย เสย วัว วาว ตัวสาว หัว นิ้ว บัว แล้วให้นักเรียนสังเกตความแตกต่างของคำคือ - คำว่า เลีย เอีย เสย ไม่ถือว่าเป็นแม่เกย เพราะ ย ไม่ใช่ตัวสะกดแต่เป็นรูปสระ ี ย และคำว่า วัว ตัว หัว บัว ไม่ถือว่าเป็นแม่ เกอว เพราะ ว เป็นรูปสระ ัว</p>	<p>- คำถาม</p> <p>- หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานวิชาภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที</p> <p>- บัตรคำ</p> <p>- ใบความรู้ เรื่องมาตราตัวสะกดแม่ กม แม่ เกย และ แม่เกอว</p>

จุดประสงค์ การเรียนรู้	ขั้นการ จัดการ เรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการเรียนรู้/ การวัดผลและ ประเมินผล
		<p>- คำว่า เลข เอย สวย เป็นคำที่มีอยู่ในมาตราแม่เกยเพราะมี ย เป็นตัวสะกด และคำว่า วาว สว นัว เป็นคำที่อยู่ในมาตราแม่เกอว เพราะมี ว เป็นตัวสะกด</p> <p>7. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดและเขียนคำที่มีตัวสะกดในมาตราแม่ กม แม่ เกย และแม่ เกอว แล้วเขียนเป็นแผนผังความคิดแบบใยแมงมุม ลงในกระดาษที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ แล้วให้นักเรียนฝึกอ่านคำพร้อมอธิบายความหมาย</p>	
	ขั้น สรุปผล การเรียนรู้	<p>8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง มาตราตัวสะกดแม่ กม คือคำที่มี ม เป็นตัวสะกด เมื่อสะกดกับคำใดก็จะอ่านออกเสียง ม ส่วนมาตราแม่ เกย คือคำที่มี ย เป็นตัวสะกด และมาตราแม่เกอว คือคำที่มี ว เป็นตัวสะกด</p>	<p>-แบบฝึกเพื่อพัฒนาความเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด</p>

มาตรา แม่ กม

มาตราแม่ กม คือ คำที่มีตัว ม เป็นตัวสะกดเพียงตัวเดียว เท่านั้น

ตัวอย่างคำในมาตราแม่ กม

เกม คราม ยอม นาม ออม ชม

ล้อม ซ่อม สะสม กราม ชุ่มช้ำม

อารมณ์ เจ้ากรรม เจ้าจอม ปฐม พระนาม

อาศรม กลมกล่อม ถนนม รื่นรมย์

มาตราแม่ เกย

มาตรา แม่ เกย คือ คำที่มีตัว ย เป็นตัวสะกดเพียงตัวเดียว เท่านั้น

ตัวอย่างคำในมาตราแม่ เกย

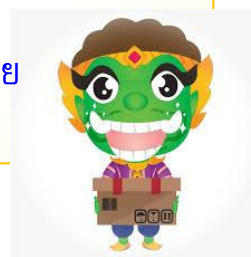
สาย สวย กล้าย อ้อย ช่วย อาย

ชาย ปุ๋ย น้อย รวย หอย หาย ป้าย

ยาย มากมาย ทะลาย เรือยเปื้อย เฉยเมย

ขยาย บรรยาย นียาย กระต่าย

หมามุ่ย เฉลย ไบเตย เป้าหมาย

ข้อสังเกต หากประสมด้วยสระ ี ย เช่น **เฮีย เลีย เลีย** ไม่ถือว่าเป็นแม่ เกย เพราะ ย ไม่ใช่ตัวสะกดแต่เป็นรูปสระ ี ย

มาตราแม่ เกอว

มาตราแม่ เกอว คือ คำที่มีตัว ว เป็นตัวสะกด เพียงตัวเดียวเท่านั้น

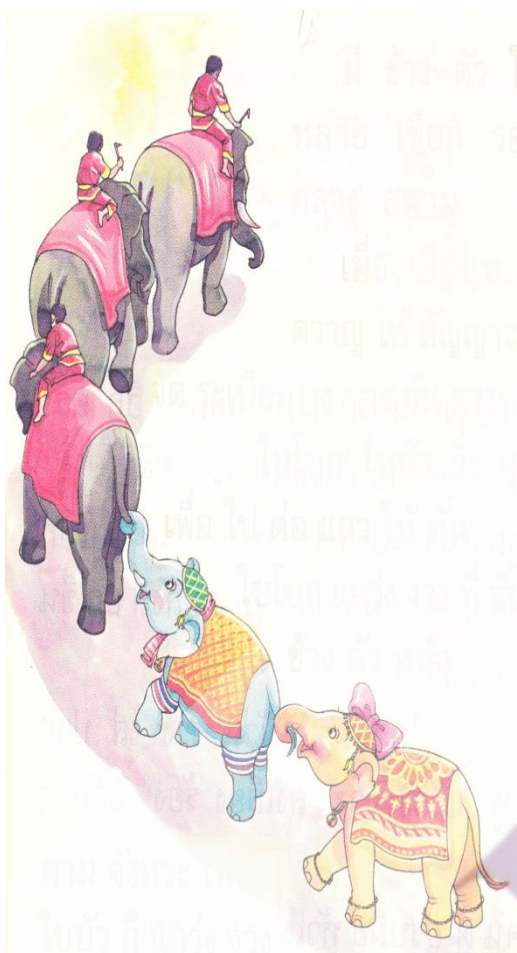
ข้อสังเกต หากประสมด้วยสระ ัว เช่น วั้ว กลั้ว หั้ว บั้ว ไม่ถือว่าเป็น
 แม่ เกอว เพราะ ว เป็นรูปสระ ัว

ช้างน้อยน่ารัก

ทุก ปี หมู่บ้าน เลียง ช้าง แห่ง นี้ จะ นำ
 ช้าง ไป แสดง ที่ จังหวัด เพื่อ ต้อนรับ นักท่องเที่ยว
 ปี นี้ เป็น ปี แรก ที่ **ไบโบก** และ **ไบบัว** จะ
 แสดง กับ ญาติ ทั้ง เด็ก และ ลูกช้าง แต่งตัว สวยงาม
 เมื่อ ได้ เวลา ญาติ เดิน นำหน้า ออกมา
ไบโบก ถือ ไม้ ตี ฆ้อง **ไบบัว** ถือ พวงมาลัย
 ทั้งหมด เดิน ตรงไป ที่ ประชาน
ไบโบก ส่ง ไม้ ตี ฆ้อง ประชาน รับ ไป ตี
 ฆ้อง เป็ดงาน
 เสียง ฆ้อง ดัง โหม่ง ๆ
ไบบัว ส่ง พวงมาลัย
 เพื่อ ขอบคุณ ประชาน
 คนดู ประบมือ ชอบใจ
 มี ช้าง ตัว ใหญ่ ๆ
 หลาย เชือก รอ อยู่ กลาง สนาม

เมื่อ เสียงเพลง ดัง

ควาญ ให้ สัตยูญาณ ช้าง
จัด ระเบียบบ จูง หาง กัน
ตาม ลำดับ

ไบโบก ไบบัว วิ่ง สุด

แรง เพื่อ ไป ต่อ แถว
ให้ ทัน

ไบโบก แกว่ง งวง ที่

จับ หาง ช้าง ตัว หน้า

ตาม จังหวะ เพลง ไบบัว ก็

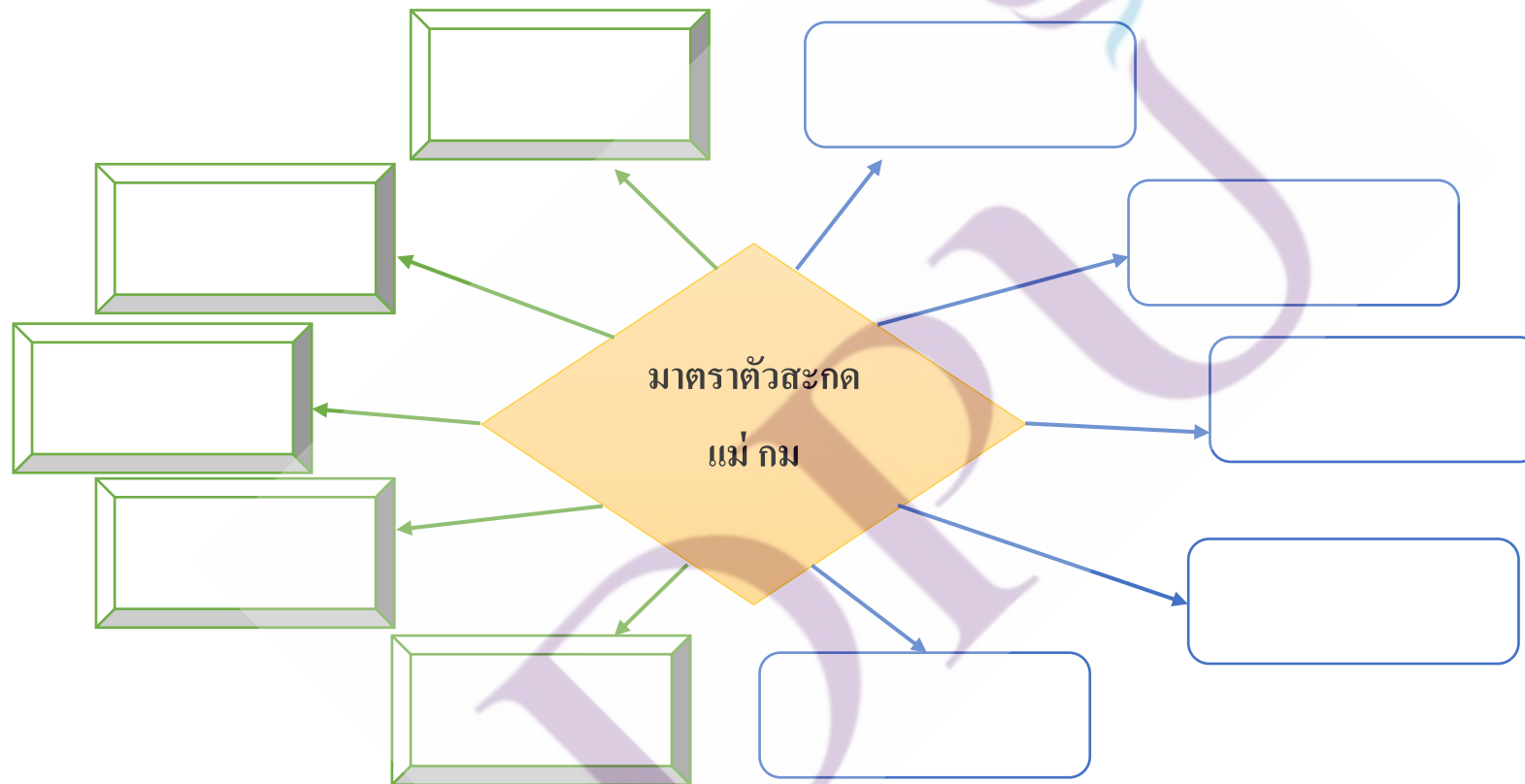
แกว่ง งวง

ที่ จับ หาง ของ ไบโบก เหมือน กัน น่ารัก

น่ารัก มาก ช้างน้อย น่ารัก

แบบฝึกหัดที่ 1.6 มาตราตัวสะกดแม่ กม

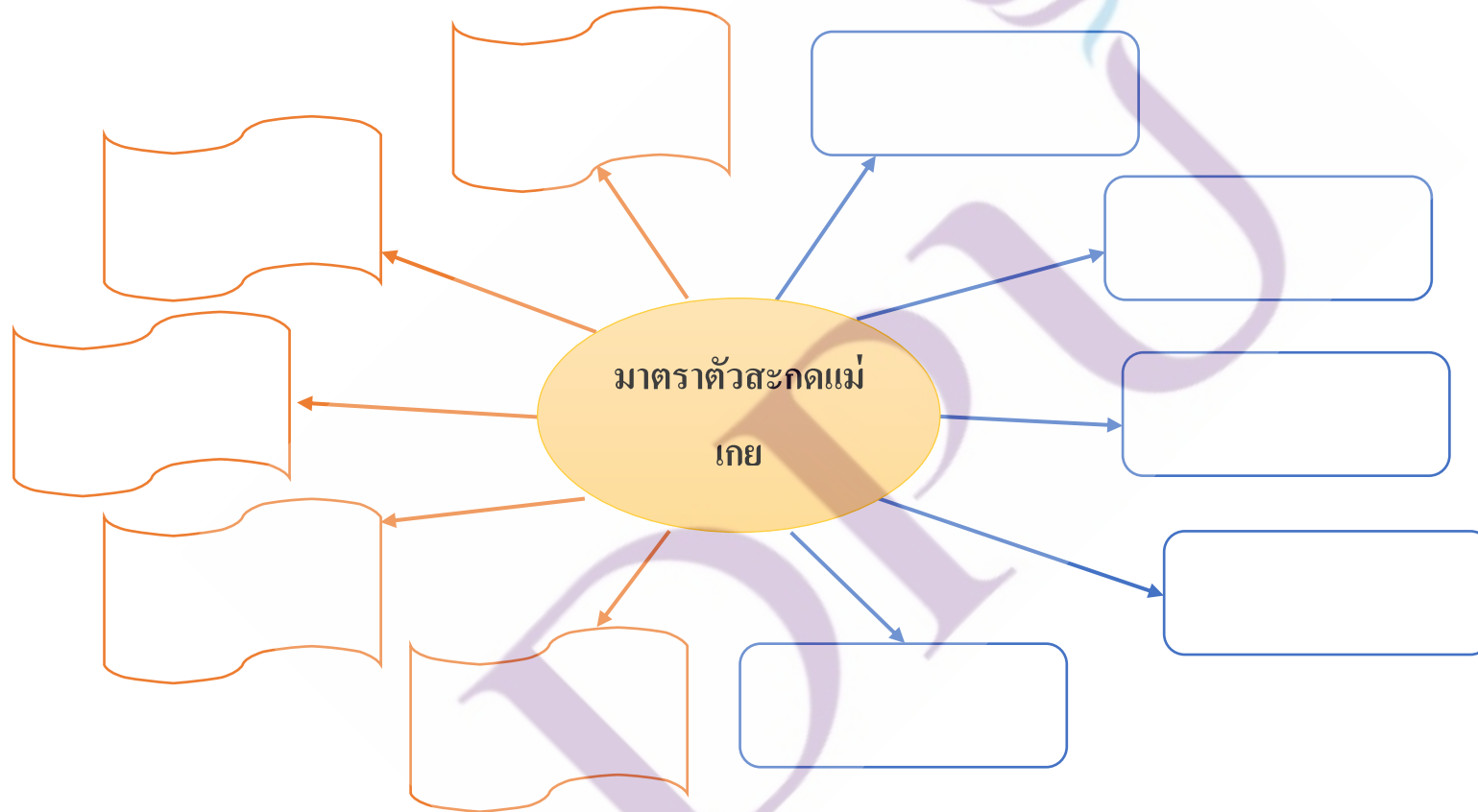
คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี ม เป็นตัวสะกดจากเรื่อง ช่างน้อยน่ารัก ลงในแผนผังความคิด

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบฝึกหัดที่ 1.7 มาตราตัวสะกดแม่ เกย

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี ย เป็นตัวสะกดจากเรื่อง ช่างน้อยน่ารัก ลงในแผนผังความคิด

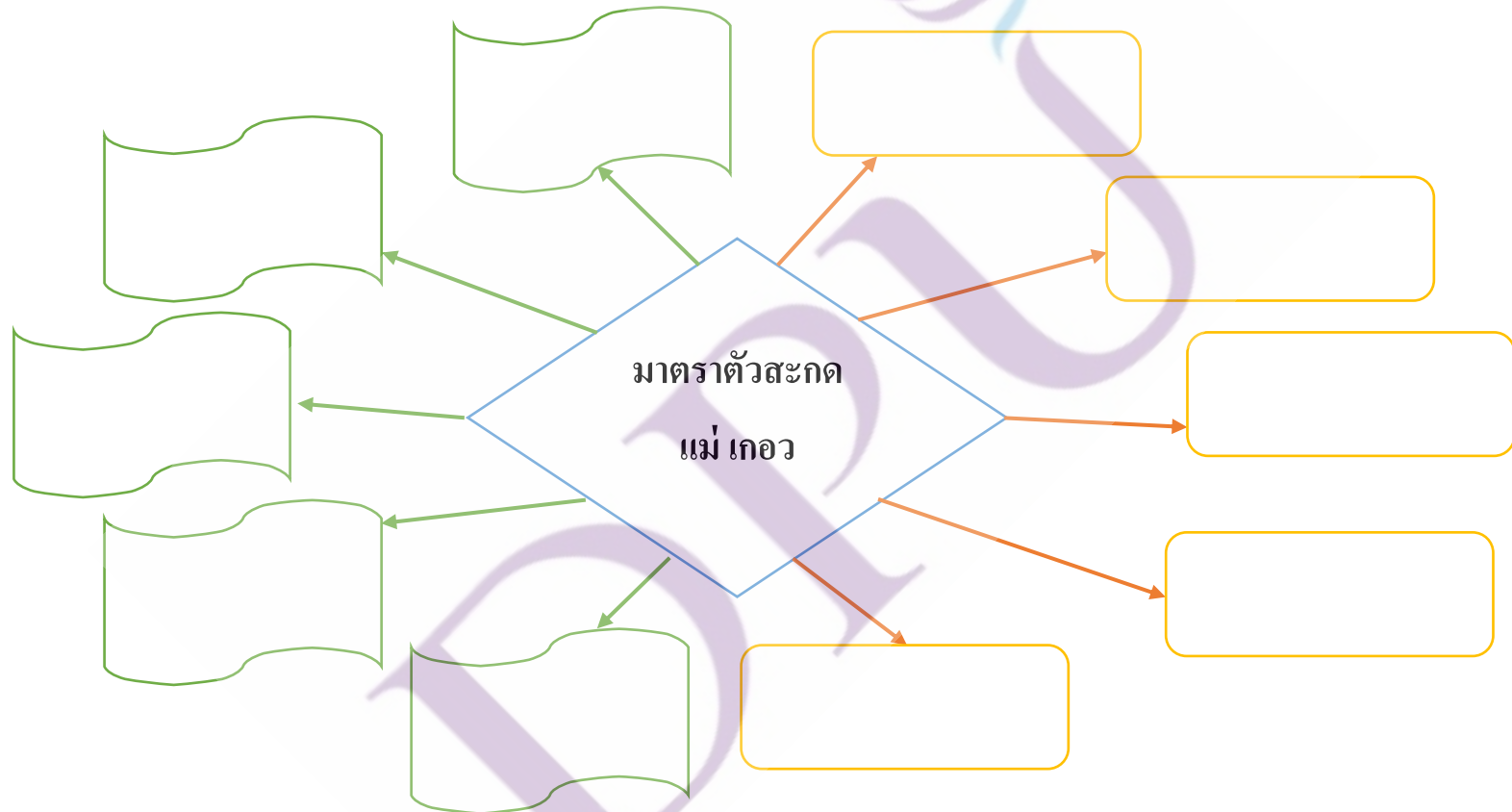

ชื่อ.....เลขที่.....

แบบฝึกหัดที่ 1.8 มาตราตัวสะกดแม่ เกอว

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มี ว เป็นตัวสะกดจากเรื่อง ช่างน้อยน่ารัก ลงในแผนผังความคิด

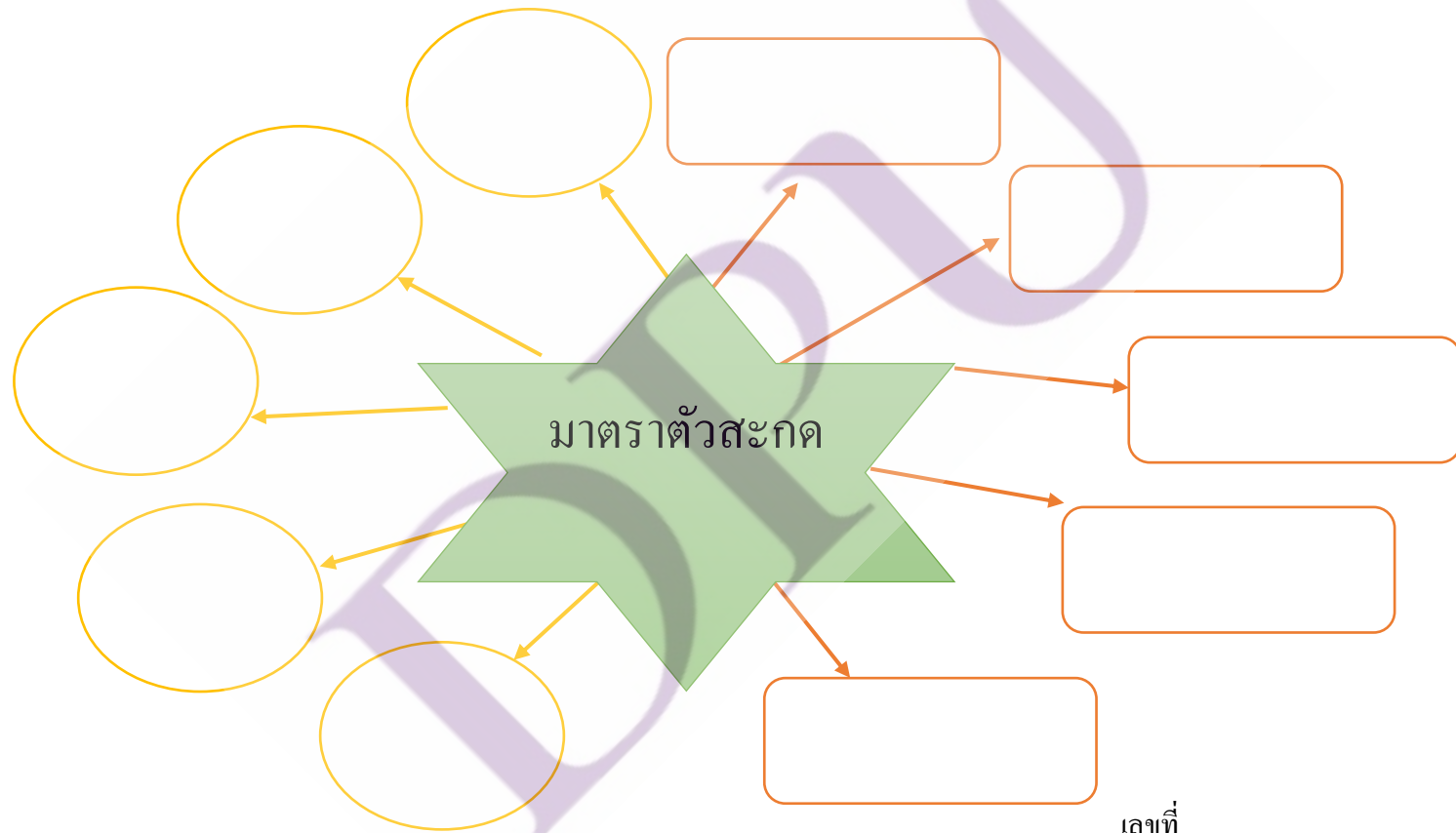
ชื่อ.....

เลขที่.....

แบบทดสอบที่ 1 มาตราตัวสะกด

คำชี้แจง นักเรียนเขียนคำที่มีมาตราตัวสะกดแม่ กก แม่ กน แม่ กม แม่ เกย และแม่ เกอว จากเรื่อง วันสงกรานต์ ลงในแผนผังความคิด

จำนวน 10 คำ

ชื่อ.....

เลขที่.....

ภาคผนวก ข
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย
ก่อนเรียนและหลังเรียน

DRU

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (ก่อนเรียน)

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง : ตอนที่ 1

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมายกากบาท X ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ทำลงในกระดาษคำตอบ

1. “คนที่มางานบุญในวันนี้มีประมาณหนึ่งพันคน” ข้อความนี้มีคำที่อยู่ในมาตราแม่ กน ทั้งหมดกี่คำ (ความจำ)
  - ก. 5 คำ
  - ข. 6 คำ
  - ค. 7 คำ
  - ง. 8 คำ
2. “ข้อใดใช้ตัวสะกดมาตราแม่ กค ได้ถูกต้อง(การนำไปใช้)
  - ก. มะลิมีกลิ่นหอม
  - ข. มะนาวมีรสเปรี้ยว
  - ค. แม่ชอบดมยาหอม
  - ง. น้องค่อมนมทุกเช้า
3. “คุณแม่ชอบชวนน้องชายไปเยี่ยมคุณ.....ที่บ้านริมน้ำ” ควรเติมคำใดลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับมาตราแม่ เกย (ความจำ)
  - ก. ยาย
  - ข. ตา
  - ค. ย่า
  - ง. ปู่

4. “พี่เค้าชอบกินข้าวไข่เจียวมีน้องสาวชอบกินข้าวเหนียวส่วนน้ำหวานชอบกินถั่วคั่ว และนับดาวชอบกินน้ำมะนาวปั่น” ประโยคใดไม่มีมีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ เกอว (การวิเคราะห์)
- พี่เค้าชอบกินข้าวไข่เจียว
  - น้องสาวชอบกินข้าวเหนียว
  - น้ำหวานชอบกินถั่วคั่ว
  - นับดาวชอบกินน้ำมะนาวปั่น

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กากับเหยือกน้ำ แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 5 – 7 ให้ถูกต้อง

นิทานอีสป เรื่อง กากับเหยือกน้ำ

ในวันที่อากาศร้อนจัด เจ้ากาน้อยตัวหนึ่งกำลังกระหายน้ำอย่างมาก ปีกของมันเริ่มอ่อนแรงลงทุกที มันจึงหยุดพักได้ต้นไม้ มันหันไปเห็นเหยือกน้ำขนาดใหญ่วางอยู่แต่ในน้ำนั้นมีอยู่แค่ก้นเหยือกซึ่งมันไม่สามารถเอายกของมันลงไปกินน้ำได้ ระหว่างที่เจ้ากากำลังคิดหาวิธีที่จะกินน้ำในเหยือกนั้น สายตาของมันก็เหลือบไปเห็นก้อนหินมากมายบนพื้น มันจึงค่อย ๆ คบก้อนหินใส่ลงไปใน

เหยือกน้ำ น้ำก็ค่อย ๆ สูงขึ้น ๆ จนมาถึงปากเหยือก เจ้ากาน้อยแสนฉลาดจึง ได้กินน้ำอย่างง่ายดาย

5. จากเรื่อง กากับเหยือกน้ำ มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดตัวใดมากที่สุด (โดยที่คำซ้ำนับเป็น 1 คำ) (ความเข้าใจ)
- แม่ กก
  - แม่ กง
  - แม่ กน
  - แม่ กด
6. จากประโยคนี้ “เจ้ากาน้อยตัวหนึ่งกำลังกระหายน้ำ” ข้อใดที่มีตัวสะกดมาตราแม่ กง (การนำไปใช้)
- ในวันที่อากาศร้อนจัด
  - เจ้ากาน้อยแสนฉลาด
  - มันหันไปเห็นเหยือกน้ำขนาดใหญ่
  - มันจึงค่อย ๆ คบก้อนหินใส่ลงไปในเหยือกน้ำ

7. สรุปว่าเรื่อง กากับเหยือกน้ำ มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดใดน้อยที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. มาตราตัวสะกดแม่ กน
- ข. มาตราตัวสะกดแม่ กก
- ค. มาตราตัวสะกดแม่ กค
- ง. มาตราตัวสะกดแม่ กง

8. คำในมาตราแม่ กง ข้อใดไม่เข้าพวก (การวิเคราะห์)

- ก. มะขวิด
- ข. มะปราง
- ค. มะเฟือง
- ง. มะปริง

9. “น้องน้ำฝนชอบกินข้าวเหนียว” คำใ้โดยอยู่ในมาตราแม่ กบ (ความเข้าใจ)

- ก. ข้าวเหนียว
- ข. น้อง
- ค. ชอบ
- ง. กิน

10. คำในข้อใดมีตัวสะกดในมาตราแม่ กม ทั้งหมด (ความเข้าใจ)

- ก. สาม เสียม ร่ม
- ข. มุม เมฆ ยิ้ม
- ค. ชาม เมือง มอมแมม
- ง. มูมมาม มีดมิด มั่นหมาย

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ชายหนุ่มกับนกน้อย แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 11 – 13 ให้ถูกต้อง

นิทานอีสป เรื่อง ชายหนุ่มกับนกน้อย

ชายหนุ่มคนหนึ่งนำนกน้อยมาเลี้ยงไว้ในกรง เขารักและเอ็นดูมันมาก เขาคอยดูแลเป็นอย่างดี ให้มันอยู่สุขสบาย วันหนึ่งเขาปล่อยเปิดกรงทิ้งไว้ เจ้านกจึงบินหนีไป มันตื่นเต้นกับโลกภายนอกที่ไม่เคยเห็นมาก่อน มันบินท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ อยู่นานหลายวัน แล้วก็กลับมาอยู่ในกรงดังเดิม เมื่อเขาเห็นมันกลับมาเขาก็ดีใจแต่อดสงสัยไม่ได้ จึงถามมันว่า "เจ้านกน้อย เจ้าหายไปไหนมาตั้งหลายวัน แล้วเหตุใดจึงกลับมาอยู่ในกรงอีกล่ะ" นกน้อยตอบว่า "เมื่อข้าลองออกไปใช้ชีวิตข้างนอกเอง จึงทำให้ข้าได้รู้ว่า ไม่มีที่ไหนสบายเท่าที่นี้อีกแล้ว"

11. จากเรื่อง ชายหนุ่มกับคนน้อย ข้อใดมีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ กก (วิเคราะห์)
- เขารักและเอ็นดูมันมาก
  - เขาผลอเปิดกรงทิ้งไว้
  - เขาเห็นมันกลับมาเขาก็ดีใจ
  - เขาคอยดูแลเป็นอย่างดี
12. จากประโยคนี้ “เขาคอยดูแลเป็นอย่างดีให้มันอยู่สุขสบาย” ข้อใดที่มีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ เกย (การนำไปใช้)
- เจ้านกจึงบินหนีไป
  - เจ้าหายไปในหนมาตั้งหลายวัน
  - ข้าลองออกไปใช้ชีวิตข้างนอกเอง
  - แล้วเหตุใดจึงกลับมาอยู่ในกรงอีกล่ะ
13. สรุปว่าเรื่อง กากับเหยือกน้ำ มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- มาตราตัวสะกดแม่ กก
  - มาตราตัวสะกดแม่ เกย
  - มาตราตัวสะกดแม่ กน
  - มาตราตัวสะกดแม่ กม

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง สามสหาย แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 14 – 16 ให้ถูกต้อง

เรื่อง สามสหาย

นกแก้วเป็นเพื่อนกับเหยี่ยว ตะขาบ กบ และค่างคาว วันหนึ่งกระต่ายไปคุยกับตะขาบที่บ้าน พบค่างคาวเอากล้วยฉาบ ชะอม นม มะพร้าว ชมพู มะนาว ส้ม กระจ่าง และข้าวเหนียว มาฝากเหยี่ยว เพราะเขาชอบกินเป็นอย่างมาก นกแก้วตอบว่าจะข้ามไปเที่ยวผจญภัยหาเพชรพลอยแถวชายป่า ช่างวุ่นวายต้องเดินทางหิวโหยอ่อนเพลียและอดกินของอร่อย ส่วนค่างคาวเมื่อรู้ว่า เขาจึงอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัย

14. จากเรื่อง สามสหาย ข้อใดมีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ เกอว (วิเคราะห์)
- เขาชอบกินเป็นอย่างมาก
  - กระต่ายไปคุยกับตะขาบที่บ้าน
  - เขาจึงอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัย
  - นกแก้วเป็นเพื่อนกับเหยี่ยว ตะขาบ กบ และค่างคาว

15. จากประโยคนี้ “นกแก้วเป็นเพื่อนกับเหยี่ยว ตะขาบ กบ” ข้อใดที่มีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ กบ (การนำไปใช้)
- ก. กระจายไปคุยกับตะขาบที่บ้าน
  - ข. ไปเที่ยวผจญภัยหาเพชรพลอยแถวชายป่า
  - ค. ค้างคาวเมื่อรู้ข่าว เขาจึงอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัย
  - ง. ช่างวุ่นวายต้องเดินทางหิวโหยอ่อนเพลียและอดกินของอร่อย
16. สรุปว่าเรื่อง สามสหาย มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดใดน้อยที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. มาตราตัวสะกดแม่ เกอว
  - ข. มาตราตัวสะกดแม่ เกย
  - ค. มาตราตัวสะกดแม่ กบ
  - ง. มาตราตัวสะกดแม่ กม
17. คำอักษรนำ ห นำ และ อ นำ มีความหมายว่าอย่างไร (ความจำ)
- ก. คำที่มีพยัญชนะ ๒ ตัว ประสมสระเดียวกัน อ่านออกเสียงเป็น ๒ พยางค์
  - ข. พยัญชนะ ๒ ตัว ประสมสระเดียวกัน อ่านออกเสียงร่วมกันสนิทหนึ่งพยางค์
  - ค. พยัญชนะ ๑ ตัว คือ ร ล ว
  - ง. พยัญชนะ ๑ ตัว คือ ข น ว
18. ประโยคในข้อใดมีอักษรนำมากที่สุด (การวิเคราะห์)
- ก. เขาชอบดูการแสดงตลก
  - ข. ทุกคนอย่าแอบหลับในห้องเรียน
  - ค. อากาศหนาวต้องใส่เสื้อแขนยาวด้วย
  - ง. เธอหลงใหลในความงามของดอกไม้

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กระท่าย วิเชล และแมว แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 19 – 21 ให้ถูกต้อง

กระท่าย วิเชล และแมว

กระท่ายตัวหนึ่งออกจากรังเพื่อหาต้น โคลเวอร์กินเป็นมือเย็น แต่มันลืมนกลอนประตูบ้านของมัน และเมื่อมันจากไป วิเชลตัวหนึ่งก็เดินเข้ามาและวางมาดขีมิประหนึ่งอยู่ในบ้านของตัวเอง เมื่อกระท่ายกลับมาเห็นจุมกวิเชลที่ยื่นออกมาตรงทางเข้าประตู พุดพิตๆ สูดอากาศบริสุทธิ์ กระท่ายโมโหโกรธาเท่าที่กระท่ายสักตัวจะโกรธได้ มันขอให้วิเชลออกไป แต่เจ้าวิเชลกำลังสบายอกสบายใจเต็มที่ มันเริ่มร่าเริงแล้วด้วย แมวแก่เจ้าปัญญาตัวหนึ่งเผชิญได้ยินการ ได้เถียงและเสนอตัวสะสางเรื่องนี้ให้ “เข้ามาใกล้ๆ ข้าหน่อย” เจ้าแมวพูด “หูข้าไม่ค่อยดี เอาปากพวกเจ้าเข้ามาจ่อใกล้ๆ หูข้าเลยนะ ตอนที่พวกเจ้าเล่าข้อเท็จจริงให้ข้าฟังนะ” สัตว์ทั้งสองทำตามที่แมวบอกโดยไม่เฉลียวใจแม้แต่น้อย พรึบตานั้นพวกมันก็ตกลูกอยู่ภายใต้กรงเล็บแมว คงไม่มีใครแย้งได้ว่าการ ได้เถียงนั้นได้รับการสะสางเรียบร้อย

19. จากประโยคนี้ “มันลืมนกลอนประตูบ้านของมัน” ข้อใดที่มีคำควบกล้ำ (การนำไปใช้)
- เจ้าวิเชลกำลังสบายอกสบายใจเต็มที่
  - กระท่ายโมโหโกรธาเท่าที่กระท่ายสักตัวจะโกรธได้
  - สัตว์ทั้งสองทำตามที่แมวบอกโดยไม่เฉลียวใจแม้แต่น้อย
  - แมวแก่เจ้าปัญญาตัวหนึ่งเผชิญได้ยินการ ได้เถียงและเสนอตัวสะสางเรื่องนี้
20. จากเรื่อง กระท่าย วิเชล และแมว ข้อใดมีคำที่มีอักษรควบกล้ำมากที่สุด (วิเคราะห์)
- มันลืมนกลอนประตูบ้าน
  - พวกมันก็ตกลูกอยู่ภายใต้กรงเล็บแมว
  - กระท่ายโมโหโกรธาเท่าที่กระท่ายสักตัวจะโกรธได้
  - เดินเข้ามาและวางมาดขีมิประหนึ่งอยู่ในบ้านของตัวเอง
21. สรุปว่าเรื่อง กระท่าย วิเชล และแมว มีคำที่มีอักษรควบกล้ำใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- ควบกล้ำ กร
  - ควบกล้ำ กล
  - ควบกล้ำ ปร
  - ควบกล้ำ ตร

22. ข้อใดไม่อยู่ในอักษรสามหมู่ (ความจำ)

- ก. อักษรสูง
- ข. อักษรบน
- ค. อักษรกลาง
- ง. อักษรต่ำ

23. จงพิจารณาคำที่กำหนดให้ว่าเป็นอักษรชนิดใดตามลำดับ “ดวงเดือน งดงาม ฝักใฝ่” (การวิเคราะห์)

- ก. อักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ
- ข. อักษรกลาง อักษรต่ำ อักษรสูง
- ค. อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ
- ง. อักษรสูง อักษรต่ำ อักษรกลาง

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กระท่ายกับเต่า แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 24 – 26 ให้ถูกต้อง

กระท่ายกับเต่า

กระท่ายตัวหนึ่งไม่ไ้อ้วดถึงความเร็วของตน มันท้าเหล่าสัตว์ทั้งหลายแข่งกับตน ไม่มีสัตว์ใดแข่งกับมัน จนเต่าตัวหนึ่งรับคำท้าของมัน เมื่อการแข่งขันเริ่มขึ้น กระท่ายวิ่งนำเต่าไปลิบหลิบตา มันหัวเราะและก้มลงหลับกลางทาง ด้วยความมั่นใจ เต่าซึ่งคลานตัวมเตี้ยมตามมา มันเดินเลยกระท่ายที่หลับอยู่และเข้าถึงเส้นชัยก่อน

24. จากเรื่อง กระท่ายกับเต่า ข้อใดที่มีคำที่อยู่ในอักษรกลางมากที่สุด (การวิเคราะห์)

- ก. ไม่มีสัตว์ใดแข่งกับมัน
- ข. กระท่ายวิ่งนำเต่าไปลิบหลิบตา
- ค. กระท่ายตัวหนึ่งไม่ไ้อ้วดถึงความเร็วของตน
- ง. มันเดินเลยกระท่ายที่หลับอยู่และเข้าถึงเส้นชัยก่อน

25. จากเรื่อง กระท่ายกับเต่า ข้อใดที่มีคำที่อยู่ในอักษรสูงมากที่สุด (การวิเคราะห์)

- ก. เต่าซึ่งคลานตัวมเตี้ยมตามมา
- ข. มันหัวเราะและก้มลงหลับกลางทาง
- ค. มันท้าเหล่าสัตว์ทั้งหลายแข่งกับตน
- ง. กระท่ายตัวหนึ่งไม่ไ้อ้วดถึงความเร็วของตน

26. สรุปรว่าเรื่อง กระทบกับเต่า มีคำที่มีอักษรชนิดใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. อักษรสูง
- ข. อักษรกลาง
- ค. อักษรต่ำเดี่ยว
- ง. อักษรต่ำคู่

27. “หมีแพนด้าตัวใหญ่ นอนหลับ บนสนามหญ้า” จากข้อความข้างต้น มีอักษรนำทั้งหมดกี่คำ (ความเข้าใจ)

- ก. 3 คำ
- ข. 5 คำ
- ค. 7 คำ
- ง. 9 คำ

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง คนขี้เหนียวกับทองคำ แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 28 – 30 ให้ถูกต้อง

คนขี้เหนียวกับทองคำ

เศรษฐีขี้เหนียวผู้หนึ่งนำทองคำไปฝังไว้ใต้ดิน เขาเลี้ยง หมา หมู หมีไว้คอยดูแลทองคำ ในทุก ๆ วัน เขาจะมาขุดดูว่าทองคำยังอยู่ครบหรือไม่ แต่ก็ไม่รอดพ้นจากสายตาของพวกหิวขโมยไปได้ วันหนึ่งขโมยแอบมาขุดทองคำของเศรษฐีไปหมด เมื่อเศรษฐีมาขุดก็ตกใจ เพราะทองคำของตนหายไปหมด พบแต่ก้อนหินไม่กี่ก้อน เขาเสียใจมาก จึงไปเล่าเรื่องราวให้เพื่อนฟัง เพื่อนจึงถามเขาว่า “ท่านได้นำทองคำพวกนั้นไปใช้ประโยชน์บ้างหรือเปล่า” เศรษฐีตอบว่า “เปล่า ข้านำไปฝังเก็บไว้เฉย ๆ แล้วก็จะมาขุดดูทุกวัน” เพื่อนเขาจึงบอกว่า “ถ้าอย่างนั้นก็คิดเสียว่าก้อนหินพวกนี้เป็นทองคำสิ เพราะถึงอย่างไรท่านก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อยู่ดี แก่ขุดดูแล้วก็กลับไว้เหมือนเดิม”

28. จากประโยคนี้ “เขาเลี้ยง หมา หมู หมีไว้คอยดูแลทองคำ” ข้อใดที่มีอักษรนำ (การนำไปใช้)

- ก. ทุก ๆ วันเขาจะมาขุดดูว่าทองคำยังอยู่ครบ
- ข. แต่ก็ไม่รอดพ้นจากสายตาของพวกหิวขโมยไปได้
- ค. วันหนึ่งขโมยแอบมาขุดทองคำของเศรษฐีไปหมด
- ง. เมื่อเศรษฐีมาขุดก็ตกใจ เพราะทองคำของตนหายไป

29. จากเรื่อง คนขี้เหนียวกับทองคำ ข้อใดมีคำที่มีอักษรนำมากที่สุดมากที่สุด (วิเคราะห์)

- ก. เขาเลี้ยง หมา หมู หมิวัวค้อยดูแลทองคำ
- ข. เศรษฐีขี้เหนียวผู้หนึ่งนำทองคำไปฝังไว้ใต้ดิน
- ค. วันหนึ่งขโมยแอบมาขุดทองคำของเศรษฐีไปหมด
- ง. ในทุก ๆ วันเขาจะมาขุดดูว่าทองคำยังอยู่ครบหรือไม่

30. สรุปว่าเรื่อง คนขี้เหนียวกับทองคำ มีคำที่มีอักษรนำใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. อักษรนำ หน
- ข. อักษรนำ หร
- ค. อักษรนำ หม
- ง. อักษรนำ อย

เฉลยคำตอบ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย x ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1.			X	
2.		X		
3.	X			
4.			X	
5.			X	
6.				X
7.			X	
8.	X			
9.			X	
10.	X			
11.	X			
12.		X		
13.		X		
14.				X
15.	X			

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
16.				X
17.		X		
18.		X		
19.		X		
20.			X	
21.	X			
22.		X		
23.		X		
24.			X	
25.			X	
26.		X		
27.		X		
28.			X	
29.			X	
30.			X	

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย (หลังเรียน)

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง :

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
2. ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมายกากบาท X ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ทำลงในกระดาษคำตอบ

1. “ข้อใดใช้ตัวสะกดมาตราแม่ กค ได้ถูกต้อง(การนำไปใช้)
  - ก. มะลิมีกลิ่นหอม
  - ข. แม่ชอบดมยาหอม
  - ค. มะนาวมีรสเปรี้ยว
  - ง. น้องค่อมนมทุกเช้า
2. “คุณแม่ชอบชวนน้องชายไปเยี่ยมคุณ.....ที่บ้านริมน้ำ” ควรเติมคำใดลงในช่องว่างให้สอดคล้องกับมาตราแม่ เกย (ความจำ)
  - ก. ตา
  - ข. ยาย
  - ค. ย่า
  - ง. ปู่
3. “พี่เค้าชอบกินข้าวไข่เจียวมีน้องสาวชอบกินข้าวเหนียวส่วนน้ำหวานชอบกินถั่วคั่ว และนับดาวชอบกินน้ำมะนาวปั่น” ประโยคใดไม่มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดแม่ เกอว (การวิเคราะห์)
  - ก. พี่เค้าชอบกินข้าวไข่เจียว
  - ข. น้ำหวานชอบกินถั่วคั่ว
  - ค. น้องสาวชอบกินข้าวเหนียว
  - ง. นับดาวชอบกินน้ำมะนาวปั่น

4. “คนที่มางานบุญในวันนี้มีประมาณหนึ่งพันคน” ข้อความนี้มีคำที่อยู่ในมาตราแม่ กน ทั้งหมดกี่คำ (ความจำ)

- ก. 5 คำ
- ข. 6 คำ
- ค. 7 คำ
- ง. 8 คำ

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง กากับเหยือกน้ำ แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 5 – 7 ให้ถูกต้อง

นิทานอีสป เรื่อง กากับเหยือกน้ำ

ในวันที่อากาศร้อนจัด เจ้ากาน้อยตัวหนึ่งกำลังกระหายน้ำอย่างมาก ปีกของมันเริ่มอ่อนแรงลงทุกที มันจึงหยุดพักใต้ต้นไม้ มันหันไปเห็นเหยือกน้ำขนาดใหญ่วางอยู่แต่น้ำในนั้นมิได้อยู่แต่ก้นเหยือกซึ่งมันไม่สามารถเอางอจะงอยปากของมันลงไปกินน้ำได้ ระหว่างที่เจ้ากากำลังคิดหาวิธีที่จะกินน้ำในเหยือกนั้น สายตาของมันก็เหลือบไปเห็นก้อนหินมากมายบนพื้น มันจึงค่อย ๆ คีบก้อนหินใส่ลงไป

ในเหยือกน้ำ น้ำก็ค่อย ๆ สูงขึ้น ๆ จนมาถึงปากเหยือก เจ้ากาน้อยแสนฉลาดจึงได้กินน้ำอย่างง่ายดาย

5. จากประโยคนี้ “เจ้ากาน้อยตัวหนึ่งกำลังกระหายน้ำ” ข้อใดที่มีตัวสะกดมาตราแม่ กง (การนำไปใช้)
- ก. ในวันที่อากาศร้อนจัด
  - ข. เจ้ากาน้อยแสนฉลาด
  - ค. มันหันไปเห็นเหยือกน้ำขนาดใหญ่
  - ง. มันจึงค่อย ๆ คีบก้อนหินใส่ลงไป
6. จากเรื่อง กากับเหยือกน้ำ มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดตัวใดมากที่สุด (โดยที่คำซ้ำนับเป็น 1 คำ) (ความเข้าใจ)
- ก. แม่ กก
  - ข. แม่ กน
  - ค. แม่ กง
  - ง. แม่ กด

7. สรุปว่าเรื่อง กากับเหยือกน้ำ มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดใดน้อยที่สุด (การประเมินค่า)
- มาตราตัวสะกดแม่ กน
  - มาตราตัวสะกดแม่ กด
  - มาตราตัวสะกดแม่ กก
  - มาตราตัวสะกดแม่ กง
8. “น้องน้ำฝนชอบกินข้าวเหนียว” คำใดอยู่ในมาตราแม่ กบ (ความเข้าใจ)
- ข้าวเหนียว
  - กิน
  - น้อง
  - ชอบ
9. คำในข้อใดมีตัวสะกดในมาตราแม่ กม ทั้งหมด (ความเข้าใจ)
- สาม เมือง มอมแมม
  - มูม เมฆ ยิ้ม
  - สาม เสียม ร่ม
  - มูมมาม มีคมีด มั่นหมาย
10. คำในมาตราแม่ กง ข้อใดไม่เข้าพวก (การวิเคราะห์)
- มะปราง
  - มะเฟือง
  - มะขวิด
  - มะปริง

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง ชายหนุ่มกับนกน้อย แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 11 – 13 ให้ถูกต้อง

นิทานอีสป เรื่อง ชายหนุ่มกับนกน้อย

ชายหนุ่มคนหนึ่งนำนกน้อยมาเลี้ยงไว้ในกรง เขารักและเอ็นดูมันมาก เขาคอยดูแลเป็นอย่างดี ให้มันอยู่สุขสบาย วันหนึ่งเขาเผอเรอเปิดกรงทิ้งไว้ เจ้านกจึงบินหนีไป มันตื่นเต้นกับโลกภายนอกที่ไม่เคยเห็นมาก่อน มันบินท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ อยู่นานหลายวัน แล้วก็กลับมาอยู่ในกรงดังเดิม เมื่อเขาเห็นมันกลับมาเขาก็ดีใจแต่อดสงสัยไม่ได้ จึงถามมันว่า "เจ้านกน้อย เจ้าหายไปไหนมาตั้งหลายวัน แล้วเหตุใดจึงกลับมาอยู่ในกรงอีกล่ะ" นกน้อยตอบว่า "เมื่อข้าลองออกไปใช้ชีวิตข้างนอกเอง จึงทำให้ข้าได้รู้ว่า ไม่มีที่ไหนสบายเท่าที่นี้อีกแล้ว"

11. จากประโยคนี้ “เขาคอยดูแลเป็นอย่างดีให้มันอยู่สุขสบาย” ข้อใดที่มีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ เกย (การนำไปใช้)
- เจ้านกจึงบินหนีไป
  - เจ้าหายไปในหนมาตั้งหลายวัน
  - ข้าลองออกไปใช้ชีวิตข้างนอกเอง
  - แล้วเหตุใดจึงกลับมาอยู่ในกรงอีกล่ะ
12. จากเรื่อง ชายหนุ่มกับบนกน้อย ข้อใดมีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ กก (วิเคราะห์)
- เขาผลอเปิดกรงทิ้งไว้
  - เขาคอยดูแลเป็นอย่างดี
  - เขารักและเอ็นดูมันมาก
  - เขาเห็นมันกลับมาเขาก็ดีใจ
13. สรุปว่าเรื่อง กากับเหยือกน้ำ มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดใดมากที่สุด (การประเมินค่า)
- มาตราตัวสะกดแม่ กก
  - มาตราตัวสะกดแม่ กน
  - มาตราตัวสะกดแม่ เกย
  - มาตราตัวสะกดแม่ กม

ให้นักเรียนอ่านเรื่อง สามสหาย แล้วใช้ข้อมูลจากเรื่องแล้วตอบคำถามข้อ 14 – 16 ให้ถูกต้อง

เรื่อง สามสหาย

นกแก้วเป็นเพื่อนกับเหยี่ยว ตะขาบ กบ และค่างคาว วันหนึ่งกระต่ายไปคุยกับตะขาบที่บ้าน พบค่างคาวเอากล้วยฉาบ ชะอม นม มะพร้าว ชมพู่ มะนาว ส้ม กระจ่าง และข้าวเหนียว มาฝากเหยี่ยว เพราะเขาชอบกินเป็นอย่างมาก นกแก้วตอบว่าจะข้ามไปเที่ยวผจญภัยหาเพชรพลอยแถวชายป่า ช่างวุ่นวายต้องเดินทางหิวโหยอ่อนเพลียและอดกินของอร่อย ส่วนค่างคาวเมื่อรู้ว่า เขาจึงอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัย

14. จากประโยคนี้ “นกแก้วเป็นเพื่อนกับเหยี่ยว ตะขาบ กบ” ข้อใดที่มีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ กบ (การนำไปใช้)
- กระต่ายไปคุยกับตะขาบที่บ้าน
  - ไปเที่ยวผจญภัยหาเพชรพลอยแถวชายป่า
  - ค่างคาวเมื่อรู้ว่า เขาจึงอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัย
  - ช่างวุ่นวายต้องเดินทางหิวโหยอ่อนเพลียและอดกินของอร่อย

15. จากเรื่อง สามสหาย ข้อใดมีคำที่สะกดในมาตราตัวสะกดแม่ เกอว (วิเคราะห์)
- ก. เขาชอบกินเป็นอย่างมาก
  - ข. เขาจึงอวยพรให้เดินทางโดยปลอดภัย
  - ค. กระต่ายไปคุยกับตะขาบที่บ้าน
  - ง. นกแก้วเป็นเพื่อนกับเหยี่ยว ตะขาบ กบ และค่างคาว
16. สรุปว่าเรื่อง สามสหาย มีคำที่อยู่ในมาตราตัวสะกดใดน้อยที่สุด (การประเมินค่า)
- ก. มาตราตัวสะกดแม่ เกอว
  - ข. มาตราตัวสะกดแม่ กม
  - ค. มาตราตัวสะกดแม่ เกย
  - ง. มาตราตัวสะกดแม่ กบ
17. ประโยคในข้อใดมีอักษรนำมากที่สุด (การวิเคราะห์)
- ก. เขาชอบดูการแสดงตลก
  - ข. อากาศหนาวต้องใส่เสื้อแขนยาวด้วย
  - ค. ทุกคนอย่าแอบหลับในห้องเรียน
  - ง. เธอหลงใหลในความงามของดอกไม้
18. คำอักษรนำ ห นำ และ อ นำ มีความหมายว่าอย่างไร (ความจำ)
- ก. พยัญชนะ ๑ ตัว คือ ร ล ว
  - ข. พยัญชนะ ๑ ตัว คือ ข น ว
  - ค. คำที่มีพยัญชนะ ๒ ตัว ประสมสระเดียวกัน อ่านออกเสียงเป็น ๒ พยางค์
  - ง. พยัญชนะ ๒ ตัว ประสมสระเดียวกัน อ่านออกเสียงร่วมกันสนิพหนึ่งพยางค์

กระต่าย วิเชล และแมว

กระต่ายตัวหนึ่งออกจากรังเพื่อหาต้น โคลเวอร์กินเป็นมือเย็น แต่มันลืมนกลงลอนประตูบ้านของมัน และเมื่อมันจากไป วิเชลตัวหนึ่งก็เดินเข้ามาและวางมาดขริมประหนึ่งอยู่ในบ้านของตัวเอง เมื่อกระต่ายกลับมาเห็นจุมูกวิเชลที่ยื่นออกมาตรงทางเข้าประตู ฟุดฟิดๆ สูดอากาศบริสุทธิ์ กระต่ายโมโหโกรธาเท่าที่กระต่ายสักตัวจะโกรธได้ มันขอให้วิเชลออกไป แต่เจ้าวิเชลกำลังสบายอกสบายใจเต็มที่ มันเริ่มรากงอกแล้วด้วย แมวแก่เจ้าปัญญาตัวหนึ่งเผชิญได้ยินการ ได้เถียงและเสนอตัวสะสางเรื่องนี้ให้ “เข้ามาใกล้ๆ ข้าหน่อย” เจ้าแมวพูด “หูข้าไม่ค่อยดี เอาปากพวกเจ้าเข้ามาจ่อใกล้ๆ หูข้าเลยนะ ตอนที่พวกเจ้าเล่าข้อเท็จจริงให้ข้าฟังนะ” สัตว์ทั้งสองทำตามที่แมวบอกโดยไม่เฉลียวใจแม้แต่น้อย พริบตาที่พวกมันก็ตกลอยอยู่ภายใต้กรงเล็บแมว คงไม่มีใครแย้งได้ว่าการ ได้เถียงนั้นได้รับการสะสางเรียบร้อย

19. จากเรื่อง กระต่าย วิเชล และแมว ข้อใดมีคำที่มีอักษรควบกล้ำมากที่สุด (วิเคราะห์)

- ก. มันลืมนกลงลอนประตูบ้าน
- ข. พวกมันก็ตกลอยอยู่ใต้กรงเล็บแมว
- ค. กระต่ายโมโหโกรธาเท่าที่กระต่ายสักตัวจะโกรธได้
- ง. เดินเข้ามาและวางมาดขริมประหนึ่งอยู่ในบ้านของตัวเอง

20. จากประโยคนี้ “มันลืมนกลงลอนประตูบ้านของมัน” ข้อใดที่มีคำควบกล้ำ (การนำไปใช้)

- ก. เจ้าวิเชลกำลังสบายอกสบายใจเต็มที่
- ข. สัตว์ทั้งสองทำตามที่แมวบอกโดยไม่เฉลียวใจแม้แต่น้อย
- ค. กระต่ายโมโหโกรธาเท่าที่กระต่ายสักตัวจะโกรธได้
- ง. แมวแก่เจ้าปัญญาตัวหนึ่งเผชิญได้ยินการ ได้เถียงและเสนอตัวสะสางเรื่องนี้

21. สรุปว่าเรื่อง กระต่าย วิเชล และแมว มีคำที่มีอักษรควบกล้ำใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. ควบกล้ำ กล
- ข. ควบกล้ำ ปร
- ค. ควบกล้ำ ตร
- ง. ควบกล้ำ กร

22. จงพิจารณาคำที่กำหนดให้ว่าเป็นอักษรชนิดใดตามลำดับ “ดวงเดือน งดงาม ฝักใฝ่” (การวิเคราะห์)

- ก. อักษรกลาง อักษรสูง อักษรต่ำ
- ข. อักษรสูง อักษรกลาง อักษรต่ำ
- ค. อักษรกลาง อักษรต่ำ อักษรสูง
- ง. อักษรสูง อักษรต่ำ อักษรกลาง

23. ข้อใดไม่อยู่ในอักษรสามหมู่ (ความจำ)

- ก. อักษรสูง
- ข. อักษรกลาง
- ค. อักษรต่ำ
- ง. อักษรบน

กระต่ายกับเต่า

กระต่ายตัวหนึ่งไม่ไ้อ้วอวดถึงความเร็วของตน มันท้าเหล่าสัตว์ทั้งหลายแข่งกับตน ไม่มีสัตว์ใดแข่งกับมัน จนเต่าตัวหนึ่งรับคำท้าของมัน เมื่อการแข่งขันเริ่มขึ้น กระต่ายวิ่งนำเต่าไปลิบहुลิบตา มันหัวเราะและก้มลงหลับกลางทาง ด้วยความมั่นใจ เต่าซึ่งคลานตัวมเตี้ยมตามมา มันเดินเลยกระต่ายที่หลับอยู่ และเข้าถึงเส้นชัยก่อน

24. จากเรื่อง กระต่ายกับเต่า ข้อใดที่มีคำที่อยู่ในอักษรสูงมากที่สุด (การวิเคราะห์)

- ก. เต่าซึ่งคลานตัวมเตี้ยมตามมา
- ข. มันท้าเหล่าสัตว์ทั้งหลายแข่งกับตน
- ค. มันหัวเราะและก้มลงหลับกลางทาง
- ง. กระต่ายตัวหนึ่งไม่ไ้อ้วอวดถึงความเร็วของตน

25. จากเรื่อง กระต่ายกับเต่า ข้อใดที่มีคำที่อยู่ในอักษรกลางมากที่สุด (การวิเคราะห์)

- ก. ไม่มีสัตว์ใดแข่งกับมัน
- ข. กระต่ายวิ่งนำเต่าไปลิบहुลิบตา
- ค. กระต่ายตัวหนึ่งไม่ไ้อ้วอวดถึงความเร็วของตน
- ง. มันเดินเลยกระต่ายที่หลับอยู่ และเข้าถึงเส้นชัยก่อน

26. สรุปว่าเรื่อง กระทบกับเต่า มีคำที่มีอักษรชนิดใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. อักษรสูง
- ข. อักษรต่ำเดี่ยว
- ค. อักษรกลาง
- ง. อักษรต่ำคู่

27. “หมีแพนด้าตัวใหญ่ นอนหลับ บนสนามหญ้า” จากข้อความข้างต้น มีอักษรนำทั้งหมดกี่คำ (ความเข้าใจ)

- ก. 3 คำ
- ข. 5 คำ
- ค. 7 คำ
- ง. 9 คำ

คนจู้เหนี่ยวกับทองคำ

เศรษฐีจู้เหนี่ยวผู้หนึ่งนำทองคำไปฝังไว้ใต้ดิน เขาเลี้ยง หมา หมู หมีไว้คอยดูแลทองคำ ในทุก ๆ วัน เขาจะมาขุดดูว่าทองคำยังอยู่ครบหรือไม่ แต่ก็ไม่รอดพ้นจากสายตาของพวกหิวขโมยไปได้ วันหนึ่งขโมยแอบมาขุดทองคำของเศรษฐีไปหมด เมื่อเศรษฐีมาขุดดูก็ตกใจ เพราะทองคำของตนหายไปหมด พบแต่ก้อนหินไม่กี่ก้อน เขาเสียใจมาก จึงไปเล่าเรื่องราวให้เพื่อนฟัง เพื่อนจึงถามเขาว่า “ท่านได้นำทองคำพวกนั้นไปใช้ประโยชน์บ้างหรือเปล่า” เศรษฐีตอบว่า “เปล่า ข้านำไปฝังเก็บไว้เฉย ๆ แล้วก็จะมาขุดดูทุกวัน” เพื่อนเขาจึงบอกว่า “ถ้าอย่างนั้นก็คิดเสียว่าก้อนหินพวกนี้เป็นทองคำสิ เพราะถึงอย่างไรท่านก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์อยู่ดี แค่มาดูแล้วก็กลับไว้เหมือนเดิม”

28. จากเรื่อง คนจู้เหนี่ยวกับทองคำ ข้อใดมีคำที่มีอักษรนำมากที่สุดมากที่สุด (วิเคราะห์)

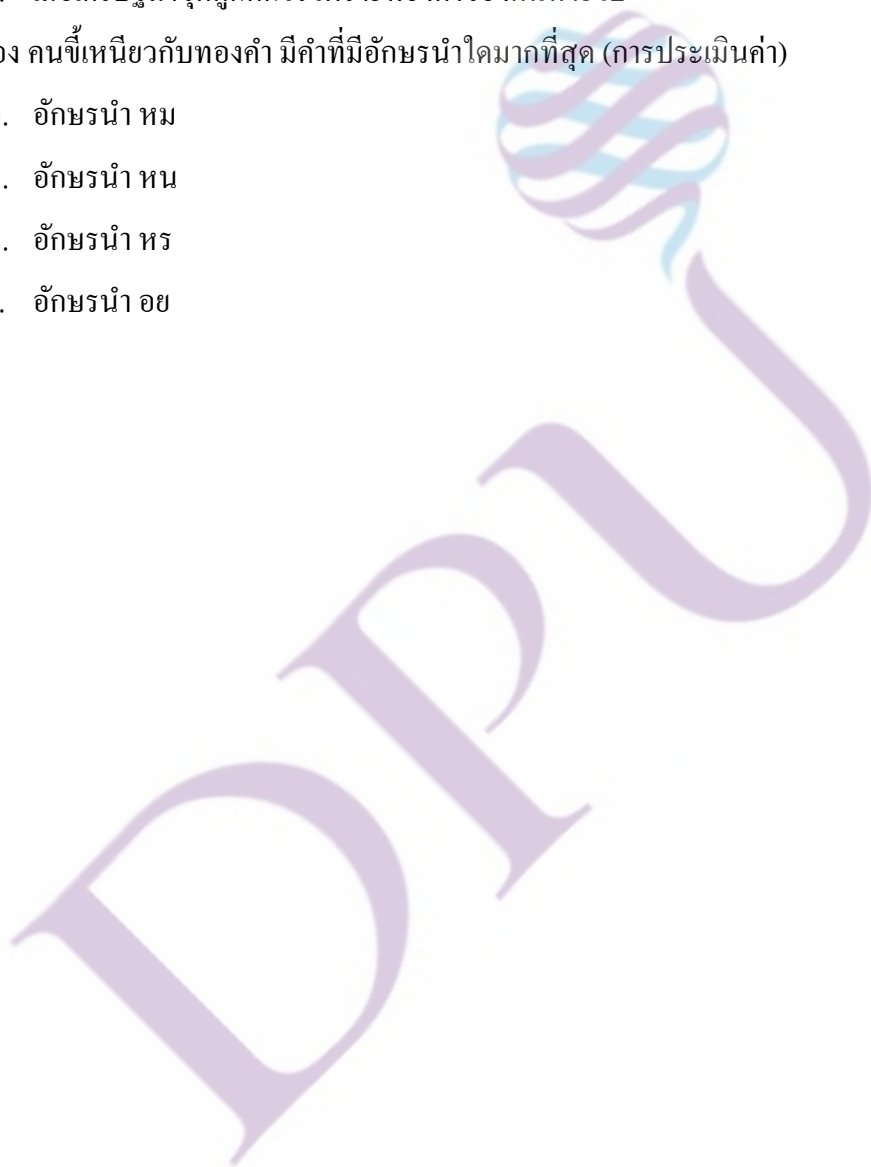
- ก. เขาเลี้ยง หมา หมู หมีไว้คอยดูแลทองคำ
- ข. เศรษฐีจู้เหนี่ยวผู้หนึ่งนำทองคำไปฝังไว้ใต้ดิน
- ค. วันหนึ่งขโมยแอบมาขุดทองคำของเศรษฐีไปหมด
- ง. ในทุก ๆ วันเขาจะมาขุดดูว่าทองคำยังอยู่ครบหรือไม่

29. จากประโยคนี้ “เขาเลี้ยง หมา หมู หมี่ไว้คอยดูแลทองคำ” ข้อใดที่มีอักษรนำ (การนำไปใช้)

- ก. ทุก ๆ วันเขาจะมาขุดดูว่าทองคำยังอยู่ครบ
- ข. วันหนึ่งขโมยแอบมาขุดทองคำของเศรษฐีไปหมด
- ค. แต่ก็ไม่รอดพ้นจากสายตาของพวกหัวขโมยไปได้
- ง. เมื่อเศรษฐีมาขุดคูก็ตกใจ เพราะทองคำของตนหายไป

30. สรุปว่าเรื่อง คนขี้เหนียวกับทองคำ มีคำที่มีอักษรนำใดมากที่สุด (การประเมินค่า)

- ก. อักษรนำ หม
- ข. อักษรนำ หน
- ค. อักษรนำ หร
- ง. อักษรนำ หย

เฉลยคำตอบ

คำชี้แจง : ให้นักเรียนเลือกทำเครื่องหมาย x ในข้อที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1.			X	
2.		X		
3.		X		
4.			X	
5.				X
6.		X		
7.		X		
8.				X
9.			X	
10.			X	
11.		X		
12.			X	
13.			X	
14.	X			
15.				X

ข้อที่	ก	ข	ค	ง
16.		X		
17.			X	
18.				X
19.			X	
20.			X	
21.				X
22.			X	
23.				X
24.		X		
25.			X	
26.			X	
27.		X		
28.	X			
29.		X		
30.	X			

ภาคผนวก ค

เปรียบเทียบความสามารถเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิด
และความสามารถในการใช้แผนผังความคิด

DR

ตาราง เปรียบเทียบความสามารถการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยโดยใช้แผนผังความคิดและ
 ความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จากแบบทดสอบจำนวน 4 ครั้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จำนวน 28 คน

ลำดับ	ความสามารถการเข้าใจ คำศัพท์ภาษาไทย จำนวน 4 ครั้ง		ความสามารถการใช้แผนผัง ความคิด จำนวน 4 ครั้ง		ผ่านเกณฑ์
	คะแนนเต็ม 50 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	คะแนนเต็ม 20 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	
1.	48	96	20	100	ผ่าน/ผ่าน
2.	44	88	18	90	ผ่าน/ผ่าน
3.	46	92	19	95	ผ่าน/ผ่าน
4.	22	44	10	50	ไม่ผ่าน/ไม่ผ่าน
5.	43	86	18	90	ผ่าน/ผ่าน
6.	46	92	20	100	ผ่าน/ผ่าน
7.	50	100	20	100	ผ่าน/ผ่าน
8.	50	100	20	100	ผ่าน/ผ่าน
9.	50	100	20	100	ผ่าน/ผ่าน
10.	43	86	18	90	ผ่าน/ผ่าน
11.	50	100	20	100	ผ่าน/ผ่าน
12.	48	96	20	100	ผ่าน/ผ่าน
13.	35	70	15	75	ไม่ผ่าน/ไม่ผ่าน
14.	50	100	20	100	ผ่าน/ผ่าน
15.	47	94	20	100	ผ่าน/ผ่าน
16.	49	98	20	100	ผ่าน/ผ่าน
17.	43	86	17	85	ผ่าน/ผ่าน
18.	31	62	14	70	ไม่ผ่าน/ไม่ผ่าน
19.	43	86	18	90	ผ่าน/ผ่าน
20.	40	80	16	80	ผ่าน/ผ่าน
21.	47	94	20	100	ผ่าน/ผ่าน
22.	46	92	19	95	ผ่าน/ผ่าน

ตาราง เปรียบเทียบความสามารถการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จากแบบทดสอบจำนวน 4 ครั้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จำนวน 28 คน (ต่อ)

ลำดับ	ความสามารถการเข้าใจคำศัพท์ ภาษาไทย จำนวน 4 ครั้ง		ความสามารถการใช้แผนผัง ความคิด จำนวน 4 ครั้ง		ผ่านเกณฑ์
	คะแนนเต็ม 50 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	คะแนนเต็ม 20 คะแนน	คิดเป็น ร้อยละ	
23.	47	94	19	95	ผ่าน/ผ่าน
24.	47	94	19	95	ผ่าน/ผ่าน
25.	47	94	19	95	ผ่าน/ผ่าน
26.	39	78	17	85	ผ่าน/ผ่าน
27.	44	88	19	95	ผ่าน/ผ่าน
28.	45	90	18	90	ผ่าน/ผ่าน

จากตารางเปรียบเทียบความสามารถการเข้าใจคำศัพท์ภาษาไทยและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จากแบบทดสอบจำนวน 4 ครั้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุ จำนวน 28 คน พบว่า นักเรียนมีคะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ทั้งสองอย่างผ่านเกณฑ์ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 89.29 มีนักเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ทั้งสองอย่าง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.71

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวณิษฐา ปลื้มใจ

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ.2560

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)

สาขาวิชาเอกภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน

ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

โรงเรียนประชารังสรรค์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์